
Handlingsplan for FN's Verdensmål

Juni 2021

Finansministeriet
Christiansborg Slotsplads 1
1218 København K
Tlf. : +45 33 92 33 33
E-mail: fm@fm.dk

ISBN 978-87-93823-69-3 (trykt version)
ISBN 978-87-93823-70-9 (digital version)
2020/21:18

Layout: Bgraphic
Omslag: Finansministeriet

Publikationen kan hentes på
www.fm.dk og www.regeringen.dk

Indhold

Forord	5
Danmark og Verdensmålene	7
Handling bag ambitionerne	10
Leave no one behind	19
En fælles indsats – forankring skaber forandring	28
Danmarks arbejde med og indfrielse af Verdensmålene	40
Regeringens målsætninger	60
Bæredygtig udvikling kræver internationalt samarbejde	70

Forord

Danmark er med i front, når det gælder om at realisere FN's 17 Verdensmål. Det er 17 vigtige mål, der samler verden om at kæmpe for en mere bæredygtig og retfærdig fremtid. Og 17 vigtige mål, som jeg er stolt af at være minister for.

Det danske samfund har taget Verdensmålene til sig. Den brede forankring nytter, når det kommer til at løse de udfordringer, som Verdensmålene repræsenterer. Og det er afgørende, at vi bliver ved med at stå sammen om at finde de gode løsninger. For selvom det går godt, betyder det ikke, at vi skal stå stille. Tværtimod.

Sammenlignet med andre lande ligger Danmark helt i top, når det kommer til at realisere Verdensmålene. Men det er ikke ensbetydende med, at Danmark er i mål endnu. Der er flere områder, hvor der fortsat er lang vej igen. Derfor er det vigtigt, at vi kaster et kritisk blik på vores egen indsats. Vi skal samtidig sikre, at ingen lades i stikken i arbejdet for en bæredygtig fremtid.

Vi skal kæmpe for, at vi efterlader et bedre samfund til vores børn, end det vi overtog. Generationskontrakten – at hver generation vokser op i en bedre verden end den foregående – må ikke ophøre med os. Jeg ved, at vejen mod forandring ikke er let. Men det er bydende nødvendigt, at vi gør os umage for at leve op til de høje krav.

Den globale coronakrise har mindet os om, hvor lille verden er. Og hvor forbundne vi er. Det er både skræmmende og opløftende på samme tid. For det betyder, at når vi træffer kloge og ansvarlige beslutninger herhjemme, som gør Danmark mere bæredygtig, så har vi mulighed for at påvirke resten af verden til at gøre det samme. Vi er et lille land med et stort ansvar.

Når regeringen siger, at vi er – og fortsat skal være – et forgangsland på den grønne omstilling, er der handling bag ordene. Med handlingsplanen bygger vi videre på den grønne omstilling, som allerede er godt i gang. Målet er ikke bare en grønnere verden, men også en bedre verden, som vi kan være stolte af at give videre til de næste generationer.

Jeg vil gerne kvittere for det store engagement, der har omgivet arbejdet med denne handlingsplan. Tak til alle jer, der har givet bidrag og delt ud af jeres viden. Det samarbejde vi har haft, og fortsat vil have, er værdifuldt. For vi kan ikke løse den store opgave, som Verdensmålene repræsenterer, alene. Vi er nødt til at stå sammen.

Nicolai Wammen
Finansminister

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Nicolai Wammen'.

Danmark og Verdensmålene

De 17 Verdensmål for bæredygtig udvikling

2015 var et skelsættende år for det internationale samfunds kamp for en bedre og mere bæredygtig verden. Dette kom bl.a. til udtryk i Parisaftalen, som blev indgået af de 196 medlemslande i FN's klimakonvention på COP21 i Paris. Aftalen blev et vigtigt skridt på vejen mod at reducere den globale udledning af drivhusgasser. Desuden fremlagde FN samme år Addis Ababa Action-dagsordenen, som havde til formål at udgøre en global ramme for finansieringen af bæredygtig udvikling.

Samme år deltog stats- og regeringsledere fra hele verden i et FN-topmøde i New York. Her besluttede de en langsigtet plan, 2030-dagsordenen, med fokus på 5 områder: Mennesker (People), Miljø og klima (Planet), Vækst og velstand (Prosperity), Fredelige og trygge samfund (Peace) og Partnerskaber (Partnerships). En fælles plan om kampen mod hungersnød, ekstrem fattigdom, ulighed i og mellem lande, bæredygtig produktion og forbrug, udfordringer ift. biodiversitet og klimaforandringerne, samt hvordan vi sikrer fred og fremgang for menneskeheden såvel som den planet, vi bor på.

Verdensmålene kredser særligt om de sociale, økonomiske og miljømæssige dimensioner af bæredygtig udvikling og sætter desuden fokus på styrkede globale partnerskaber, internationalt samarbejde og solidaritet. Det tilsammen er af afgørende betydning for, at vi kommer i mål med implementeringen af Verdensmålene – nationalt såvel som globalt.

International afrapportering

Hvert år afholder FN et topmøde kaldet *High Level Political Forum* (HLPF), hvor en række medlems-

lande melder sig til at fremlægge en frivillig rapport om implementeringen af Verdensmålene i de pågældende lande – et såkaldt *Voluntary National Review* (VNR). I forlængelse af regeringens handlingsplan vil Danmark for anden gang aflægge et VNR om den nationale udvikling og status på arbejdet med Verdensmålene ved FN-topmødet sommeren 2021.

Verdensmålene i dansk kontekst

Verdensmålene har til formål at skabe en fælles vision og retning i arbejdet for en mere lige, retfærdig og bæredygtig verden. Den vision deler Danmark. Regeringen ønsker derfor at levere en ambitiøs indsats på nationalt såvel som internationalt plan.

Danmark har et godt udgangspunkt ift. at realisere de 17 Verdensmål. Og på globalt plan ligger vi helt i top. Danmark klarer sig særligt godt ift. de Verdensmål, der vedrører sundhed og trivsel, kvalitetsuddannelse, bæredygtig energi, fred, retfærdighed og stærke institutioner.

Trods det gode udgangspunkt har Danmark også udfordringer og områder, hvor vi halter bagefter. Danmarks primære udfordringer relaterer sig til ansvarligt forbrug og produktion samt klimaindsats, og der er ligeledes behov for yderligere handling for at forbedre livet i havet og på land.

Der er brug for handling. På klimaområdet fortsætter regeringen den ambitiøse indsats, som skal sikre, at Danmarks udledning af CO₂ reduceres med 70 pct. frem mod 2030 ift. niveauet i 1990.

Vigtige skridt er taget, men yderligere handling er nødvendig, før vi er i mål.

Verdensmålene vedrører alle i vores samfund og ingen må efterlades, når vi arbejder for den bæredygtige udvikling. Princippet om Leave no one behind har høj prioritet for Danmark, og regeringen har fokus på marginaliserede og sårbare grupper, således at strukturelle uligheder mindskes i højere grad end i dag. Derfor har det for regeringen været helt centralt i arbejdet med denne handlingsplan at sætte fokus på inklusionen af aktører fra civilsamfundet, som repræsenterer marginaliserede gruppers interesser – for det er vigtigt, at vi lytter til de stemmer, som det handler om.

Regeringen mener, at den fremtid vi går i møde, skal være grøn. Og at den skal være socialt retfærdig.

Et grønt og retfærdigt Danmark

Regeringen arbejder for at skabe en bæredygtig og mere socialt retfærdig fremtid. Vi tror på, at vi løfter bedst i flok – både i Danmark og i resten af verden.

Siden 2015 har FN's 17 Verdensmål været de globale pejlemærker for bæredygtig udvikling. På tværs af hele verden gør lande, virksomheder og organisationer fælles front i indsatsen for at løfte mennesker ud af fattigdom, stoppe sult, skabe fred og gøre op med klimaforandringer – for bare at nævne nogle af målene. Det er mål, der sætter fremskridt på formel. Mål, der tænder håb og giver retning. Mål, der forpligter.

At tage ansvar for verdens udvikling er en mangeårig dansk tradition. Vi engagerer os i verden omkring os, forpligter os i det internationale fællesskab og står vagt om konventionerne. Det har Verdensmålene ikke ændret på. Men med Verdensmålene har vi fået en fælles referenceramme og et fælles sprog for, hvordan vi gør det bedst. Derfor er regeringen gået helhjertet ind i arbejdet med de 17 Verdensmål for bæredygtig udvikling.

En grøn fremtid

Danmark har i mange år været et foregangsland. Siden vi stillede de første elproducerende vindmøller op og etablerede verdens første havvindmøllepark, og siden vi udklækkede nogle af verdens førende virksomheder inden for energiteknologi og grønne miljøteknologiske løsninger, har andre lande lært af og fået glæde af vores landvindinger.

Men der er også brug for handling for at forbedre Danmarks aftryk på klimaet, miljøet og naturen. For vi er fortsat ikke i mål med den grønne dags-

orden. Regeringen og Folketingets partier har med en ambitiøs klimalov, klimaaf tale for energi og industri, aftale om grøn omstilling af vejtransporten og aftale om grøn skattereform samt en vidtrækkende natur- og biodiversitetspakke sat kursen for et endnu grønnere og mere bæredygtigt Danmark. Vi har sat mål for den grønne omstilling, som for få år siden ville være blevet opfattet som helt urealistiske. Nu er vi i fuld gang med at realisere dem. Vores håb er, at vi kan påvirke og inspirere andre lande til at følge med via regeringens langsigtede strategi for global klimahandling – til gavn for klimaet, miljøet og biodiversiteten.

Grøn omstilling rækker imidlertid langt videre end reduktion af drivhusgasudledninger, skovarealer og biodiversitet. Det handler også om social udvikling. Om at skabe en bedre fremtid for menneskeheden gennem bæredygtig brug af naturressourcer, beskyttelse af biologisk mangfoldighed og fjernelse af miljøskadelige kemikalier. Samtidigt er det centralt, at den grønne omstilling sker under hensyntagen til en række bærende principper. Danmark skal vise, at vi kan lave en grøn omstilling og samtidig bevare et stærkt velfærdssamfund, hvor samhængskraften og den sociale balance sikres.

Klimaforandringer er en af de største og potentielt mest altomvæltende trusler, verden står over for. I flere områder rundt om i verden truer klimaforandringerne livsbetingelserne for mennesker helt fundamentalt. Det handler om adgang til drikkevand. Adgang til fødevarer og landbrugsjord. Mulighed for at blive i sit hjem og ikke blive sendt på flugt af tørke eller oversvømmelser.

På den måde er klimakampen og udfordringerne med bæredygtig brug af naturressourcer, beskyttelse af biologisk mangfoldighed og fjernelse af miljøskadelige kemikalier vævet sammen med en række andre komplekse problemer som fattigdom, migration og politiske konflikter. Der må vi gå forrest med den grønne omstilling. Håbet er, at vi dermed kan være med til at bane vejen for vækst og udvikling over hele kloden.

En socialt retfærdig fremtid

I Danmark har vi et stærkt fællesskab, der bygger på, at vi har tillid til hinanden. Vores velfærdssystem er et af verdens aller mest udviklede – med et stærkt socialt sikkerhedsnet, et højt specialiseret sundhedsvæsen og et uddannelsessystem, der er åbent for alle. Vi har en høj grad af ligestilling mellem kønnene, vi har et stærkt erhvervsliv og velordnede forhold på arbejdsmarkedet.

Endelig har vi en helt særlig samfundskontrakt, hvor vi er enige om at løse problemer gennem samtale og samarbejde. Hvor vi støtter de svageste og

hjælper hinanden. Det er en samfundsmodel, som de fleste af os fortæller om med stolthed, når vi møder folk fra andre lande. Den skal vi værne om og blive ved med at udvikle.

Der er imidlertid stadig vigtige kampe at kæmpe. For selvom vi lever i et af verdens mest lige samfund, så er der stadig ulighed i Danmark.

Der er stadig danske børn, der vokser op i fattigdom, som ikke har samme muligheder som deres jævnaldrende. Unge, der ikke får en uddannelse. Mennesker, der aldrig får ordentligt fodfæste på arbejdsmarkedet. Og på trods af vores stærke sociale sikkerhedsnet, så er der stadig mennesker, der lever på kanten af vores samfund.

Det skal vi tage hånd om. De kommende år vil regeringen sætte ind med nye reformer, der har som mål at løfte mennesker, der i dag befinder sig på kanten af samfundet, ind i fællesskabet.

Vores mål er at styrke den sociale mobilitet, så sociale problemer ikke går i arv fra generation til generation. Vi mener, at alle børn, der vokser op i dag, skal have mulighed for at skabe sig et godt liv.

En handlingsplan for en bæredygtig fremtid

Regeringen sætter med denne handlingsplan for FN's Verdensmål rammerne for arbejdet med Verdensmålene i Danmark. Den bæredygtige dagsorden er kompleks og sætter store krav til os alle. Krav om ikke at sætte fremtidige generationers muligheder for at opfylde deres behov i fare. For der skal sikres bæredygtige og ansvarlige løsninger – ikke kun i dag, men også for fremtiden.

Med handlingsplanen vurderer regeringen, hvor langt Danmark er ift. at realisere Verdensmålene. Vi gør status og identificerer de områder, hvor der i høj grad er behov for handling. Regeringen fremsætter klare politiske målsætninger. Målsætninger, som vi i fremtiden vil blive målt på i regi af Verdensmålene. Vi sætter handling bag ambitionerne ved at fremlægge en række nye initiativer – ny politik, der skal bidrage til at realisere Verdensmålene. Og handlingerne stopper ikke her. De skal og vil fortsætte. Det har vi forpligtet os til.

Handling bag ambitionerne

Regeringen sætter handling bag ambitionerne. Med handlingsplanen igangsættes en række nye initiativer med det formål at styrke indsatsen på nogle af de områder, hvor Danmark fortsat har udfordringer.

Regeringen vil styrke integrationen af Verdensmålene i regeringsarbejdet og den offentlige sektor – også for at inspirere til bæredygtig omstilling i andre dele af det danske samfund. Vi vil bidrage til at styrke en allerede stærk forankring af den bæredygtige dagsorden blandt danskerne.

Regeringen har særligt fokus på, at Verdensmålene ikke er opnået før de er opnået for alle. Det er vigtigt, at ingen lades i stikken. I Danmark kræver det bl.a. en dybere forankring af Verdensmålene i lovgivningsprocessen og et endnu tættere samarbejde mellem regeringen og de organisationer, som er vigtige for at realisere den bæredygtige dagsorden i 2030. Regeringen understøtter endvidere den brede forankring af Verdensmålene ved at styrke sekretariatsbetjeningen af 2030-Panelet.

Nogle af de områder, hvor Danmark særligt har udfordringer, er Verdensmål 13 om klimainsats og Verdensmål 12 om ansvarligt forbrug og produktion. Og vi vedkender os vores ansvar og vil handle på det. Med klimaloven er kursen sat for et endnu grønnere og mere bæredygtigt Danmark, der kan inspirere lande i hele verden. Den kurs styrker vi med nye initiativer, der skal fremme bæredygtige og ansvarlige forretningsmodeller både i Danmark og i udlandet.

Regeringen igangsætter også initiativer med fokus på Verdensmål 4 om lige adgang til kvalitetsuddannelse. Alle elever – uanset køn, social baggrund eller bopæl – skal have mulighed for at blive så dygtige, som de kan. Derfor nedsættes der to ekspertgrupper, der med fokus på hhv. køn og matematik skal belyse årsagerne til de faglige forskelle, der eksisterer mellem drenge og piger og komme med en række anbefalinger til både grundskole- og ungdomsuddannelsesområdet.

I de kommende afsnit præsenteres regeringens nye initiativer, der skal bidrage til det allerede igangværende arbejde for at realisere Verdensmålene. Regeringen vil søge tilslutning blandt partierne i Folketinget til at implementere initiativerne.

Regeringen vil endvidere holde skarpt øje med udviklingen, ligesom det selvfølgelig vil blive relevant at overveje nye tiltag frem mod 2030 for at nå i mål.

Verdensmålene skal systematisk med i politikudvikling og den offentlige drift

Regeringen, ministerier og offentlige styrelser og institutioner skal være i front med den bæredygtige omstilling. Det handler om at tænke Verdensmålene ind fra starten, når der arbejdes med alt fra politikudvikling og styring af organisationer til konkrete indkøb af computere, kontorstole mm. Vi skal gå forrest og vise, hvordan bæredygtig udvikling kan

tænkes ind i politik og administration. Og dermed gøre vores for at inspirere både danskerne og resten af verden til at træffe bæredygtige beslutninger. Derfor ønsker regeringen bl.a. også at øge inddragelsen af Rådet for Samfundsansvar og Verdensmål i regeringens arbejde med Verdensmålene for herigennem at skabe tættere partnerskab med dansk erhvervsliv og arbejdet med den bæredygtige dagsorden.

Det kræver handling:

Boks 1

Nye initiativer

Verdensmålene skal være med, når der udvikles ny politik. Regeringen har derfor udvidet omfanget af konsekvensvurderinger af lovforslag ift. FN's Verdensmål fra lovprogrammet 2021/2022. Alle lovforslag skal nu screenes for konsekvenser herfor. I de lovforslag, der har væsentlige og relevante konsekvenser for Verdensmålene, medtages et særskilt punkt, der skal beskrive, hvilke konsekvenser forslaget har for Verdensmålene og de 169 delmål. Således vil regeringen i høj grad have Verdensmålene for øje, når der udvikles ny politik. Regeringen ønsker åbenhed om konsekvensvurderingerne og har derfor udarbejdet en offentlig tilgængelig vejledning, som beskriver vurderingsprocessen. Vejledningen kan findes på retsinformation.dk med vejledningsnummeret 9409.

Målsætninger om bæredygtighed i styrelser og institutioner. Regeringen vil indføre krav om målsætninger for bæredygtig udvikling i de statslige styrelser og institutioner. Dokumentation heraf skal ske årligt i et offentligt tilgængeligt format. Formatet er op til den enkelte institution, men kan eksempelvis være en årsrapport, strategi, mål- og resultatplan, hjemmeside eller andet. Sideløbende vil der blive igangsat et arbejde, der skal afklare implementering og resultere i understøttende materiale.

Offentlige indkøb med større vægt på bæredygtighed. Regeringen vil gøre det lettere at lave ansvarlige offentlige indkøb ved at styrke det digitale værktøj, *Den ansvarlige Indkøber*, bl.a. med et større fokus på menneskerettigheder, social dumping og et rummeligt arbejdsmarked. Det skal bl.a. ske ved at ajourføre kataloget af krav til samfundsansvarlige indkøb og tilhørende vejlednings- og inspirationsmateriale.

Styrket sekretariatsbetjening af 2030-Panelet. 2030-Panelet har en helt afgørende rolle for arbejdet med Verdensmålene i Danmark. Både gennem sine egne aktiviteter samt som aktiv medspiller for regeringen. Formålet med 2030-Panelet er at understøtte 2030-Netværkets politiske arbejde gennem analysearbejde, sparring, videndeling og møder med netværket omkring selvstændige emner. Der bliver også i de kommende år brug for Panelets indsats, hvis Danmark skal nå i mål. Den styrkede sekretariatsbetjening understøtter bl.a. den parlamentariske forankring af Verdensmålene samt Panelets arbejde med at monitorere og implementere Verdensmålene nationalt og internationalt. Regeringen vil også foreslå, at Panelet årligt arrangerer en opfølgning på regeringens Fremdriftsrapport, og at Panelet fortsat prioriterer Leave no one behind-dagsordenen, da Panelets brede forankring og ressourcer giver gode muligheder for resultater også inden for denne dagsorden.

Bæredygtig og ansvarlig import og grønne værdikæder

Med 70 pct.-målsætningen er der sat afgørende fokus på drivhusgasudledningerne fra Danmark. Siden klimalovens vedtagelse er der på kort tid taget store skridt i retning af at opfylde målsætningen, og i de kommende år vil der blive taget yderligere initiativer, der sikrer, at vi når helt i mål. Vi vil vise verden, at vi kan omstille dansk produktion uden at gå på kompromis med jobskabelse, velfærd og social balance. Det vil også understøtte nye danske klimabaserede erhvervseventyrer på de globale markeder.

Med handlingsplanen sætter vi fokus på de drivhusgasudledninger, der følger af det forbrug, vi importerer fra andre lande. Denne del af drivhusgasserne overstiger den udledning, der finder sted i Danmark. En stor del af danske virksomheders klima- og miljømæssige samt sociale påvirkning

finder sted i produktionslande uden for Danmark, fordi danske virksomheder samarbejder, handler og producerer på tværs af grænser.

Når Danmark ønsker at bidrage til at indfri FN's Verdensmål, må vi sætte fokus på vores import af varer og på danske virksomheders værdi- og forsyningskæder. Omstillingen af værdikæderne skal være grøn og social, dvs. både reducere CO₂-udledninger og miljøpåvirkning, men samtidig sikre menneske- og arbejdstagerrettigheder.

Vi skal i videst muligt omfang sikre, at vores forbrug i Danmark ikke har negativ indvirkning på befolkninger i andre lande eller forringer betingelserne for fremtidige generationer.

Det kræver handling:

Boks 2

Nye initiativer

Der skal skabes bedre grobund for, at erhvervslivet engageres i FN's bæredygtighedsdagsorden. Regeringen vil derfor igangsætte et nyt offentligt-privat initiativ for bæredygtige værdikæder. Gennem vidensopbygning, markedsanalyser og rådgivning skal initiativet medvirke til, at virksomhederne i højere grad tager ansvar for de klimamæssige og sociale påvirkninger i egne leverandør- og værdikæder og medvirker aktivt til at omstille disse i en mere bæredygtig retning. Initiativet vil følge op på efterspørgslen fra erhvervslivet, herunder fra Klimapartnerskabet for Handel vedrørende et egentligt videnscenter for bæredygtige værdikæder. Initiativet skal koordineres tæt med bl.a. de to næstkommende initiativer

Vejledning skal hjælpe til mere socialt fokus. Regeringen vil oprette to vejledningsindsatser for at hjælpe virksomheder med at opnå mere bæredygtige og socialt ansvarlige værdikæder. *Den ene* indsats vil hjælpe danske virksomheder i gang med due diligence-processer, der identificerer risici for krænkelse lokalt og globalt i værdikæden. *Den anden* indsats vil rådgive på relevante markeder i Asien, Latinamerika og Afrika. Rådgivningen vil omfatte lokale partnere til danske virksomheder. Der vil være et særligt fokus på arbejdstagerforhold og understøttelse af, at danske virksomheder lever op til bl.a. FN's og OECD's retningslinjer.

Styrket vejledning om fastsættelse af ambitiøse klimamål i de globale værdikæder. Regeringen vil styrke danske virksomheders adgang til viden, netværk og konkret rådgivning om arbejdet med klimarapportering, klimadata og ambitiøse klimamål. Fokus skal særligt være på de udledninger, der finder sted uden for Danmark. Indsatsen målrettes danske virksomheders samarbejde med underleverandører gennem vejledningsindsatser og samarbejde med brancheorganisationer, NGO'er mv., idet CO₂-udledningen i virksomhedens værdikæde ikke kan kontrolleres direkte af virksomheden selv, men skal adresseres i partnerskab med leverandører og samarbejdspartnere. Der igangsættes desuden en indsats for at understøtte virksomheder i at rapportere nøgletal og fastsætte måltal for CO₂e. Rapporteringen skal gøres ensartet og tilgængelig.

Ny model skal fremskrive danskernes importerede klimaaftryk. Regeringen ønsker mere viden om det globale klimaaftryk af det danske forbrug inklusiv klimaeffekten fra de varer og tjenesteydelser, der forbruges i Danmark, men produceres i udlandet. Derfor igangsættes udviklingen af en ny klimamodel, som skal fremskrive det globale klimaaftryk af danskernes forbrug. Arbejdet kan også styrke grundlaget for fremtidig handling.

Bæredygtigt erhvervsliv, iværksætteri og eksport

Virksomheder er nøglespillere, når vi skal realisere Verdensmålene. Samtidig rummer Verdensmålene store muligheder for danske virksomheder. Derfor er det væsentligt, at vi fra offentlig side understøtter udviklingen af grønne og socialt ansvarlige forretningsmodeller. At vi skaber gode forudsætninger for iværksætteri, så nyskabende idéer til løsninger på samfundsudfordringer inden for Verdensmålene kan blive til virkelighed. At vi gør det nemt for selv de små virksomheder at dokumentere og opgøre deres klimaaftryk, så det bliver nemmere og mere motiverende at igangsætte CO₂-reducerende tiltag, og så de bedre kan

konkurrere med en grøn profil på det internationale marked. At vi øger eksport af danske virksomheders socialt og miljømæssigt bæredygtige løsninger, så resten af verden kan drage nytte af danske innovative idéer i deres grønne omstilling.

Regeringen ønsker, at danske virksomheder skal være førende inden for ansvarlig, social og bæredygtig virksomhedsdrift.

Det kræver handling:

Boks 3

Nye initiativer

Erhvervsfremstød og acceleratorprogram for at fremme bæredygtig eksport. Regeringen vil stimulere bæredygtig eksport igennem SDG-erhvervsfremstød og etablering af et nyt partnerdrevet og sektorfokuseret SDG-acceleratorprogram for danske SMV'er. Acceleratorprogrammet fokuserer på internationalisering af virksomhedernes forretningsmodeller og omfatter et accelerationsforløb for SMV'er med workshops, netværksaktiviteter, mentorordninger mv. der tager afsæt i globale udfordringer baseret på Verdensmålene.

Klimakompasset sætter retning mod et mindre klimaaftryk. Regeringen vil videreudvikle og opdatere Klimakompasset, så virksomheder også fremadrettet har adgang til et tidssvarende værktøj til CO₂-beregning samt bedre vejledning og opdaterede emissionsfaktorer, hvor virksomheder kan estimere såvel deres direkte udledninger og indirekte udledninger fra værdikæden (scope 1, 2 og 3). Klimakompasset er et brugervenligt værktøj, som virksomheder benytter til at dokumentere og opgøre deres klimaaftryk på en transparent, standardiseret og troværdig måde som grundlag for at igangsætte CO₂-reducerende tiltag.

Mikrolegater til studenteriværksætteri med fokus på Verdensmålene. Mange studerende får gode og realiserbare forretningsidéer til løsninger på samfundsudfordringer under deres uddannelse. Regeringen ønsker derfor at afsætte midler til mikrolegater målrettet studenteriværksættere med fokus på Verdensmålene.

Folkelig forankring af Verdensmålene, der skaber forandring

Verdensmålene kan kun realiseres, hvis vi løfter i flok. I Danmark er der stor interesse for Verdensmålene og 2030-dagsordenen i både erhvervslivet og civilsamfundet. Den danske og globale grønne ungdomsbevægelses krav om klimahandling tydeliggør, at de yngre generationer i endnu højere grad end deres forældre engagerer sig i Verdensmålsarbejdet. Det er godt. Vi skal blive ved med at understøtte fundamentet for den folkelige forankring af Verdensmålene, og vi skal sikre, at flere danskere har forudsætningerne for at leve og bidrage til en bæredygtig livsstil.

Det kræver handling:

Boks 4

Nye initiativer

Bibliotekerne forankrer FN's Verdensmål. Regeringen vil styrke bibliotekernes arbejde med og formidling af Verdensmålene med henblik på at gøre bibliotekerne til facilitator for den folkelige forankring af FN's Verdensmål. Initiativet indebærer bl.a. events om Verdensmålene på biblioteker, et Verdensmåls certificeringsprogram for biblioteker og kompetenceudvikling for bibliotekarer vedrørende formidling af Verdensmålene.

Læringsunivers udbreder viden om Verdensmålene. Regeringen vil udvikle et læringsunivers på emu.dk (Danmarks læringsportal), som skal give skoler og uddannelsesinstitutioner inspiration til at inddrage Verdensmålene i undervisningen. Universet skal facilitere en bred indføring i Verdensmålene. Det betyder, at universet skal favne emner lige fra klimaaftryk og bæredygtig livsstil til menneskerettigheder og ligestilling mellem kønnene.

Flere Verdensmålsskoler. Regeringen vil øge støtten til netværket af danske UNESCO Verdensmålsskoler. Den ekstra støtte skal gå til flere medlemmer i netværket, yderligere aktiviteter og udvikling af undervisningsmateriale. UNESCO Verdensmålsskoler arbejder med at omsætte kvalitetsuddannelse til praksis.

Mulighed for kvalitetsuddannelse for alle

Fri og lige adgang til undervisning og uddannelse er et af de vigtigste redskaber til at bryde negativ social arv og sikre lige muligheder for alle. Verdensmål 4 handler om at sikre lige adgang til kvalitetsuddannelse og fremme alles muligheder for livslang læring. Inden 2030 skal der bl.a. arbejdes for lige muligheder for uddannelse på alle uddannelsesniveauer, herunder særligt for børn og unge i udsatte situationer. Danmark arbejder for, at ingen børn eller unge efterlades i det danske uddannelsessystem – Leave no one behind.

Det kræver handling:

Boks 5

Nye initiativer

Matematik på tværs af sociale skel. Regeringen vil nedsætte en ekspertgruppe, der skal have fokus på elevernes færdigheder og motivation i matematik. Ekspertgruppen skal udarbejde en kortlægning af de faglige udfordringer, der er forbundet med elevernes socioøkonomiske baggrund. Ekspertgruppen skal herunder analysere årsager og virksomme metoder til at imødegå udfordringerne.

Bedre læring på tværs af køn. Alle elever – uanset køn – skal have mulighed for at blive så dygtige, som de kan, og få det bedste fundament for deres videre vej i livet. Derfor vil regeringen nedsætte en ekspertgruppe, der skal belyse betydning af køn for udbytte af undervisningen. Arbejdet skal munde ud i en række tværfaglige anbefalinger til grundskoleområdet, der nedbringer betydningen af køn i elevernes udbytte.

**LEAVE
NO ONE
BEHIND**

Leave no one behind

Visionen om en bæredygtig fremtid indebærer økonomisk, social og miljømæssig bæredygtig udvikling for alle i samfundet. Et bærende princip i FN's 2030-dagsorden er en forpligtelse om, at ingen skal lades i stikken – Leave no one behind. Verdensmålene er ikke opnået, før de er opnået for alle. I kraft af Leave no one behind-dagsordenen har medlemsstaterne forpligtet sig til at udrydde fattigdom, diskrimination og eksklusion samt til at reducere de sociale og økonomiske uligheder, som lader bestemte marginaliserede befolkningsgrupper tilbage. I Danmark arbejder regeringen på tværs af ministerområder målrettet for, at sårbare grupper skal inkluderes i den bæredygtige udvikling. Leave no one behind-dagsordenen indebærer, at det først og fremmest handler om at give dem, der er længst fra mål, muligheden for og styrken til at komme med. Det skal ikke kun afspejles i nationale ord og strategier, men også i praksis. Verdensmålene er for alle.

Selvom den danske velfærdsstat med et veletableret socialt sikkerhedsnet, gratis uddannelse for alle og en høj grad af ligestilling mellem kvinder og mænd udgør et godt udgangspunkt for lige muligheder, er der stadig sårbare grupper, som udsættes for diskrimination, og som ikke har samme muligheder for at deltage i samfundet på lige fod med resten af befolkningen. Det kræver konkrete løsninger, og det kræver opmærksomhed på, at det ikke kun handler om at inddrage, men særligt at *empower* sårbare grupper i samfundet.

En nødvendig forudsætning for at arbejde med Leave no one behind-dagsordenen er at inddrage og høre dem, det rent faktisk handler om. *Nothing*

about us without us skal således være pejlemærke, når der skal findes konkrete løsninger. I udarbejdelsen af handlingsplanen har der derfor været særligt fokus på interessentinddragelse, hvor en stor del af det danske civilsamfund har leveret værdifulde bidrag. Et eksempel herpå er Globalt Fokus, som i april 2021 har bidraget med en uafhængig analyse af, i hvilken grad Danmark internationalt lever op til sit løfte om Leave no one behind. Hovedpunkter herfra blev præsenteret ved en høring d. 21. april 2021, hvor social- og ældreministeren mødtes virtuelt med Globalt Fokus og en række medlemsorganisationer for at diskutere en del af de udfordringer, som Leave no one behind-dagsordenen er et udtryk for i Danmark.

I forståelsespapiret *En retfærdig retning* lægges der bl.a. vægt på bekæmpelsen af ulighed og på, at Danmark har et særligt ansvar for at hjælpe mennesker i nød. Dette understreger ambitionen om at forbedre mulighederne for mennesker med handicap, hjælpe de mest udsatte og mennesker på kanten af samfundet, sikre ligestilling samt sørge for en god start på livet for at alle børn og unge. Leave no one behind er dermed ikke kun et princip, der er relevant i arbejdet med Verdensmålene, men også et bærende princip for regeringens politik.

Regeringen vil med de kommende afsnit sætte fokus på Leave no one behind-dagsordenen og fremhæve udvalgte indsatser og politiske initiativer, der har fokus på at inddrage og styrke vilkårene for en række udsatte og sårbare grupper i Danmark.

Lighed i sundhedssystemet

Sundhed for alle og universel sundhedsdækning er bærende elementer i det danske velfærdssamfund, hvor let og lige adgang til sundhedsvæsenet udgør et grundprincip. Velfærden er for os alle, men vi har et særligt ansvar over for de mest udsatte i samfundet. Set ift. resten af befolkningen er uligheden på sundhedsområdet særligt stor blandt personer med psykiske lidelser. Statistikkerne viser, at personer med psykiske lidelser i gennemsnit lever væsentligt kortere, og at selvmordsraten er højere end for resten af befolkningen.

10-års plan for psykiatrien: Regeringen vil inden for de kommende år fremlægge en 10-års plan for psykiatrien, som sætter den langsigtede retning for psykiatrien på tværs af sundheds- og socialområdet. I planen vil der bl.a. blive sat fokus på den ulighed, der er på psykiatriområdet. Den kommende 10-års plan for psykiatrien vil bl.a. fokusere på forebyggelse af psykisk sårbarhed, bedre sammenhæng på tværs af kommuner og regioner, indsatsen for børn og unge samt for mennesker, der både har et misbrug og en psykisk lidelse (delmål 3.4).

Handleplan for tobak og alkohol: Regeringen har allerede lavet en handleplan mod børn og unges rygning, og lovforslaget som implementer handleplanen blev i december 2020 vedtaget med et bredt flertal i Folketinget. Desuden har regeringen forhøjet afgifterne på tobak markant (delmål 3.4 og 3.a).

Bedre og mere lige adgang til alle dele af arbejdsmarkedet

Erhvervsstyrelsens seneste årlige opgørelse viser, at andelen af kvinder valgt ved generalforsamlinger i de børsnoterede selskabers bestyrelser i perioden fra den 15. august 2016 til den 15. august 2020 er steget fra 15,5 pct. til 20,6 pct. Det går således for langsomt med udviklingen i antallet af kvinder i virksomheders ledelser i Danmark. Beskæftigelsen halter bagefter, når det kommer til særligt sårbare og udsatte befolkningsgrupper eller personer med handicap. At have et arbejde er både en pligt og en rettighed i det danske samfund, og det medvirker til at sikre velstand og velfærd for os alle. Det er fællesskabets opgave at sørge for, at flest muligt er i beskæftigelse, og det kræver et rummeligt arbejdsmarked, hvor der er plads til alle. Regeringen arbejder derfor for, at alle, uanset køn, handicap, seksuel orientering og kønsidentitet, har lige muligheder og rettigheder, når det kommer til beskæftigelsen og det danske arbejdsmarked. På erhvervs- og beskæftigelsesområdet arbejdes der målrettet for at fremme udsatte gruppers adgang til arbejdsmarkedet, herunder i særlig grad personer på kanten af arbejdsmarkedet. Derudover arbejdes der for at styrke kvinders adgang til topposter i erhvervslivet.

Initiativ om flere kvinder i virksomheders bestyrelser og ledelser: Regeringen forventer at fremsætte et lovforslag i næste folketingssamling 2021/2022, som skærper krav til måltal og politikker for det underrepræsenterede køn med henblik på at fremme flere kvinder i ledelse i private virksomheder og i staten (delmål 5.5 og 5.c).

Flere personer med større handicap i beskæftigelse: Regeringen har en målsætning om, at 13.000 personer med et handicap skal i beskæftigelse frem mod 2025. I satspuljeaftalen for perioden 2019-2022 er blevet afsat 128,4 mio. kr. til i alt 11 initiativer, som skal medvirke til, at flere personer med handicap kommer i beskæftigelse (delmål 8.5).

Rådet for Samfundsansvar og Verdensmål: Verdensmål 8 og Leave no one behind-dagsordenen er en del af arbejdet i Rådet for Samfundsansvar og Verdensmål. Rådet har bl.a. fokus på et inkluderende arbejdsmarked, herunder virksomhedsinitiativer, der kan bidrage til at udvikle og udnytte det ressourcepotentiale, som findes i udsatte borgere på kanten af arbejdsmarkedet (delmål 8.5).

Cabi: Der er i regi af Rådet for Samfundsansvar og Verdensmål afsat midler til Cabi (et non-profit netværks- og videnshus, som arbejder for et socialt ansvarligt arbejdsmarked). Formålet hermed er, at Cabi kan gennemføre aktiviteter for Rådet, der bl.a. bidrager til at styrke virksomhedernes arbejde med sociale hensyn i rekruttering og som led i en bæredygtig forretningsudvikling (delmål 8.3 og 8.5).

Hjemløshed og udsatte voksne

Voksne i socialt udsatte positioner omfatter voksne med sociale problemer eller voksne i risiko for at få sociale problemer som hjemløshed, misbrug, psykiske lidelser, prostitution eller vold i nære relationer. Nogle af Danmarks mest udsatte grupper er dem, som bl.a. lever i hjemløshed. Personer med handicap vurderes at have større risiko for at være udsat, fordi de har en relativt lavere uddannelses- og beskæftigelsesfrekvens og dermed ikke har samme muligheder for at forsørge sig selv. Regeringen arbejder målrettet for, at alle skal have lige muligheder for at udnytte det potentiale, de har, og for at blive en del af fællesskabet. Dette gælder uanset handicap, social baggrund eller økonomisk formåen. På social- og ældreområdet arbejdes der bl.a. for, at personer med handicap har samme muligheder for at være en del af fællesskabet og realisere deres drømme og potentialer som alle andre.

Udviklings- og Investeringsprogrammerne:

Der udmøntes årligt 60-70 mio. kr. til hhv. voksenområdet og til børne- og ungeområdet i Udviklings- og Investeringsprogrammerne, som er et program for systematisk og effektiv udvikling og udbredelse af sociale indsatser. Handicapområdet er dækket af begge programmer (delmål 10.4).

Housing First: Regeringen har prioriteret midler til at følge op på den igangsatte afdækning af Housing First samt erfaringerne fra den igangværende handlingsplan til bekæmpelse af hjemløshed (delmål 1.2, 1.3 og 10.2).

Styrket indsats mod vold i nære relationer:

Regeringen har med finansloven for 2020 og aftalen om udmøntningen af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2021-2024 forbedret mulighederne for hjælp til særligt kvinder udsat for vold i nære relationer. Dette har styrket den ambulante rådgivning til voldsudsatte og voldsudøvere samt indført psykologhjælp og flere pladser på landets kvindekrisecentre (delmål 5.2, 10.3 og 10.4).

Exit Prostitution: Der blev med aftalen om udmøntningen af reserven til foranstaltninger på social-, sundheds- og arbejdsmarkedsområdet 2020-2023 afsat midler til en exitpakke målrettet mennesker i prostitution, der ønsker at forlade prostitutionsmiljøet eller ønsker rådgivning i relation til deres prostitutionserfaringer (delmål 1.2 og 1.3).

Overgangen til voksenlivet: Folketinget har i december 2020 vedtaget et lovforslag, som forpligter kommunerne til at igangsætte forberedelsen af overgangen til voksenlivet for unge med handicap, når den unge fylder 16 år (delmål 10.3 og 10.4).

Udsatte børn og unge samt børnefattigdom

Børn og unges læring og trivsel udgør grundlaget for at kunne gennemføre videre uddannelse og leve et selvstændigt voksenliv. Det ses dog, at udfordringer med trivsel og indlæring er størst hos de mest sårbare grupper af børn og unge, herunder børn med fysiske eller psykiske udfordringer, eksempelvis børn med handicap, ADHD, ordblindhed eller forældre med alkoholmisbrug mv. Der kan være familier, der samtidig med de sociale udfordringer, oplever, at pengene kan være svære at få til at strække. Det går ud over børnene. At kæmpe for børnenes rettigheder, trivsel og ret til at blive hørt er en kernesag for regeringen. Vi har et ansvar for at bekæmpe de uligheder og barrierer, som allerede tidligt i livet gør det umuligt for nogle mennesker at forfølge deres drømme. På børne- og undervisningsområdet samt social- og ældreområdet arbejdes der målrettet for at sikre alle børn og unge de bedst mulige betingelser. Der er vedvarende fokus på de grupper af børn og unge, der er i risiko for ikke at udvikle sig fagligt og alsidigt, herunder socialt, og trives i skolens faglige og sociale fællesskaber. Derfor understøtter regeringen bl.a. kommuner og skoler i arbejdet med at styrke de unges trivsel og læring i folkeskolen og på ungdomsuddannelserne, med særligt fokus på de mest udsatte og sårbare grupper.

National fattigdomsgrænse: Det er hensigten, at der skal genindføres en national fattigdomsgrænse, så der tages et vigtigt skridt hen imod at komme fattigdom, og særligt børnefattigdom, til livs (delmål 1.1 og 1.2).

Indsats mod ordblindhed: Fra 2019 har der været fokus på at styrke den tidlige identifikation og støtte til elever med ordblindhed. På ordblindhedsområdet er der indgået en politisk aftale i september 2020, hvor der er afsat 30 mio. kr. til at styrke opsporingen af og støtten til elever med ordblindhed (delmål 4.6).

Løft af trivslen for LGBTI-personer i folkeskolen og på ungdomsuddannelser: Regeringen har som en del af handlingsplanen om fremme af tryghed, trivsel og lige muligheder for LGBTI-personer

igangsat udviklingen af et inspirations- og vejledningsmateriale til skoler og ungdomsuddannelsesinstitutioner. Materialet har fokus på de udfordringer, som elever med LGBTI-identitet kan møde, hvordan deres trivsel kan understøttes, og hvordan åbenhed og forståelse blandt klassekammerater kan fremmes (delmål 4.5, 4.7 og 10.3).

Initiativ mod negativ social kontrol: Der er netop blevet vedtaget et lovforslag om en styrket indsats mod negativ social kontrol, som forbyder religiøse viselser af mindreårige og skærper straffen for at fastholde personer i ægteskab og ægteskabsliggende forhold med tvang. Regeringen har desuden afsat og udmøntet 40 mio. kr. på finansloven til indsatser mod social kontrol i etniske minoritetsmiljøer, hvor særligt piger og kvinder er udsatte (delmål 5.3 og 8.5).

Reformen Børnene Først: Regeringen og et bredt politisk flertal blev i maj 2021 enige om reformen Børnene Først, der skal hjælpe udsatte børn og familier tidligere og bedre end i dag. Aftalen løfter området med to mia. kr. i årene 2022-2025 og varigt fuldt indfaset med 734 mio. kr. om året. Med reformen er det bl.a. aftalt, at der skal udformes en helt ny Barnets Lov, der skal sikre, at barnets stemme bliver hørt, og at barnets ønsker og behov fremadrettet sættes først. Det er også aftalt, at anbragte børn og unge skal sikres færre skift og mere stabilitet samt at anbragte børn og unge får en bedre overgang til voksenlivet. Formålet hermed er bl.a. at skabe et sikkert grundlag for at gennemføre videre uddannelse og et selvstændigt voksenliv. Reformen indeholder ligeledes et styrket fokus på forebyggelse af omsorgssvigt i minoritetsfamilier, hvilket skal sikre bedre beskyttelse af børn mod social kontrol og ekstremisme. Herunder hører et initiativ om at oprette rettighedsskoler i udsatte boligområder med henblik på at sikre, at børn uanset etnisk baggrund kender sine rettigheder (delmål 4.4, 10.2, 10.3 og 10.4).

Lovgivning og kriminalitet

Danmark står overfor en række udfordringer når det kommer til kriminalitet, som begås med afsæt i fordomme eller had til bestemte grupper. Hadforbrydelser rammer oftest minoritetsgrupper, herunder bl.a. LGBTI-personer og personer med handicap. På justitsområdet arbejdes der målrettet for at gøre op med hadforbrydelser. Danmark oplever også udfordringer, når det kommer til andre former for kriminalitet end hadforbrydelser. Regeringen har en klar ambition om at nedbringe antallet af ofre for seksuelle forbrydelser, og at støtten til ofrene skal øges betydeligt.

Lov om styrket strafferetligt værn mod hadforbrydelser: Ordet "handicap" blev ved lov nr. 154 af 20. april 2021 tilføjet til straffelovens § 81, nr. 6, således, at det er en strafskærpende omstændighed, hvis en kriminel gerning har baggrund i offerets handicap (delmål 16.b).

Tilføjelse af "kønsidentitet" "kønsudtryk" og "kønsskarakteristika" i straffelovens §266 b: I efteråret 2021 vil regeringen fremsætte et lovforslag, som har til formål at styrke beskyttelsen af LGBTI-personer mod forskelsbehandling, hadforbrydelser og hadefulde ytringer. Lovforslaget indeholder bl.a. et forslag om at tydeliggøre beskyttelsen af transpersoner- og interkønnede imod hadforbrydelser og hadfulde ytringer ved at indsætte begreberne kønsidentitet, kønsudtryk eller kønsskarakteristika i straffelovens § 81, nr. 6, om hadforbrydelser og § 266 b, stk. 1, om

hadefulde ytringer. Forslaget indebærer derudover en styrkelse af beskyttelsen af personer med handicap mod hadefulde ytringer. Begrebet handicap foreslås i den forbindelse indsat i straffelovens § 266 b, stk. 1 (delmål 10.3 og 16.b).

Styrket beskyttelse mod forskelsbehandling af LGBTI-personer: Regeringen vil fremsætte lovforslag, der styrker og tydeliggør beskyttelsen af LGBTI-personer mod forskelsbehandling og diskrimination. Konkret indsættes et forbud mod forskelsbehandling på grund af seksuel orientering uden for arbejdsmarkedet i ligestillingsloven og et eksplicit forbud mod forskelsbehandling på grund af kønsidentitet, kønsudtryk og kønsskarakteristika i både ligestillingsloven og forskelsbehandlingsloven (delmål 10.3 og 16.b).

Bedre støtte og vejledning gennem retssystemet til ofre for seksuelle overgreb: Der er med finanslovsaftalen for 2021 aftalt, at ofre for seksuelle overgreb skal have bedre støtte og vejledning gennem retssystemet. Aftalepartierne er derfor enige om, at ofre for seksuelle overgreb skal have ret til at få vejledning fra en bistandsadvokat, før overgrebet anmeldes til politiet og eventuel styrket rådgivning efter anmeldelsen (delmål 5.2, 5.c og 16.b).

Samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse: I 2020 vedtog Folketinget en samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse, som gør det strafbart at have samleje med en person, som ikke samtykker. Ambitionen med samtykkeloven er at ændre samfundets forståelse af, hvad voldtægt er, og dette er et vigtigt skridt på vejen mod ligestilling i Danmark (delmål 5.2, 5.c og 16.b).

Bæredygtighed hvor alle kan være med

Den bæredygtige udvikling er kun bæredygtig, når den sker på en måde, hvor alle er med. Det gælder både, når der skal bygges bæredygtige boliger og grønne områder i byerne, når madspildet skal mindskes, og drivhusgasudledningen skal reduceres. Det er med Danmarks klimalov fastsat, at klimaindsatsen skal ske under hensynstagen til en række vejledende principper, bl.a. hensyn til beskæftigelse og bibeholdelsen af et stærk velfærdssamfund, hvor sammenhængskraften og den sociale balance sikres. Det skal sikre, at den grønne omstilling i Danmark sker på en måde, hvor der tages højde for, at virkemidlerne til at nå 70 pct.-målet samlet sikrer en socialt balanceret og omkostningseffektiv omstilling. På klima-, energi- og forsyningsområdet samt på miljøområdet arbejdes der af den grund for, at der gennemføres en klog og ambitiøs grøn omstilling, som ikke flytter jobs og udledninger til udlandet og presser den sociale balance. Regeringen arbejder således målrettet for, at også sårbare befolkningsgrupper kommer med i den grønne omstilling og i eksekveringen af de bæredygtige initiativer.

Belysning af den grønne omstillings påvirkning på husholdningerne: Når der tages stilling til, hvilke virkemidler, der skal tages i anvendelse for at indfri 70 pct.-målsætningen, vurderes dette ikke bare ud fra statens omkostninger og drivhusgasreduktionerne forbundet hermed. Der ses også særsomt på, hvordan implementeringen af virkemidlerne vil påvirke erhverv, husholdninger samt dansk beskæftigelse (delmål 13.2).

Donationsvejledning: Regeringen nedsatte i 2019 ONE THIRD tænketanken om forebyggelse af madspild og fødevaretab, der samler interessenter på tværs af fødevarekæden med henblik på at facilitere og igangsætte initiativer, som reducerer madspild. I regi af ONE THIRD er der igangsat et arbejde med at udvikle indholdet til en vejledning om donation af overskudsudmad fra supermarkeder (delmål 2.1 og 12.3).

Flere almene boliger: Det er vigtigt for regeringen, at der i byerne findes betalelige boliger, da dette er afgørende for at sikre byer med plads til alle. I Grøn boligaftale af maj 2020 indgår det, at det skal undersøges, hvordan Nybyggerifonden kan aktiveres med henblik på at etablere flere billige, almene boliger. Der er derudover nedsat en arbejdsgruppe, der skal komme med anbefalinger til, hvordan man kan fremme bygge- og bofællesskaber, herunder med almene boliger (delmål 11.1).

Øget tilgængelighed for ældre og personer med handicap: I Grøn boligaftale af maj 2020 indgår det, at der afsættes midler til at gøre boliger i den almene boligsektor tilgængelige for ældre og personer med handicap, ligesom der er nedsat en arbejdsgruppe, der skal komme med anbefalinger til, hvordan midlerne målrettes, således der kommer flest mulige tilgængelige boliger i den almene sektor for pengene (delmål 11.3 og 11.7).

Udinaturen.dk: På Naturstyrelsens områder har man etableret mere end 1.000 handicapfaciliteter, hvilket betyder, at adgangsforholdene er blevet tilpasset. De fleste faciliteter henvender sig til kørestolsbrugere og gangbesværede. Hjemmesiden udinaturen.dk oplyser bl.a. om handicapfaciliteter på statens arealer og beskriver handicapvenligheden i alle vandretursfoldere (delmål 11.3 og 11.7).

Frisk i Naturen: Der blev med aftalen "Sommer i Naturen 2020" givet midler til partnerskabet "Frisk i Naturen" mellem Miljøstyrelsen og Landsforeningen SIND, der skal hjælpe psykisk sårbare med at komme ud og få glæde af naturen (delmål 3.4).

Sårbare grupper og dansk udviklings samarbejde

Danmarks udviklings samarbejde og humanitære indsatser bygger på en menneskerettighedsbaseret tilgang, der er med til at understøtte ambitionen om, at ingen lades i stikken. Gennem både det bilaterale og det multilaterale engagement samt i samarbejdet med civilsamfundet, der gennemgående er en afgørende partner for at nå de svageste, er Danmark kendt som en aktør, der står for fremme af menneskerettighederne globalt og ikke mindst kvinder og pigers rettigheder og ligestilling. Helt konkret er den menneskerettighedsbaserede tilgang, herunder at der tages højde for Leave no one behind-dagsordenen, en integreret del af de danske retningslinjer for udformningen af programmer, projekter og landeengagementer i udviklings samarbejdet. Skrøbelige lande og lande ramt af konflikt kræver en særlig indsats. I disse lande er hele befolkninger ladt i stikken, når deres stater ikke formår at levere eksempelvis sikkerhed og adgang til basale serviceydelser som sundhed og uddannelse. Derfor har Danmark særligt fokus på disse områder samt på marginaliserede grupper overalt, hvor vi arbejder. Vi kan ikke nå alle. Men der er fokus på dem med størst behov og på at adressere de faktorer og strukturer, der skaber sårbarhed i udviklingslande.

Due diligence: Due diligence handler om at identificere, forebygge, afbøde og redegøre for aktuelle og potentielle negative påvirkninger på samfundet. Det hjælper virksomhederne til at belyse potentielle negative påvirkninger på fx mennesker og miljø og håndtere disse. Regeringen er positiv ift. indførelsen af lovpligtig due diligence på europæisk niveau og hilser EU-Kommissionens udmelding om et lovforslag i 2021 velkommen (delmål 13.2).

Bekæmpe seksuel og kønsbaseret vold:

Danmark har fra 2021 overtaget formandskabet for det globale initiativ Call to Action, der samler 92 partnere – stater, donorer, FN organisationer og civilsamfundsorganisationer. Danmark står de næste to år i spidsen for at drive dagsordenen for at prioritere og bekæmpe seksuel og kønsbaseret vold i humanitære kriser, hvor kvinder og piger er særligt sårbare ift. overgreb og voldtægter, børneægteskaber og begrænset adgang til basale sundhedsydelser (delmål 5.2, 5.3, 16.1 og 16.2).

Sociale sikkerhedsnet i Afrika: Danmark arbejder for effektive sociale sikkerhedsnet som et vigtigt instrument i at sikre fattige og sårbare gruppers livsgrundlag. I Etiopien har Danmark siden 2011 støttet det sociale sikkerhedsnet "Productive Safety Net Programme", der årligt sikrer op til 8 mio. mennesker mod ekstrem fattigdom og fødevarer sikkerhed. Herudover har Danmark støttet urbane sikkerhedsnet i Kenya og Etiopien som en del af COVID-19 hjælpepakkerne for at sikre økonomisk genopretning på social og inklusiv vis (delmål 1.a og 17.3).

Fokus på holdbare løsninger for flygtninge, internt fordrevne og berørte lokalsamfund:

Danmark har fokus på at fremme mere inklusive, holdbare løsninger for sårbare grupper blandt tvungent fordrevne og berørte lokalsamfund. Det gør vi internationalt gennem partnerskaber med bl.a. UNHCR og Verdensbanken og gennem et markant engagement i policy-sammenhænge. Det afspejles operationelt i kriser i bl.a. Burkina Faso, Mali, Uganda, Kenya, Etiopien, Jordan, Libanon og Afghanistan, hvor såvel humanitære som udviklingsmæssige instrumenter bringes i spil til støtte for de mest sårbare individer og grupper (delmål 10.7 og 17.3).

Fokus på global sundhed: COVID-19-pandemien har understreget behovet for universel adgang til sundhedsdækning for de mest sårbare og udsatte befolkningsgrupper. Samtidig er der mere end nogensinde brug for de danske bidrag til udvikling på sundhedsområdet for at adressere de globale udfordringer med at håndtere fremtidige sundhedstrusler. Med etableringen af ICARS har Danmark bl.a. sat fokus på at adressere den globale udfordring med at håndtere antibiotikaresistens og særligt at bidrage til en styrket indsats i lav- og middelindkomstlande (delmål 3.c).

En fælles indsats – forankring skaber forandring

Verdensmålene realiseres i fællesskab

De 17 Verdensmål er en ambitiøs dagsorden. For at skabe resultater og nå i mål, er det helt afgørende, at vi alle gør en indsats. Verdensmålene kan kun realiseres, hvis vi løfter i flok. Regeringen anerkender den store indsats der allerede bliver lagt i arbejdet med Verdensmålene i Danmark. Virksomheder, civilsamfundet, regioner, kommuner, uddannelsesinstitutioner og mange flere arbejder i dag aktivt og engageret med implementeringen af Verdensmålene.

Den brede forankring fremgår bl.a. og i al sin tydelighed af 2030-Panelets baselineprojekt, Vores Mål. Et omfattende stykke arbejde, som er skabt i et samarbejde mellem 2030-Panelet og Danmarks Statistik. Mere end 6.000 input fra danske virksomheder, organisationer, forskere og borgere er blevet til 197 forslag til danske målepunkter for de 17 Verdensmål. Verdensmålene er pejlemærker for en bæredygtig fremtid, og de skal gøres målbare i en dansk kontekst. Derfor har regeringen bl.a. ladet sig inspirere af Vores Mål-projektets resultater i arbejdet med handlingsplanen.

Et ønske om at inspirere og blive inspireret

Regeringen kvitterer for den store interesse, der har været, og fortsat er i forbindelse med regeringens arbejde med handlingsplanen og Verdensmålene generelt. Det understreger den brede opbakning, der er til den bæredygtige dagsorden og det vigtige arbejde, Verdensmålene er et udtryk for. Regeringen ønsker at inspirere endnu flere af samfundets aktører med denne handlingsplan. For vi skal inspirere endnu flere, hvis vi til fulde skal realisere Verdensmålene i Danmark og globalt.

Bred forankring i regering, ministerier og styrelser

Handlingsplanen er ikke det eneste udtryk for regeringens arbejde med Verdensmålene. FN's 169 delmål er fordelt ud på ministerområder efter ressortansvar. Verdensmålene er dermed bredt forankret i ministeriernes opgavevaretagelse. Det primære ansvar for implementeringen af og opfølgningen på arbejdet med de forskellige delmål ligger hos det ministerie, som har den største aktie i det respektive delmål. Ofte er der overlap mellem ministerier, hvorfor der typisk opstår tværministerielt samarbejde om implementeringen af delmålene. Endvidere og som tidligere beskrevet, er Verdensmålene ligeledes tænkt ind i lovgivningsarbejdet, der sættes krav om målsætninger i statslige styrelser og institutioner samt offentlige indkøb med større vægt på bæredygtighed. Arbejdet med Verdensmålene foregår således ikke kun i regeringens handlingsplan, men også i regeringens daglige arbejde.

Bred forankring i samfundet

Der er mange initiativer og gode projekter i fuld gang i det danske samfund. Projekter, der har til formål både at bidrage til implementeringen af Verdensmålene og til at udbrede og styrke kendskabet til den bæredygtige dagsorden. Kommuner og regioner bygger organisationsstrategier med fokus på bæredygtighed og med afsæt i Verdensmålene. Virksomheder anvender Verdensmålene som styringsværktøj til at tiltrække investorer og imødekomme krav fra forbrugere. UNESCO Verdensmålsskoler skyder frem, og globalt medborgerskab og bæredygtig udvikling sættes på dagsordenen.

Den folkelige og brede forankring af Verdensmålene i det danske samfund eksemplificeres i de caseinput, regeringen har modtaget fra virksomheder, kommuner og civilsamfundsorganisationer i forbindelse med udarbejdelsen af handlingsplanen. Der ses bl.a. eksempler på kommuner, der sætter ansvar for bæredygtige indkøb i højsædet, og som har indarbejdet Verdensmålene i deres strategi og målsætninger. Civilsamfundsorganisationer, som kæmper for at hjælpe kvinder i udviklingslande med at kende deres politiske og sociale rettigheder, og et universitet, der tænker Verdensmålene ind i både forskning, uddannelse og formidling. Eksemplerne er mange, og de understreger den brede forankring og opbakning, der findes til Verdensmålene i Danmark. Danskerne ønsker at bidrage til den bæredygtige udvikling, både herhjemme og internationalt.

Gladsaxe Kommune – bæredygtig ledelse og Verdensmål

Globalt politisk lederskab og lokale handlinger

Langsigtet bæredygtighed kræver politisk lederskab globalt og handlinger lokalt. Byer, regioner og kommuner har en særlig rolle og mulighed for at gøre Verdensmålene til virkelighed, for vi er tæt på borgerne og virksomhederne.

Bæredygtig udvikling er en mærkesag for Gladsaxe Kommune. Vi var den første kommune, der kobledede Verdensmålene ind i Byrådets samlede strategi og integrerede dem i kernerdriften. I Gladsaxestrategien har vi valgt at sætte fokus på Verdensmål 3, 4, 8, 11, 12, 13 og 17, der alle bidrager til at løfte barren for den strategiske udvikling i og på tværs af fagområderne.

Vores erfaring gennem tre år er, at det at arbejde med Verdensmål og bæredygtighed virker. Det giver mening og gror – ikke bare i topledelsen, men også på fagområderne i praksis. Ved at integrere Verdensmålene i den strategiske ledelse og udvikling på fagområderne, kan de skubbe positivt på transformationen i den offentlige sektor. De kan tænkes ind som en måde at lede en kommune på, der løfter organisationen og giver mening for både medarbejdere, borgere, lokale aktører og virksomheder. Verdensmålene har givet os et fælles sprog og et fælles blik på, hvad bæredygtighed betyder.

En bæredygtig udvikling kommer ikke af sig selv

I Gladsaxe arbejder vi målrettet fra flere vinkler. Strategien er politisk vedtaget og afspejles i hele styringskæden lige fra budgettet og årsregnskabet, hvor vi rapporterer på alle tre bundlinjer over den årlige virksomhedsplan til de strategiske aftaler, som alle forvaltninger og afdelinger navigerer ud fra. For at kunne måle på fremdriften følger vi udviklingen løbende via udvalgte indikatorer – og vi kan se, at vi bevæger os den rette vej – både når vi ser på de kvantitative indikatorer, vi har opstillet, og på udviklingen kvalitativt. Det gør vi, fordi vi ikke alene tænker Verdensmålene ind i vores styring, men samtidig understøtter et fælles engagement internt og eksternt. Det er et vigtigt signal at sende til medarbejderne, at det ikke kun er det, som kan måles, der er vigtigt. Når vi sætter bæredygtighed tydeligt på dagsordenen, så sker der også meget, der ikke måles. Og vi kan kun skabe den nødvendige forandring på den lange bane sammen med medarbejderne, lederne, borgerne, foreningerne og virksomhederne.

Verdensmålene giver mening og motivation

Ved at arbejde med Verdensmålene som en fælles politisk og strategisk ledelsestænkning hvor de fælles overordnede mål oversættes på en måde,

der giver mening lokalt i og på tværs af fagområder, skabes en kultur, hvor medarbejdere og ledere er med til at genoverveje måden, man arbejder på. Dette kunne eksempelvis være at se byen ikke blot som et fysisk rum, men også som en ramme for bæredygtige aktiviteter, og at tænke i bæredygtige løsninger hele vejen rundt, om man arbejder med sundhed, læringsmiljøer, byggerier, eller noget helt andet. Hver eneste medarbejder i organisationen opfordres til at tænke Verdensmål og bæredygtighed ind i deres daglige opgaver, så det ikke udelukkende handler om fyrtårnsprojekter, men også om, hvordan vi gør rent, og hvordan vi drifter de offentlige arealer. På den måde er nye drivere tonet frem, efterhånden som vi har arbejdet os mere og mere ind på bæredygtighed og brugt Verdensmålene i praksis. Et eksempel er de kommunale indkøb, hvor vi arbejder målrettet med grønne indkøb, og inden for anlæg og byggeri, hvor vi genanvender byggematerialer og udfolder potentialet i DGNB og Svanemærkning, når vi opfører nye daginstitutioner. Energien kommer ved, at vi ikke mikrostyret detaljerne, men er fælles om at udvikle visionerne for fremtiden – og sætte handling bag.

Alle tre bundlinjer

I Gladsaxe tænker vi ikke Verdensmålene alene som klimamål. De handler i lige så høj grad om økonomisk og social bæredygtighed, hvor der også er mange udviklingspunkter – også i et land som Danmark og en kommune som Gladsaxe, bl.a. inden for sundhed og trivsel, uddannelse og vejen til job blandt børn og unge.

Arbejdet med Verdensmålene har spredt sig som ringe i vandet og skabt nye partnerskaber og fællesskaber. Vores mål "Børn og unge former fremtiden" har givet anledning til et partnerskab med UNICEF om Børnevenlig By. Vi har en tæt dialog med de private virksomheder om bæredygtighed. Det har medført initiativer som Grøn genstart, ligesom en række lokale virksomheder er gået sammen i et stærkt netværk, Gladsaxe Erhvervsby, hvor de arbejder med bæredygtighed. I Verdensmålshuset lejer lokale iværksættere sig ind, som alle har det tilfælles, at de arbejder med et eller flere Verdensmål.

Gladsaxe Kommunes råd til andre, der vil arbejde med Verdensmålene

- Bred politisk og organisatorisk forankring er vigtig – ikke blot i ét fagudvalg eller én enhed
- Integrer Verdensmålene i kernerdriften – ikke et 'add-on'
- Gør det konkret og gå i gang

Aarhus Kommune – ansvarlighed i kommunens indkøb

Det politiske udgangspunkt for arbejdet med FN's Verdensmål

I Aarhus Kommune arbejder vi aktivt i retning af at opfylde lokale mål for Aarhus, men også for at imødekomme de mål, FN har sat for verden. Derfor har vi etableret et overordnet politisk udgangspunkt for byens arbejde med Verdensmålene.

Aarhus Byråd har eksplicit adresseret FN's Verdensmål i budgetredegørelserne for de seneste to budgetforlig. Det er et kraftigt signal om, at man ønsker at skabe sammenhæng mellem den retning Aarhus skal arbejde i og FN's Verdensmål. Der skal altså være en klar kobling mellem de mål, Aarhus Byråd sætter for byen via Aarhusmålene, og Verdensmålene.

Det er således ikke Verdensmålene, der er styrende for udviklingen i byen, men Byrådet signalerer klart og tydeligt, at man gennem Aarhusmålene også skal arbejde i retning af Verdensmålene. Og når der er mulighed for det, så bliver Verdensmålene tænkt ind i arbejdet med kommunens politikker og planer.

Sammenhængen mellem de politiske mål og det daglige arbejde i kommunen styrkes ved, at vi har etableret flere politiske udvalg, der kommer med anbefalinger inden for flere af de vigtigste mål for både Aarhus og verden omkring klima, socialt ansvar, bæredygtighed og cirkulær økonomi.

Ansvarlighed i et 360 graders perspektiv

Et af de konkrete eksempler, der er kommet ud af arbejdet, er kommunes plan for 360 graders ansvarlighed. Aarhus Kommune og Aarhus Byråd har været meget bevidste om, at vi særligt gennem vores indkøb for op mod 5 mia. om året, har muskler til at præge samfundet i retning af Verdensmålene. Her kan vi sætte krav til vores leverandører på områder som løn- og arbejdsvilkår, klima, anti-korruption og skat og derigennem nå tættere på at imødekomme Verdensmål 8 om anstændige jobs og økonomisk vækst samt Verdensmål 12 om ansvarligt forbrug og produktion.

Derfor vedtog Aarhus Byråd i 2019 en byrådsindstilling om at sikre ansvarlighed i kommunens indkøb. Der blev etableret et udvalg på fire medlemmer af Økonomiudvalget, som skal rådgive indkøbsafdelingen med det formål "... at bruge den indflydelse vi har som køber og som investor til at påvirke virksomhederne til at udvise en høj grad af ansvarlighed, både for ad den vej at bidrage til opfyldelsen af FN's Verdensmål, men også ud fra en overbevisning om, at virksomheder, der udviser en 360 graders ansvarlig virksomhedsadfærd typisk også vil være gode investeringsobjekter og pålidelige og værdiskabende leverandører".

Der blev i samme omgang vedtaget et standardiseret CSR-bilag om "samfundsansvar i et 360 graders perspektiv". Dette bilag er med til at beskrive de krav som kommunen stiller til ethvert udbud. CSR-bilaget skal ses som et udgangspunkt, som vil blive konkret tilpasset ift. hvert enkelt udbud. Bilaget samler en række krav, som allerede i dag stilles til virksomheder, som vi samarbejder med, men sætter dem ind i en sammenhæng og understøtter en væsentligt styrket dialog.

Pointen er, at man i nogen grad flytter sig fra kontrol af minimumskrav til dialog om, hvordan de ønskelige effekter bedst muligt sikres – og altså er med til at præge leverandører og underleverandører i en positiv retning ift. at imødekomme flere af FN's Verdensmål.

Aarhus Kommunes råd til andre, der vil arbejde med Verdensmålene

- Brug også Verdensmålene som kommunikativ ramme for at sætte retning
- Få oversat Verdensmålene til lokale mål og handling
- Vælg de vigtigste mål, og fokuser på dem – man kan ikke forfølge alle Verdensmålene

Mellempfolkeligt Samvirke – fokus på unge og rettigheder

70 år med udviklingsarbejde

Mellempfolkeligt Samvirke har mere end 70 års erfaring med udviklingsarbejde i det globale syd, særligt med fokus på unge og rettigheder. Siden 2015 har vi haft program for unge i Danmark. Vi kunne nemlig se at udfordringer omkring ulighed, sociale skel og diskrimination, som vi arbejder med ude i verden, også fandtes herhjemme. Vi har fokus på empowerment af unge i socialt udsatte boligområder med det formål at give dem opbakning og mulighed for at skabe de positive forandringer, de ønsker for deres boligområde og i samfundet. Vi tror nemlig på, at der ligger et kæmpe forandringspotentiale i unge.

Verdensmålene er et vigtigt redskab for projektet. Både for de unge og deres udfordringer, men også for, at de kan være forandringsagenter for at sikre Verdensmålenes implementering.

Lokale udfordringer i en global dagsorden

Med Verdensmål 10 om mindre ulighed har Danmark lovet alle lige muligheder og at stoppe diskrimination. De unge kæmper imod den diskrimination, de oplever som minoritetsborgere. Det indebærer fordomme om muslimer og jøder, afvisning i nattelivet eller til jobsamtalen pga. ens hudfarve, eller nedsættende ord i debatten på de sociale medier. Via dialog, møder med beslutningstagere og debatindlæg kræver de på konstruktiv vis den ligebehandling, som de er berettiget. Løftet om Verdensmålene og Leaving no one behind bliver ofte anvendt som argumenter. De unge er bevidste om deres rettigheder og bringer med Agenda 2030 deres lokale udfordringer ind i en global dagsorden. På den vis agerer de som forandringsagenter for et mere bæredygtigt Danmark.

Kenyanse unge kæmper for Verdensmålene

Vores program i Kenya støtter særligt unge og kvinder i at tage del i den politiske proces via kurser og kapacitetsopbygning. Sammen med lokale organisationer uddanner vi unge og kvinder i deres politiske og sociale rettigheder og i at tage del i det politiske liv. Det sker ikke mindst for at sikre deres adgang til vand, sundhed, uddannelse og bæredygtige indtjeningsmuligheder.

Selvom den kenyanske regering i 2016 havde lovet at implementere Verdensmålene med nationale udviklingsplaner, inddragelse af aktører og sikring på lokalt niveau, var det de færreste unge, der var oplyste herom. Derfor valgte tre kenyanske lokalsamfund i 2017 og 2018 at monitorere adgangen til offentlig service og sikring af udvalgte delmål under Verdensmål 5, 8, 10 og 16. Vores metoder med

borgerledet inddragelse på lokalt og nationalt niveau, blev anvendt til at indhente viden; opbygge forståelse for løftet om Verdensmålene; samt udarbejde anbefalinger fra lokalsamfund til regering.

Lokalsamfundene skal inddrages

I et lokalområde fokuserede man på Verdensmål 16 og fandt frem til, at der var udfordringer med korrupsion og adgang til offentlig service, hvortil 27 pct. af de adspurgte havde følt sig tvunget til at bestikke sig til offentlige ydelser. Derudover var kvinders inklusion og deltagelse i politiske processer minimal. Man udarbejdede konkrete anbefalinger til regeringen og nu har lokalsamfundets ledelse gennemført omkring 70 pct. af disse. Det viser, hvor vigtig inddragelse af lokalsamfundet er i sikringen af Verdensmålene for et mere bæredygtigt samfund, hvor ingen er ladet tilbage.

I et andet lokalområde gennemførtes en rundspørge blandt unge og kvinder om adgang til rettigheder der viste at unge havde ringere adgang til offentlige ydelser end ældre. De udarbejdede specifikke anbefalinger til de lokale beslutningstagere, der sidenhen har forøget deres brug af internet og radio for at nå mere ud til unge med information.

Mellempfolkeligt Samvirkes råd til andre, der vil arbejde med Verdensmålene

- **Garanter den transformative udvikling**
Verdensmålene opnås med en transformativ tilgang. Vi skal turde at tænke nyt, for helt grundlæggende at ændre den måde vi lever på til en mere bæredygtig vis. Det kræver et tættere bånd mellem stat og civilsamfund, hvilket bl.a. kan ske med mere inddragelse af anbefalinger fra skygge- og spotlight-rapporter til VNR som inspiration til, hvordan bæredygtig udvikling sikres for alle samfundsgrupper.
- **Efterlev løftet om 'leaving no one behind'**
Med Verdensmålene skal vi starte med dem, der er længst fra den bæredygtige udvikling. Det kræver mod til at håndtere blindspots og grundlæggende barrierer som ulighed og diskrimination; mere dialog med udsatte; revurdering af uhensigtsmæssig lovgivning; samt målrettede inkluderende indsatser.
- **Sikre et inkluderende miljø**
Verdensmålene nås bedst med et lokalt afsæt og et inkluderende miljø hvor unge og andre aktører involveres og føler sig imødekommet. Beslutningstagere skal fremme rettigheder; være proaktive lyttende; samt agere transparent og konkretisere, hvilke inputs de tager med videre eller fravælger.

Sex & Samfund – kæmper for seksuel og reproduktiv sundhed og ligestilling

Verdensmålene som den overordnede ramme

For Sex & Samfund er Verdensmålene en del af en overordnet strategisk ramme, som sikrer et bidrag til opnåelsen af Verdensmålene i Danmark og internationalt. Derfor er det afgørende, at vi konstant er opmærksomme på vores rolle og forbedrer vores indsats løbende for at opnå bæredygtig udvikling i 2030.

Siden Verdensmålene blev vedtaget, har Sex & Samfund arbejdet med at få målene konverteret og gjort relevante og ambitiøse både i en global og i dansk kontekst. Vi kæmpede – bl.a. sammen med Danmark – for stærke mål på områder omkring seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder, som særligt er at finde under Verdensmål 3 om sundhed og trivsel og Verdensmål 5 om ligestilling. Vi kæmpede også for stærke principper såsom menneskerettighederne, Leave no one behind og for anerkendelsen af, at alle målene er indbyrdes afhængige.

Internt i Sex & Samfund har vi gjort en del ud af at få Verdensmålene ud af den internationale og politiske afdeling, og ind i kernehuset på hele organisationen. Vi har afholdt workshops for at inddrage alle medarbejdere i at afdække, hvordan Sex & Samfund bidrager til bæredygtig udvikling, og hvor vi kan og skal gøre det bedre. Dette har øget bevidstheden omkring bæredygtighed bredt i organisationen, og ledt til en opdateret indkøbspolitik samt en ny klimapolitik. Vi har desuden lavet en film om samtænkning af Verdensmålene og vores seksualundervisningsmateriale, og hvordan alle, der bruger vores materiale, hjælper til opnåelsen af SDG'erne.

I samarbejde med kommuner og virksomheder

I Danmark, har vi givet en lang række inputs ifm. implementeringen af Verdensmålene, både til civilsamfund, på tværs af alle ministerier, og til Danmarks Statistik. Her har vi bredt argumenteret for, at Danmark skal gå foran i sin fortolkning af Verdensmålenes til tider vage formuleringer. Selvom Verdensmålene eksempelvis ikke direkte nævner seksualundervisning – fordi nogle lande ikke ville acceptere det – anser vi i Danmark seksualundervisning som afgørende for unges sundhed og trivsel. Det samme gælder temaer som abort, sundhed og rettigheder for LGBT+-personer. Derudover har vi rakt ud til vores nationale samarbejdspartnere for at diskutere opnåelsen af Verdensmålene med dem. Vi har bl.a. afholdt en konference i samarbejde med Danske Patienter og Lægeforeningen med formålet at gøre nationale

sundhedsaktører og -myndigheder opmærksomme på SDG 3 om sundhed og trivsel, og på deres rolle og bidrag til opnåelsen af bæredygtig udvikling.

Endelig har vi samarbejdsaftaler med 26 kommuner i Danmark, som vi årligt tilsender en rapport med lokale og nationale nøgletal om seksuel og reproduktiv sundhed. Heri henviser vi til Verdensmål og dertilhørende indikatorer, så nøgletal kan bruges i vurdering af det kommunale SDG-arbejde.

Med den private sektor arbejder Sex & Samfund for at styrke virksomheders forståelse af deres ansvar for og bidrag til Verdensmålenes realisering. Sex & Samfund er bl.a. medlem af Dansk Initiativ for Etisk Handel og UN Global Compact Danmark, med det mål at styrke virksomheders viden om sundhed og ligestilling i den private sektor og at indgå i dialog med virksomheder om etisk handel og bæredygtig udvikling.

Et globalt perspektiv

Hos vores partnere i syd har vi bl.a. arbejdet på kapacitetsopbygning ift. at bruge Verdensmålene som løftestang for deres nationale arbejde, og vi har taget dem med til den årlige FN-samling i New York ifm., at deres lande skulle præsentere deres Voluntary National Review. På den globale scene har Sex & Samfund i samarbejde med en lang række organisationer presset på for, at forhandlingsteksten ved den årlige opfølgning på implementeringen af Verdensmålene blev så god og progressiv som muligt ift. emner som menneskerettigheder, ligestilling og princippet om at Leave no one behind.

Sex & Samfunds råd til andre, der vil arbejde med Verdensmålene

- Få orden i eget hus og tænk ud over jeres primære virke.
- Kortlæg de måder, hvorpå I som organisation og arbejdsplads bidrager til opnåelsen af Verdensmålene. Inddrag hele organisationen – inklusiv ledelsen – i denne øvelse. På den måde bliver alle kollegaer opmærksomme på, at de spiller en rolle, og kan gøre en reel forskel for organisationen, for Danmark og for verden på tværs af social, økonomisk og miljømæssig bæredygtighed.
- Tænk tværgående og drop silotænkning. Verdensmålene inviterer til samarbejde på tværs af temaer og sektorer og medvirker til at sikre, at ingen bliver glemte.

Syddansk Universitet – forskning og uddannelse bidrager til den bæredygtige udvikling

Vi skaber værdi for og med samfundet

Et universitet skal samarbejde med det omgivende samfund, bidrage til at fremme vækst, velfærd og udvikling i samfundet og udveksle viden og kompetencer med dets omverden. SDU's arbejde med at bidrage til Verdensmålene for bæredygtig udvikling tager derfor udgangspunkt i universitetets værdiskabelse for og med samfundet. Vi bidrager til den bæredygtige udvikling gennem forskning, uddannelse og formidling på allerhøjeste internationale niveau. Det forudsætter dels en prioritering af grundforskningen, dels en prioritering af strategiske forskningsområder med fokus på bæredygtighed. Dertil kommer uddannelse af flere tusinde dimitterende med både kernefaglighed og viden om bæredygtig udvikling samt en deltagelse i den offentlige debat om fx den grønne omstilling. Vi har derfor integreret arbejdet med FN's 17 Verdensmål ud fra en helhedsorienteret tilgang. Det betyder, at vi arbejder med den bæredygtige udvikling i forskellige arenaer, der samlet set skal styrke universitetet som et 'levende laboratorium', hvor forskere, studerende og eksterne partnere kan arbejde med problemstillinger knyttet til bæredygtighed.

Forskning og vidensamarbejde

Den bæredygtige udvikling, som Verdensmålene giver udtryk for, forudsætter samarbejde på tværs af fag, discipliner, organisationer og geografi. Men den fordrer også ny viden og nye løsninger. En væsentlig del af forskningen på SDU foregår allerede i samarbejde med omverdenen, på tværs af forskellige forskningsmiljøer og med fokus på de såkaldte grand challenges. Vores arbejde med Verdensmålene har derfor taget udgangspunkt i eksisterende, stærke forskningsmiljøer omkring eksempelvis bæredygtig turisme, demografi, global sundhed, active living, life cycle engineering, global bæredygtig produktion samt vand- og havmiljø. Vores tilgang på forskningsområdet består derfor dels i at understøtte de forskere, som selv har valgt at arbejde med den bæredygtige udvikling, dels at fremme tværdisciplinære forskningsprojekter med fokus på bæredygtighed, og dels at iværksætte nye strategiske forskningsprojekter med fokus på Verdensmålene.

Undervisning og uddannelse

Uddannelser skaber værdi og udvikling. Den bæredygtige udvikling forudsætter, at der fortsat uddannes personer med en høj kernefaglighed, men de skal også kunne noget mere. Der er også behov for, at de er gode til tværdisciplinært arbejde, innovation og håndtering af komplekse problemstillinger.

Vi har derfor udviklet et fælles introduktionsforløb om Verdensmålene for alle nye studerende. Verdensmålene udgør rammen for de studerendes arbejde med komplekse globale problemer som fx fattigdom, ulighed i sundhed, fosforkrisen, innovation og økonomisk vækst eller klimaudfordringer. Vi arbejder desuden på at udvikle flere valgfag og overbygningsuddannelser med fokus på bæredygtighed, social ansvarlighed og etik, som vil gøre det muligt for studerende at dygtiggøre sig yderligere inden for disse emner. Ift. co- og ekstracurriculære aktiviteter gennemfører vi bl.a. case competitions, hvor studerende arbejder med bæredygtighedsudfordringer fra virksomheder, og støtter gennem en Verdensmålspulje studenterbårne initiativer, der fremmer bæredygtigheden på SDU.

Mennesker og organisation

Erfaringer fra andre universiteter viser, at op til 80 pct. af det klimaaftryk, som kommer fra et universitet, kan forklares ved adfærden blandt studerende og ansatte. Det har derfor været vigtigt for os at involvere studerende og ansatte i arbejdet med at gøre universitetet mere bæredygtigt. Derfor har vi etableret et Verdensmålsforum på tværs af universitetet og bæredygtighedsudvalg på hvert fakultet, hvor studerende og ansatte kan bidrage med ideer og forslag til en bæredygtig drift. Flere af de indsatser, der er sat i værk for at gøre SDU til et grønnere, sundere og mere mangfoldigt universitet, har således rod i forslag fra studerende og ansatte. Det handler fx om at få mere bevægelse ind i løbet af dagen på universitetet, bedre affaldssortering, valg af mere klimavenlige transportformer, øget biodiversitet på vores campuser osv. Effekterne af nogle af disse tiltag vil vi følge gennem udarbejdelse af et klimaregnskab, men som et 'levende laboratorium' bliver flere af indsatserne også fulgt og forankret i forskningen.

Syddansk Universitets råd til andre, der vil arbejde med Verdensmålene

- Lyt til og indsamle fortællinger om store og små indsatser med bæredygtighed og Verdensmålene i forskningen, undervisningen, studenteraktiviteter og i den daglige drift. Målet er at lære af hinanden.
- Frem dialogen om arbejdet med bæredygtighed og Verdensmålene på tværs af ansatte og studerende og virksomheder, myndigheder og borgere uden for universitetet. Målet er at styrke samarbejdet.
- Skab sparringspartnere for ansatte og studerende, der ønsker at arbejde med bæredygtighed og Verdensmålene. Målet er at gøre det nemt at komme i gang.

UNESCO – verdensklasse undervisning i Verdensmål

Verdensmålsskoler uddanner ansvarlige verdensborgere

80 danske skoler og ungdomsuddannelser er pr. juni måned 2021 en del af et verdensomspændende skolenetværk, der har forpligtet sig til at inddrage Verdensmålene i deres skolehverdag. Således undervises børn fra Haiti til Herning i globalt medborgerskab og bæredygtig udvikling.

UNESCO Verdensmålsskoler hedder netværket, der i Danmark er økonomisk støttet af Børne- og Undervisningsministeriet, og sådan en skole ligger der i Herning. På Lindbjergskolen skal eleverne uddannes til ansvarlige verdensborgere. Derfor er et globalt udsyn en vigtig del af undervisningen. Lindbjergskolen danner partnerskaber med andre skoler - både i Danmark og ude i verden. I Herning udveksler eleverne fx erfaringer og debatterer Verdensmål med deres brasilianske venskabsklasse.

Skolen og lokalsamfundet arbejder sammen om målene

Lærerne arbejder målrettet med at skærpe elevernes bevidsthed ift. natur og bæredygtighed. Og man arbejder på, at eleverne skal erfare, hvordan også små handlinger kan gøre en stor forskel.

Mantraet lyder, at Verdensmål skal være hverdagsmål. De flotte målsætninger bliver omsat til konkret undervisning om affaldssortering, madspild og genbrug. Derudover afholder Lindbjergskolen en årlig Verdensmålsuge, hvor lokalsamfundet inddrages, og hvor eleverne bl.a. holder oplæg for Herning Kommunes Verdensmålsudvalg.

At være med i netværket af UNESCO-skoler giver Lindbjergskolen inspiration til at sætte en retning for arbejdet på skolen i alt fra det organisatoriske niveau til årsplanerne. Det giver pondus og tyngde at være en del af UNESCO Verdensmålsskoler og gør det nemmere at tiltrække partnere og skabe nye samarbejder.

Mål 5 om ligestilling får plads i frisørfaget

Det er ikke kun på grundskoleniveau, at danske elever har mulighed for at gå i Verdensmålsskole: Tradium i Randers, er også udnævnt som UNESCO Verdensmålsskole og huser både erhvervsskole og gymnasium.

På Tradium er det ligesom på Lindbjergskolen centralt at gøre arbejdet med Verdensmålene konkret for eleverne og målene relevante for hver enkelt uddannelse. Hvad enten man skal være frisør, mekaniker eller arbejde med service eller handel, er Verdensmål og bæredygtig dannelse integreret i undervisningen. Mekanikerne besøger virksomheder, der genanvender dæk. På frisør-uddannelsen taler man om ligestilling, når man gennemgår forskellige trends gennem tiden. Og på handelsskolen taler man om virksomhedernes samfundsansvar og undervises i, hvordan man kan lave en forretning, der måde er miljømæssigt og økonomisk bæredygtig.

Også uden for undervisningen spiller Verdensmålene en rolle; kantinen iværksætter initiativer, der nedbringer madspild, Verdensmålene er skrevet ind i skolens indkøbspolitik, elever og medarbejdere praktiserer samkørsel, og overalt på skolen er der indført affaldssortering.

Lindbjergskolen og Tradiums råd til andre, der vil arbejde med Verdensmålene

- Inddrag eleverne mest muligt – gennem elevråd, ved at uddanne Verdensmålsambassadører eller nedsætte et miljøråd.
- Inddrag lærere, øvrige medarbejdere og skolebestyrelsen, så alle føler ejerskab for den vigtige dagsorden.
- Definér hvilke Verdensmål skolen fokuserer på og gør dem tydelige i undervisningen og hverdagen.
- Iværksæt erfaringsudveksling både på tværs af skolens afdelinger, på tværs af skoler og på tværs af lande.

Chr. Hansen – med Verdensmålene i ryggen

Koblingen mellem bæredygtighed og forretning

Biotekvirksomheden Chr. Hansen er med sine 145 års stolte historie et veletableret selskab, der handles på Københavns fondsbørs som en del af C25-indekset. Den Hørsholm-baserede virksomhed, der er globalt førende inden for naturlige ingredienser til fødevarer, landbrug og sundhedsindustrien, når ud til ikke mindre end 1 milliard mennesker hver dag via enten fødevarer eller et kosttilskud.

”Når man rammer så mange mennesker på daglig bases som vi gør, så har man virkelig en mulighed for at gøre en positiv forskel. FN’s Verdensmål stiller en fantastisk ramme op til at kunne koble bæredygtighed sammen med forretning, og vi gik derfor allerede i 2016 i gang med metodisk at afdække hvilke Verdensmål vi meningsfuldt ville kunne bidrage til via vores produktportefølje,” forklarer Camilla Lercke, Chef for bæredygtighed hos Chr. Hansen.

Fra mål til handling

I alt blev 3.000 produkter vurderet ift. indflydelse og påvirkning, og igennem processen blev det tydeligt, hvilke globale udfordringer Chr. Hansens produkter kan være med til at løse på nationalt såvel som på international plan:

- Verdensmål 2: Stop sult
- Verdensmål 3: Sundhed og trivsel
- Verdensmål 12: Ansvarligt forbrug og produktion

Dernæst blev der opstillet langsigtede mål på hvert af disse områder, og man arbejdede fra begyndelsen sammen med revisionshuset PwC om at kunne dokumentere, hvor mange procent af omsætningen der direkte bidrager til de tre udvalgte Verdensmål. Af Chr. Hansens årsregnskab for 2020 kan man læse, at tallet er imponerende 81 pct. Arbejdet med at kunne dokumentere indsatsen ift. omsætning var bl.a. med til at sikre Chr. Hansen prisen som

verdens mest bæredygtige virksomhed i 2019 på Corporate Knights Global 100 liste, der hvert år offentliggøres i forbindelse med World Economic Forum i Davos. I 2021 sidder Chr. Hansen på formandsposten i Dansk Industris nyoprettede bæredygtighedsudvalg.

En katalysator for motivation og stolthed

At arbejde for en bedre verden er dybt forankret i Chr. Hansens formål, vision og kultur, og arbejdet med Verdensmålene som en del af forretningsstrategien blev derfor vel modtaget internt.

”Selvom temaet omkring bæredygtighed ikke var nyt for medarbejderne, så har forankringen af Verdensmålene i høj grad være en katalysator for stolthed. De har også i høj grad medvirket til at skærpe forståelsen af vores konkrete bidrag til store globale udfordringer såsom at bekæmpe madspild og reducere forbruget af antibiotika og kemiske pesticider”, fortæller Camilla Lercke.

Chr. Hansens råd til andre, der vil arbejde med Verdensmålene

- Tag udgangspunkt i, hvor I som virksomhed kan gøre en forskel. Afhængig af hvilken virksomhed man er, kan det være gennem produkter og innovation, gennem ens fodaftryk eller inden for fx diversitet, ansvarlighed eller produktion.
- Sæt konkrete, ambitiøse og realistiske mål og identificer, hvad der skal til for at nå dem. Sæt alle sejl til for at få dokumentation og data, som viser jeres positive påvirkning. Sørg for årlig afrapportering og opfølgning.
- Undersøg muligheder for partnerskaber. Man kan opnå fantastisk meget, når forskelligartede kompetencer bringes i spil. Partnerskaber kan være store eller små i skala og kan omhandle alt fra produktudvikling til genanvendelse af affald.

Tasso – bæredygtighed i vision, strategi og handling

Etisk ansvarlighed i produktionen

Tasso er en sværindustriel produktionsvirksomhed, der producerer strengstøbte støbejernsprofiler til bl.a. hydraulisk industri – herunder vindmøller. Produktion af støbejern er en energikrævende proces, der umiddelbart ikke rimer på bæredygtighed. Men for Tasso er det blevet en del af virksomhedens DNA at producere etisk ansvarligt – til gavn for både miljø og bundlinje. Det målrettede arbejde med bæredygtighed begyndte i 2010, og siden 2017 har virksomheden koblet indsatsene til FN's Verdensmål med hovedfokus på Verdensmål 12 om ansvarligt forbrug og produktion.

Som en af Europas førende producenter af strengstøbt støbejern føler vi en særlig forpligtelse til at reducere vores negative impact. Dette gør vi ved konstant at søge optimeringsmuligheder i vores processer samt ved at nytænke den måde hvorpå, vi forbruger og anvender ressourcer. Vi kortlægger systematisk data om emissioner, affald samt energi- og vandforbrug for at holde styr på udviklingen.

Sådan gør vi

Bæredygtighed er en integreret del af Tasso's vision og strategi, der er blevet omdannet til konkrete handlinger. Eksempelvis:

- Genbrug af affaldsmaterialer, herunder kokille-grafit, grafitspåner og støberislagge, som tilsammen udgør ca. 555 tons årligt
- Udnyttelse af overskudsvarme fra industrielle processer til opvarmning af 300 husstande årligt, hvilket sparer samfundet for ca. 450 tons CO₂ årligt
- Montering af 200+ højeffektive og intelligente LED-lyspaneler, hvilket reducerer vores CO₂-aftryk med 40 tons årligt

Vi er i øjeblikket i gang med at kortlægge virksomhedens samlede CO₂-emissioner (inkl. scope 3, dvs. andre indirekte udledninger fra fx indkøb), og vi er i de tidlige trin af udarbejdelsen af livscyklus-analyser af vores produkter i samarbejde med Syddansk Universitet. I den forbindelse undersøger vi ligeledes mulighederne i at forpligte os til Science

Based Targets i tråd med Paris-aftalen. I november 2020 tilsluttede vi os UN Global Compact, som i fremtiden skal danne rammen for vores arbejde med bæredygtighed og samfundsansvar.

Bæredygtighed som konkurrenceparameter

Efter Tasso kom med i DI-projektet Fra Filantropi til Forretning i 2017, er vi blevet mere opmærksomme på, hvordan de bæredygtige tiltag kan bruges som konkurrenceparameter. Men i en industri hvor pris, kvalitet og leveringstid er de afgørende faktorer for kundens køb, er det ikke helt enkelt. På nuværende tidspunkt er der ikke efterspørgsel på bæredygtighed, hvor Tasso befinder sig i forsyningskæden. Vi ser små tegn på, at det går i den retning – men det går langsomt. Vi håber, at de store globale selskaber i fremtiden vil begynde at stille krav til bæredygtighed i hele forsyningskæden.

Tassos råd til andre, der vil arbejde med Verdensmålene

- Tag Verdensmålene alvorligt. Se på, hvor din virksomhed har den største impact og kan gøre en forskel. For Tasso handler det om at gøre en forskel der, hvor vi har den største impact ift. vores forretning. For os er det ikke et spørgsmål om at udvælge så mange Verdensmål som muligt, men at udvælge de Verdensmål, som passer til det, Tasso er sat i verden for at lave.
- Forhold dig til data. Før du stiller dig op på mælkekassen og kommunikerer om den forskel, virksomheden gør i verden, så skal du have styr på fakta for at forstå og kunne dokumentere, hvor virksomheden er på vej hen og hvorfor.
- Ledelsen skal ville det. Arbejdet med Verdensmålene skal ind i strategien, så man er sikker på, at virksomheden tager ejerskab over det i årene fremover. Ansvar skal være placeret hos ledelsen, så det bliver en integreret del af driften og den langsigtede strategi, så medarbejdere på alle niveauer forstår, hvor I skal hen, og hvorfor I gør det.

Danmarks arbejde med og indfrielse af Verdensmålene

På globalt plan rangerer Danmark blandt de lande, der er klarer sig bedst ift. at realisere Verdensmålene. I "The 2020 Sustainable Development Report" af Sustainable Development Solutions Network (SDSN) er Danmark placeret i top tre sammen med Sverige og Finland.

Selvom vi er stolte af, at Danmark ligger helt i top sammenlignet med andre lande, er det ikke ensbetydende med, at vi er i mål. Det er vigtigt, at vi kigger indad, og at vi tør stå ved at der er områder, hvor vi ikke er i mål. Derfor har regeringen foretaget vurderinger af, hvordan det går med at implementere og realisere de 17 Verdensmål i Danmark. En sådan vurdering er både væsentlig og relevant for regeringens videre arbejde med Verdensmålene.

Regeringens vurdering af indfrielsen af Verdensmålene i Danmark

Vurderingerne er foretaget på delmål-niveau og i en dansk kontekst. Ansvar for de enkelte delmål er fordelt ud på relevante ministerier. For få delmål er der ikke foretaget en konkret vurdering, fordi det ikke har været relevant i en dansk kontekst. Et eksempel herpå er delmål 15.4 "Inden 2030 skal der sikres beskyttelse af bjergøkosystemer,

herunder deres biodiversitet, for at kunne øge deres evne til at bidrage til bæredygtig udvikling". Ligeledes er der i få tilfælde foretaget to vurderinger af samme delmål.

Sammen med vurderingen af Danmarks indfrielse fremhæves eksempler på relevante aftaler og udspil samt eksisterende politikker, lovgivning og indsatser med det formål at give en holistisk præsentation af hvert af de 17 Verdensmål. Hertil beskrives Danmarks globale indsats, samt hvordan denne i relevant omfang relaterer sig til de delmål, der indeholder bogstaver om "means of implementation".

Læsevejledning

Vurderingen af Danmarks indfrielse af Verdensmålene er visualiseret ved at bruge trafiklys for vurdering af niveauet (●●●) og pile for vurdering af tendensen (⬆️⬇️⬆️). Vurderingen af de enkelte delmål er baseret på enten kvantitative data eller kvalitative vurderinger af politik på området – eller en kombination heraf. Udgangspunktet for vurderingen af niveau og tendens fremgår, jf. tabel 1 og tabel 2. Angivelse af delmål i parentes fx "(delmål 4.2)" henviser til det/de delmål, som bliver påvirket af det omtalte politiske arbejde.

Tabel 1

Vurdering af niveau

Trafiklys	Vurdering
● Opfyldt	Tilstrækkelig politik og implementering og/eller indfriet baseret på data.
● Ikke opfyldt men godt placeret	Tilstrækkelig politik på området men fravær af implementering og/eller delvis indfriet baseret på data.
● Ikke opfyldt	Fravær af tilstrækkelig politik og implementering og/eller fravær af indfrielse baseret på data.

Tabel 2

Vurdering af tendens

Pile	Vurdering
⬆️ God udvikling	God udvikling baseret på data og/eller politik og politisk fokus.
⬇️ Stabil	Stabil udvikling baseret på data og/eller politik og politisk fokus.
⬆️ Negativ/ringe udvikling	Negativ/ringe udvikling baseret på data og/eller politik og politisk fokus.

Afskaf alle former for fattigdom i verden

I Danmark er der et veludbygget socialt sikkerhedsnet, der bl.a. sikrer alle et forsørgelsesgrundlag. Samtidig er det regeringens ambition, at dem, der kan, skal have mulighed for at deltage i arbejdsfællesskabet. Regeringen har en klar målsætning om at bekæmpe fattigdom – både nationalt og globalt – og i særdeleshed den fattigdom, der rammer børn.

Vurdering af delmål

1.1 Alle i Danmark har ret til sociale ydelser, hvorfor ingen i Danmark lever i ekstrem fattigdom. ● (↑)

1.2 Der afventes en national definition af fattigdom. Sigtet efter en halvering af fattigdom i Danmark skal ses i lyset af Danmarks udgangspunkt med et veludbygget socialt sikkerhedsnet. ● (↑)

1.3 Alle i Danmark har adgang til sociale sikkerhedsydelser. ● (↑)

1.4 Målet vurderes at være opfyldt. ● (↑)

1.5 Danmark rammes kun sjældent af større katastrofer. Dog arbejder Danmark løbende målrettet med beredskabsplanlægning og krisestyring ifm. katastrofer og gennemfører nationale krisestyringsøvelser hvert andet år. ● (↑)

Der findes ikke ekstrem fattigdom i Danmark, hvor mennesker lever under fattigdomsgrænsen (1,90 USD om dagen). Det skyldes bl.a., at Danmark har et veludbygget socialt sikkerhedsnet, der sikrer alle et forsørgelsesgrundlag samt adgang til en lang række serviceydelser. Derudover har Danmark et formaliseret og velafprøvet krisehåndteringssystem. Baseret på evalueringer fra krisestyringsøvelser og håndteringen af større hændelser er det vurderingen, at Danmark har et robust krisestyringssystem og beredskabsplanlægning og dermed modstandsdygtighed overfor katastrofer. På baggrund af evalueringer er det et område, der løbende tilpasses og styrkes. Danmark er således nået langt med at opfylde delmålene under Verdensmål 1.

Danmark skal dog fortsat gøre mere. For der findes stadig børn i Danmark, hvor pengene er svære at få til at række i familierne, og hvor børnene ikke har samme muligheder som deres jævnaldrende. Det kan fx være ift. at deltage i fritidsaktiviteter, afholde og deltage i sociale arrangementer og aktiviteter samt indgå i fællesskaber på lige fod med deres jævnaldrende.

Danmarks globale indsats

Et af hovedformålene med dansk udviklingssamarbejde er at bekæmpe fattigdom. Gennem internationalt samarbejde og regeringens udviklingspolitiske strategi understøtter regeringen arbejdet med delmål 1.a om midler til udviklingslande til udryddelse af fattigdom og 1.b om udviklingsstrategier med fokus på fattigdom og ligestilling. Danmark lever op til FN's målsætning om at afsætte 0,7 pct. af BNI i udviklingsbistand, og gennem udviklingssamarbejdet bidrager Danmark til at hjælpe de mennesker, der har størst behov. I udviklingssamarbejdet har regeringen et tværgående fokus på at sikre, at også de mest marginaliserede grupper opnår de samme rettigheder og muligheder som andre. Dette gøres bl.a. ved at arbejde for at fjerne diskriminerende love, politikker og praksisser. Herudover arbejder regeringen også aktivt for at løfte de svageste grupper samt grupper, der er udsat for diskrimination eller anden forskelsbehandling.

I nogle af de fattigste lande i verden støtter Danmark nye partnerskaber mellem myndigheder, erhvervsliv, investorer og civilsamfund for at skabe ansvarlig og bæredygtig vækst og udvikling. Regeringen vil øge Danmarks fokus på at forbedre leveforholdene i flygtninges nærområder, hvilket både kommer nogle af de mest udsatte mennesker i verden til gavn og samtidig forebygger økonomisk migration.

Udvalgte indsatser

Styrket opkvalificering

Regeringens allerede igangsatte initiativer, der skaber forudsætninger for at bidrage til samfundet, indebærer at tildele ufaglærte dagpengemodtagere over 30 år ret til at tage en erhvervsuddannelse inden for et område med gode jobmuligheder til 110 pct. af dagpengesatsen i 2021 og 2022. Endvidere giver udvidelse af den regionale uddannelsespulje, jobparate kontanthjælpsmodtagere bedre muligheder for opkvalificering samt en særlig pulje til at hjælpe personer med handicap i job.

En national fattigdomsgrænse

Regeringen ønsker at indføre en ny national fattigdomsgrænse. Det vil være et skridt i den rigtige retning for at komme fattigdom, og særligt børnefattigdom, til livs. En ny fattigdomsgrænse skal være et aktivt redskab i bl.a. socialpolitikken (delmål 1.2).

Alle skal have plads i arbejdsfællesskabet

Regeringen arbejder aktivt med indsatser for at indfri delmål 1.3 om sociale sikringssystemer og 1.4 om lige ret til økonomiske ressourcer og adgang til basale serviceydelser mv. For regeringen er det en prioritet at sikre, at alle har plads i arbejdsfællesskabet, og at der er en fair fordeling af vækst og velstand. Alle borgere i Danmark har adgang til et socialt sikkerhedssystem, og regeringen tilstræber, at alle udsatte og ikke udsatte har den samme ret til økonomiske ressourcer og serviceydelser. Mennesker med sociale udfordringer, psykiske vanskeligheder eller et handicap kan fx modtage støtte og hjælp efter serviceloven, og alle mennesker har den samme frie og lige adgang til sundhedsvæsenet.

Klimasikring af Danmark

Det udbyggede sociale sikkerhedsnet i Danmark sikrer, at der tages hånd om personer, der pludseligt og uforudset står i en sårbar eller udsat position. Det gælder også ift. ekstreme klimarelaterede hændelser (delmål 1.5). Der blev i 2020 igangsat et arbejde med en ny samlet klimatilpasningsplan, der forventes færdig i 2022 (delmål 13.1 og 13.2).

Stop sult, opnå fødevarer sikkerhed og forbedret ernæring samt fremme bæredygtigt landbrug

Regeringen arbejder målrettet med at fremme et bæredygtigt landbrug i Danmark. Landbruget skal bidrage til målet om at reducere de samlede udledninger af drivhusgasser med 70 pct. senest i 2030, og økologien skal fordobles i 2030. Sult og fødevarer sikkerhed, som også er temaer under Verdensmål 2, kan ikke siges at være relevante udfordringer i Danmark, men er derimod vigtige at bekæmpe i udviklingslandene.

Vurdering af delmål

- 2.1** I Danmark har alle sikret ret til sikker, ernæringsmæssig og tilstrækkelig mad hele året rundt. ● Ⓜ
- 2.2** Små børns vægtudvikling ligger stabilt og følges af sundhedsplejersken i barnets første leveår. Der er ligeledes fokus på ernæringsstilstanden hos unge piger, gravide og ammende kvinder samt ældre mennesker. Ligeledes er der fokus på den stigende forekomst af overvægt og fedme i Danmark. ● Ⓜ
- 2.3** Det vurderes, at de generelle regler om adgang til jord og andre væsentlige produktionsressourcer er håndteret i eksisterende lovgivning. ● Ⓜ
- 2.4** Målet om bæredygtig landbrugspraksis og fødevarerproduktion er generelt en del af målsætninger i den kommende Fælles Landbrugspolitik i EU. ● Ⓜ
- 2.5** Danmark arbejder aktivt for bevarelse af såsæd, kultiverede planter, landbrugsopdræt og husdyr mv. ● Ⓜ

Dansk landbrug er på en række områder lykkedes med at reducere miljøpåvirkningen igennem reguleringer og integration af miljøteknologier og produktionsmetoder. Danmark har fx i løbet af de sidste 30 år cirka halveret udledningen af næringsstoffer fra landbruget, omtrentligt halveret belastningen fra pesticider samt reduceret spildevandsudledningen af kvælstof med cirka 80 pct.

Men den intensive produktion giver mindre plads til biodiversiteten. Landbrugets effekter på miljø, natur og klima skal reduceres yderligere, og biodiversiteten skal gives bedre vilkår i det åbne land. Med pesticidaftalerne fra 2017 og 2019 vedtog et bredt flertal i Folketinget at reducere pesticidbelastningen samt at igangsætte en række initiativer, der er med til at understøtte en mere bæredygtig fødevarerproduktion og dermed også delmål 2.4. I Danmark er der fortsat stort behov for at fremme grøn omstilling og bæredygtigt landbrug og reducere landbrugets effekter på miljø, natur og klima. Også selvom regulering og teknologi på en række områder har reduceret landbrugets miljøpåvirkning betydeligt.

Danmark arbejder derfor på at reducere landbrugets effekter på miljø, natur og klima gennem øget fokus på bl.a. præcisionslandbrug, økologi, bioøkonomi, foder- og fødevareregenskaber, plads til naturområder og biodiversitet samt reduktion af pesticidbelastningen. Danmark har de seneste år også fokuseret på bioøkonomi for at øge udnyttelsen af de biologiske ressourcer på en bæredygtig måde. Branchen kan medvirke til at levere løsninger på fremtidens udfordringer, fx ved at forbedre foder- og fødevarers egenskaber eller ved at udnytte reststrømme fra foder- og fødevarerproduktionen, der ellers ville være gået til spilde.

Endvidere er der i Danmark behov for at adressere sundhedsudfordringer forbundet med uhensigtsmæssige madvaner, hvilket særligt relaterer sig til delmål 2.2 om fejlernæring. Overvægt er en af tidens største sundhedsmæssige udfordringer, og siden 1987 er der sket en fordobling af forekomst af overvægt og fedme. I 2017 var 51 pct. af danskerne overvægtige.

Danmarks globale indsats

Antallet af sultne i verden stiger. Hvor 135 mio. var i fødevarerunderskud i 2019 er tallet ifølge WFP steget til 155 mio. mennesker i 2020. Det er mennesker, der bor i lande i konflikt og krig, der oftest er udsat for sultkriser. Danmark støtter humanitære-, udviklings-, freds- og stabiliseringsprogrammer – alle indsatser, som arbejder for større fødevarer sikkerhed. Udover konflikt, er klimaforandringer og COVID-19 hovedårsagerne til den markant stigende fødevarer sikkerhed globalt i 2020.

Danmark støtter den internationale indsats gennem bl.a. FN's Fødevarerprogram og tilsluttede sig i 2012 konventionen om fødevarerhjælp i humanitære situationer. Derudover støtter Danmark udvikling af landbrugs- og fødevarer sektoren gennem det bilaterale udviklingssamarbejde og gennem danske civilsamfundsorganisationer. Danmark arbejder for, at fremme større og bedre partnerskaber og udnytte de globale politiske platforme fuldt ud. Vi arbejder for at flere investerer i katastrofe-forebyggelse og klimatilpasning, således at menneskers mulighed for at brødføde sig selv forbedres, og modstandsdygtigheden øges. Udfordringerne er størst i Afrika. Her gør Danmark en stor indsats både med nødhjælp og udviklingsbistand.

Da den Fælles Landbrugspolitik i EU indeholder tiltag, der har til formål at sikre et stabilt fødevarermarked i EU, forventes det ligeledes at understøtte indfrielsen af delmål 2.c om at gøre fødevarermarkeder stabile og give adgang til information.

Udvalgte indsatser

Bekæmpelse af antibiotikaresistens

Regeringen har fastsat nye mål for en reduktion af antibiotikaforbruget til svin for at modarbejde antibiotikaresistens. Regeringen har desuden etableret Internationalt Center for Antibiotikaresistens (ICARS) i København, der skal samle viden og medvirke til handling mod bekæmpelse af antibiotikaresistens – både ift. menneskers sundhed og i husdyrproduktionen (delmål 2.4).

Præcisionslandbrug

I partnerskab med landbrugets organisationer gennemfører regeringen flere projekter med præcisionslandbrug. Præcisionslandbrug indebærer eksempelvis mere nøjagtig kørsel af maskiner og målrettet tildeling af gødning m.v. I projekterne afprøves nye dyrkningsteknologier, der samtidig kan forbedre driftsøkonomien for landmanden og give gevinster for miljø og natur (delmål 2.4).

Kommende handlingsplan for et bæredygtigt landbrug

Det er regeringens ambition at gennemføre en yderligere grøn omstilling af landbruget. Herunder skal udledningen af kvælstof til vandmiljøet reduceres markant og landbruget skal bidrage til regeringens målsætning om at reducere de samlede udledninger af drivhusgasser med 70 pct. senest i 2030. Det er regeringens ambition at fordoble økologien i 2030, både ift. areal, eksport og forbrug, og regeringen forventer at fremlægge en handlingsplan herfor (delmål 2.4).

Kostråd for sundhed og klima

Regeringen lancerede i januar 2021 de officielle kostråd – godt for sundhed og klima, som for første gang giver råd til, hvordan man lever både sundt og klimavenligt. Ved at følge kostrådene nedsætters risikoen for livsstilssygdomme (fx hjerte-karsygdomme, type 2-diabetes og kræft) (delmål 2.1 og 2.2).

Sikre et sundt liv for alle og fremme trivsel for alle aldersgrupper

Sundhed for alle og universel sundhedsdækning er bærende elementer i det danske velfærdssamfund. Let og lige adgang udgør et grundprincip i et velfungerende sundhedsvæsen. Ulighed i sundhed skal bekæmpes. Derfor har regeringen bl.a. fokus på at adressere kroniske sygdomme forbedre kræftbehandlingen i Danmark, fremme den mentale sundhed og trivsel samt forebygge tobaksrygning og brugen af rusmidler.

Vurdering af delmål

- 3.1** Danmark har de sidste 10 år haft færre end 5 mødredødsfald pr. 100.000 levendefødte. ● ⬆
- 3.2** Dødeligheden blandt børn under 5 år i Danmark er lav og de sidste 10 år har tallet været nedadgående. ● ⬆
- 3.3** Der er ingen epidemier med AIDS, malaria eller tuberkulose i Danmark, men der er fortsat parametre, der kan forbedres. ● ⬆
- 3.4** Danmark har med øget fokus på kroniske sygdomme og mental sundhed opnået en betragtelig reduktion af dødeligheden, men der er fortsat plads til forbedring frem mod 2030. ● ⬆
- 3.5** Danmark er generelt godt med i arbejdet med forebyggelse og behandling af stof- og alkoholmisbrug. ● ⬆
- 3.6** Ses der bort fra det seneste år, hvor antallet af dræbte i trafikken har været usædvanligt lavt som følge af COVID-19, har der siden 2012 været en stagnation i udviklingen i antal dræbte og tilskadedkomne. ● ➡
- 3.7** Der er fri og gratis adgang til praktiserende læge og abort (og prævention mod betaling) samt seksualundervisning i alle landets grundskoler. ● ⬆
- 3.8** Alle i Danmark har adgang til lægehjælp og universel sundhedsdækning. ● ➡
- 3.9** Dødsfald grundet luftforurening og påvirkning af sundhedsskadelige kemikalier er fortsat en udfordring i Danmark. ● ⬆

Danmark har haft succes med at adressere en lang række af delmålene under Verdensmål 3. Det gælder fx reduktion af mødre og børnedødelighed, antallet af trafikdræbte og universel adgang til sundhedsydelse. I 2020 blev der anmeldt det laveste antal nye hiv-diagnoser i Danmark siden starten af hiv-pandemien. Også i forebyggelse og behandling af stof- og alkoholmisbrug er Danmark godt placeret, men der findes stadig udviklingspotentialer.

For at imødekomme fx delmål 3.4, hvor Danmark endnu ikke er i mål, vil regeringen bl.a. sætte fokus på at mindske ulighed i sundhed i Danmark. Regeringen har indført gratis psykologhjælp til unge med let til moderat depression eller angst i aldersgruppen 18-24 år, og regeringen vil desuden sætte yderligere fokus på mental sundhed og trivsel med en 10-år plan for psykiatrien.

Danmarks globale indsats

Danmark er globalt set et foregangsland for universel sundhedsdækning og for seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder. Samtidig har Danmark meget at bidrage med som life-science nation, når det handler om, at levere innovative sundhedsløsninger og lægemidler.

Danske sundhedsmyndigheder deltager aktivt i internationalt myndighedssamarbejde med det overordnede mål at bidrage til at styrke sundhedsvæsenet i partnerlandene og derved fremme adgangen til sundhedsydelse og universel sundhedsdækning. COVID-19-pandemien har tydeliggjort behovet for et globalt sundhedsberedskab og fælles indsatser, herunder udvikling af globale normer og standarder på sundhedsområdet baseret på forskningsmæssig evidens. Her har Danmark igennem mange år bidraget til udviklingen på sundhedsområdet gennem sin deltagelse i WHO og vil fortsat engagere sig aktivt i de aktuelle drøftelser om en styrkelse af det fælles sundhedsberedskab i EU.

Med Danmarks nominering til en plads i WHO's globale bestyrelse for perioden 2021-2024 er der skabt en yderligere platform for en aktiv dansk indsats og for at fremme centrale danske prioriteter for global sundhed, herunder bekæmpelse af antibiotikaresistens, kroniske sygdomme, fremme af seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder, et styrket globalt fokus på mental sundhed mv.

Udvalgte indsatser

Ulighed i sundhed

I dag har social position betydning for borgernes levevilkår og sundhed. Regeringen vil bekæmpe ulighed i sundhed. Ingen skal "lades tilbage", som Leave no one behind-dagsordenen foreskriver.

10-års plan for psykiatrien

Regeringen vil sætte yderligere fokus på mental sundhed og trivsel med den kommende 10-års plan for psykiatrien. Færre skal opleve alvorlige konsekvenser af mistrivsel og psykisk lidelse (delmål 3.4).

Forebyggelse af børn og unges tobaksrygning

Regeringen har med et flertal af Folketingets partier indgået en aftale om en national handleplan, der sætter ind mod særligt børn og unges brug af tobaks- og nikotinprodukter gennem indførelse af bl.a. standardiserede tobakspakker, udstillingsforbud og et skærpet reklameforbud (delmål 3.4).

Seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder

Danmark er en stærk fortalere for seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder, når der forhandles resolutioner i FN-regi og i regi af det danske udviklingssamarbejde (delmål 3.7).

Danmark som life science nation

Danmark har meget at bidrage med som life-science nation, når det handler om at levere innovative sundhedsløsninger og lægemidler (delmål 3.4 og 3.8).

Sikre alle lige adgang til kvalitetsuddannelse og fremme alles muligheder for livslang læring

Fri og lige adgang til undervisning og uddannelse er et af de vigtigste redskaber til at bryde negativ social arv og sikre lige muligheder for alle. Regeringen har stort fokus på, at kvaliteten i uddannelser og dagtilbud øges, og at der er høj trivsel hele vejen igennem dagtilbud, skole og uddannelsessystemet. Det er desuden regeringens ambition, at flest mulige 25-årige i 2030 skal have gennemført en uddannelse, være under uddannelse eller være i beskæftigelse. I 2030 skal mindst 90 pct. af de 25-årige således have gennemført en ungdomsuddannelse. Det betyder, at i 2030 skal andelen af unge op til 25 år, som ikke har tilknytning til uddannelse eller arbejdsmarkedet, være halveret. Dette suppleres af regeringens målsætning om, at flere unge vælger en erhvervsuddannelse.

Vurdering af delmål

- 4.1 Grundskole er gratis i Danmark. ● →
- 4.2 I Danmark er der lige adgang til børnehaver og børnehaveklasser. ● →
- 4.3 Der er juridisk formelt lige adgang til undervisning, der er adgangsgivende til en videregående uddannelse. ● →
- 4.4 Der er opstillet en politisk målsætning om at halvere andelen af unge op til 25 år, der ikke har tilknytning til uddannelse eller arbejdsmarkedet, inden 2030, så flere unge og voksne kan opnå finansiell succes. ● →
- 4.5 I Danmark gælder lige adgang til uddannelse for alle. Diskrimination på baggrund af køn, race og etnisk oprindelse samt handicap er generelt forbudt ved lov. ● →
- 4.6 Alle danske børn får muligheden for at lære at læse, skrive og regne gennem gratis skolegang. ● →
- 4.7 I Danmark ydes der finansiell støtte til Verdensmålskolerne, og der er iværksat initiativer, hvis formål er at støtte undervisning i demokrati og medborgerskab. ● →

Med gratis undervisning i grundskolen, ungdomsuddannelser og videregående uddannelser samt et understøttende SU-system er Danmark langt med Verdensmål 4. Bæredygtighed er som bredt defineret begreb tænkt ind på flere niveauer i skolesystemet fra grundskolen til de gymnasiale uddannelser. I folkeskolens formålsparagraf står der bl.a., at skolen skal give eleverne kundskaber og færdigheder, der forbereder dem til videre uddannelse. Formålsparagraffernes hensigt er desuden, at undervisningen skal gøre eleverne fortrolige med dansk kultur og historie, give dem forståelse for andre lande og kulturer og bidrage til deres forståelse for menneskets samspil med naturen. På den måde inddrages ånden af Verdensmål 4 generelt i skole- og undervisningssystemet.

Men regeringen ønsker at gøre mere. Der er med regeringens handlingsplan for Verdensmålene afsat midler til fire nye policy-initiativer. Regeringen vil nedsætte to ekspertgrupper, der med fokus på hhv. matematik og køn skal udarbejde en analyse af danske elevers udvikling og udbytte af undervisningen. Derudover øges støtten til UNESCO Verdensmålskolerne og der er endvidere afsat midler til udviklingen af et helt nyt inspirationsunivers på emu.dk – Danmarks læringsportal, så der bliver mulighed for at hente materiale online til at undervise i Verdensmålene.

Regeringen har en ambition om, at Danmark skal være verdens bedste land at være barn i. Det betyder bl.a., at kvaliteten af dagtilbud og skoler skal forbedres, og at trivslen øges. Ligeledes er der et behov for at intensivere indsatsen for ligestilling i uddannelsessystemet, da kvinder fortsat møder kønnede barrierer i særligt forskningsverdenen.

Danmarks globale indsats

Arbejdet med uddannelse i udviklingslande støttes gennem dansk udviklingssamarbejde og humanitær bistand. Arbejdet har særligt fokus på pigers og marginaliserede børns uddannelse, specielt i skrøbelige stater med humanitære kriser. I lyset af COVID-19-pandemien har regeringen fremrykket samt givet ekstraordinære bidrag til partnere og er særligt opmærksom på afledte effekter af skolelukninger, bl.a. i form af øget risiko for vold og skadelige praksisser som børneægteskaber og omskæring af piger.

Udvalgte indsats

Flere ressourcer til folkeskolen

Der er med finansloven for 2020 afsat midler til et generelt løft af folkeskolen på i alt 275 mio. kr. i 2020, 400 mio. kr. i 2021, 550 mio. kr. i 2022 og 807 mio. kr. i 2023 og frem.

Trepartsaftale om lærepladsområdet

Regeringen og arbejdsmarkedets parter indgik i november 2020 en stor trepartsaftale om lærepladsområdet. Med aftalen udmøntes samlet set 500 mio. kr. fra 2021 og frem til nye læreplads-understøttende initiativer fra AUB.

Flere skal gennemføre uddannelse eller være i beskæftigelse

Unge under 25 år, der hverken er i gang med eller har fuldført en ungdomsuddannelse, tilbydes vejledning og opfølgning med en opsøgende indsats. De videregående uddannelser søger at understøtte studerende fra uddannelsesfremmede hjem gennem en række tiltag, bl.a. brobygningsforløb, særlige frafaldsindsatser, særlige indsatser for studerende med fysisk og psykisk funktionsnedsættelse (delmål 4.3 og 4.5).

Minimumsnormeringer

Der indføres fra 2024 lovbundne minimumsnormeringer i daginstitutionerne. Det skal sikre kvalitet samt tid og plads til det enkelte barn. Fra 2020-2024 er der med finansloven for 2020 og finansloven for 2021 afsat et stigende beløb til indfasning af minimumsnormeringer. Aftalepartierne har desuden afsat en opkvalificeringspulje til at sikre mere uddannet pædagogisk personale fra 2023 og frem. Fra 2024 og frem er der afsat i alt 1,8 mia. kr. årligt til arbejdet med bedre normeringer og kvalitet i dagtilbud. (delmål 4.2).

Kvinder i akademier og forskning

Der er intensiveret fokus på kvinders uddannelsesvalg og karriereveje på universiteterne og i forskningsmiljøerne. Der er bl.a. afsat midler til et særskilt talentudviklingsprogram, Inge Lehmann, til styrkelse af kønsbalancen i forskning, ligesom der er afsat midler til at styrke rekruttering af kvinder til STEM uddannelser.

Øget indsats over for pædagoguddannelserne

Regeringen har lanceret en kvalitetsplan for pædagoguddannelsen, hvor målet er en endnu højere kvalitet og mere prestige i pædagoguddannelsen. Der er også igangsat en evaluering af pædagoguddannelsen og den pædagogiske assistentuddannelse.

Opnå ligestilling mellem kønnene og styrke kvinders og pigers rettigheder og muligheder

Ligestilling mellem kønnene er grundlæggende for demokrati, menneskerettigheder og velstand i det danske samfund. Regeringen arbejder på at fremme ligestilling mellem kønnene og fastholde et tværgående fokus på ligestilling. Al diskrimination af kvinder og piger skal stoppes både inden for og uden for arbejdsmarkedet, nationalt og globalt, ved hjælp af konkrete politikker og lovgivning.

Vurdering af delmål

- 5.1** I Danmark findes der retlige rammer, bl.a. Ligestillingsloven, som har til formål at fremme, håndhæve og overvåge ligestilling. ● ➔
- 5.2** I Danmark gennemføres der løbende ny lovgivning på området, bl.a. ift. psykisk vold og samtykkebaseret voldtægt. ● ➔
- 5.3** Ægteskaber, der er indgået i udlandet af mindreårige, anerkendes ikke efter dansk ret, medmindre der foreligger tvingende grunde herfor. Kvindeligt omskæring har været strafbart i Danmark siden 2003. ● ⌚
- 5.4** Det vurderes ikke, at ulønnet omsorgsarbejde er udbredt i Danmark, da der er en meget veludviklet social infrastruktur i form af kommunal pasningsgaranti, gode orlovsordninger og offentlige tilbud om ældrepleje. ● ➔
- 5.5** I Danmark har andelen af kvinder i både politik og lederstillinger været stigende i de sidste 10 år. Tendensen har været særligt stigende blandt offentlige arbejdspladser, og mindre stigende blandt private og i politik. ● ⌚ ➔
- 5.6** Rammerne i dansk lovgivning og i sundhedsvæsenet sikrer et højt niveau af adgang til information, undervisning og ydelser vedrørende seksuel og reproduktiv sundhed. ● ➔

Generelt har kvinder og mænd en høj arbejdsmarkedsdeltagelse i Danmark, men arbejdsmarkedet er fortsat meget kønsopdelt. Dagtilbud og infrastruktur er veludbyggede og med til at fremme en høj erhvervsfrekvens for begge køn. Dette bidrager til at opnå målsætningerne i delmål 5.4 om anerkendelse af ulønnet omsorgsarbejde og etablering af sociale ydelser. Begge køn skal have mulighed for at bidrage på arbejdsmarkedet, deltage i beslutningsprocesser og forme fremtidens samfund. Regeringen arbejder derfor løbende på at fremme ligestilling mellem kønnene, ligesom der er fokus på at fremme og fastholde et tværgående fokus på ligestilling.

På trods af den høje andel af veluddannede kvinder i Danmark, er der fortsat en skæv kønsfordeling i ledelser og bestyrelser og selvom forældreorlov kan fordeles fleksibelt mellem forældre, tager kvinder langt hovedparten af orloven. Regeringen udarbejder hvert år en redegørelse og perspektiv- og handlingsplan for ligestilling med initiativer på tværs af ministerier. Denne samler regeringens initiativer, som spænder fra økonomisk ligestilling blandt kønnene til specifikke indsatser imod fysisk og psykisk vold og lige muligheder inden for den teknologiske udvikling.

Danmarks globale indsats

Internationalt er Danmark i front i kampen for ligestilling og kvinder og pigers rettigheder – både på landeplan og i forhandlingslokalerne. Der er sket store fremskridt for ligestilling og kvinder og pigers rettigheder globalt, men flere steder i verden er der stilstand eller endda sket tilbageskridt. Fx har COVID-19 forstærket eksisterende uligheder og bl.a. haft så alvorlige sundhedsmæssige og socioøkonomiske konsekvenser for kvinder og piger i udviklingslandene, særligt i relation til seksuel og kønsbaseret vold, at FN's Generalsekretær kalder det en skyggepandemi. Der er derfor fortsat brug for et solidt dansk internationalt engagement for kvinder og pigers rettigheder og muligheder. Arbejdet med ligestilling i udviklingslande støttes gennem dansk udviklingssamarbejde og humanitær bistand. Arbejdet har særligt fokus på pigers og kvinders rettigheder, herunder deres seksuelle og reproduktive sundhed og rettigheder (SRSR). Også i skrøbelige stater og humanitære kriser. Gennem udviklingsbistanden giver Danmark årligt 755 mio. kr. til en række internationale frontlinjeorganisationer, der arbejder for kvinder og pigers ret til egen krop og for SRSR.

Udvalgte indsatser

Lovgivning til fremme af ligestilling

Ligestillingsloven har til formål at fremme ligestilling mellem kvinder og mænd herunder lige integration, lige indflydelse og lige muligheder i alle samfundets funktioner. Der er ligeledes forbud mod diskrimination og forskelsbehandling i en lang række andre love bl.a. ift. graviditet, barsel og ligeløn (delmål 5.1 og 5.c).

Teknologisk ligestilling

I marts 2021 vedtog Folketinget en lov, der forpligter offentlige myndigheder til, at digital post om et fælles barn sendes til begge forældre. Dette som led i regeringens arbejde for at de digitale løsninger understøtter, at kvinder og mænd ligestilles i forældreskabet. Regeringen har lanceret kampagnen "digitale krænkelser koster" og forventer at fremlægge et udspil om sociale medier, der bl.a. fokuserer på regulering af disse, samt forslag til initiativer, der skal styrke den digitale dannelse hos børn og unge (delmål 5.b).

Indsatser imod fysisk og psykisk vold

Som en del af regeringens arbejde med bekæmpelsen af vold mod kvinder og piger blev psykisk vold i 2019 kriminaliseret på lige fod med fysisk vold i straffeloven. Der arbejdes løbende inden for integrations-, sundheds-, og socialsystemet med at styrke tilbuddene til ofre for forskellige former for vold, herunder psykisk, fysisk og seksuel vold samt menneskehandel. Bl.a. trådte en ny samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse i kraft 1. januar 2021 op fulgt af en national oplysningskampagne. Der er yderligere afsat flere midler til krisecentre samt ambulante rådgivningstilbud for voldsudsatte (delmål 5.2). Endvidere arbejder regeringen målrettet på bekæmpelse af negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter i etniske minoritetsmiljøer gennem bl.a. oplysning, tilbud og særlige krisecentre målrettet unge fra etniske minoritetsmiljøer (delmål 5.3).

Sikre at alle har adgang til vand og sanitet, og at dette forvaltes bæredygtigt

I Danmark er der lige og universel adgang til rent drikkevand. Alle er ligeledes sikret adgang til toilet, sanitet og hygiejne, og det danske vandforbrug er effektivt sammenlignet med andre lande. I det drikkevandsforsyningerne i Danmark baseres på en begrænset behandling af vores grundvand, er grundvandsbeskyttelse et gennemgående tema i regeringens vandpolitik. Regeringen har derfor valgt at videreføre statens grundvandskortlægning og kommunernes indsatsplanlægning til beskyttelse af grundvandet, for at sikre grundvandet bedst muligt mod forurening.

Vurdering af delmål

- 6.1** Langt de fleste i Danmark har drikkevand til en overkommelig pris. ● ➔
- 6.2** Langt de fleste i Danmark har adgang til toilet, sanitet og hygiejne. ● ➔
- 6.3** Spildevandet i Danmark bliver renset på et højt niveau. ● ➔
Alt for få af Danmarks vandområder er i god tilstand. ● ⬆
- 6.4** Det danske vandforbrug er effektivt sammenlignet med andre lande. ● ➔
- 6.5** Danmark samarbejder gennem EU om forvaltning af vandområdet men har få vandressourcer på tværs af landegrænser. ● ➔
- 6.6** Danmark har udfordringer ift. pesticider og kemiske forureninger i grundvandet. ● ⬆

Danmark har sikret universel og lige adgang til sikkert og billigt drikkevand samt sanitet og har opnået en effektiv og bæredygtig udnyttelse af drikkevand. Danmark har ligeledes en lang tradition for spildevandsrensning og integreret planlægning af vandressourcer, bl.a. via efterlevelse af EU-regulering. I de danske søer og vandløb er der sket en forbedring i miljøtilstanden, og det danske badevand er af meget høj kvalitet. Danmark udarbejder vandområdeplaner, hvor der fastsættes overordnede målsætninger, så som god tilstand i vandløb, søer, hav og grundvand.

Danmark har dog nogle udfordringer ift. pesticider og kemiske forureninger i grundvandet, og regeringens arbejde med Verdensmål 6 omhandler derfor især grundvandets kvalitet og beskyttelse af økosystemer. Regeringen har skærpet fokus på at passe på grundvandet og drikkevandet gennem reduktion af pesticidbelastningen, beskyttelse og restaurering af vandrelaterede økosystemer og en vandsektor, som investerer i langsigtede og bæredygtige løsninger. Da de danske drikkevandsforsyninger baseres på en begrænset behandling af grundvand, sikres det således samtidigt, at der også er rent drikkevand til fremtidige generationer.

Danmarks globale indsats

Danmark er globalt førende inden for effektivitet i vandforsyning og udnyttelse af spildevand gennem eksport af intelligente, bæredygtige og effektive vandløsninger til hele verden.

Derudover støtter Danmark sikring af vandressourcer og vandforsyning i udviklingslande, bl.a. via støtte af og samarbejde med en række globale og regionale organisationer, herunder verdens største netværksorganisation for vand, Det Globale Partnerskab for Vand (Global Water Partnership).

Dette er med til at understøtte delmål 6.5 om forvaltning af vandressourcer. Danmark arbejder for at sikre rent vand og klimatilpassede vandressourcer i udviklingslandene, herunder særligt Afrika. Det sker gennem en række multilaterale, regionale og bilaterale kanaler, herunder bl.a. Den Afrikanske Vandfacilitet under den Afrikanske Udviklingsbank samt gennem Det Globale Partnerskab for Vand. Dette bidrager til indfrielsen af delmål 6.1 om at give adgang til rent drikkevand samt delmål 6.a om at støtte udviklingslandenes vand og sanitet.

Udvalgte indsatser

Aftale om Pesticidstrategi 2017-2021

Det danske vandmiljø påvirkes primært af diffus forurening (næringsstoffer, organisk stof og pesticider) fra landbruget, men også forurening fra punktkilder (næringsstoffer, organiske og kemiske forureninger) fra byers spildevand, industri og akvakultur. Med et bredt flertal i Folketinget blev der i 2017 (med et tillægsaftaletekst i 2019) enighed om, at fastholde pesticidafgiften og målsætningen om reduktion af pesticidbelastningen af grundvandet. Regeringen har med udgangspunkt i denne aftale sat kommunerne til at risikovurdere de boringsnære beskyttelsesområder beliggende omkring almene vandforsyningsboringer mod fare for nedsivning af pesticider og nitrat. Denne indsats er med til at mindske risikoen for, at grundvandet forurenes med pesticider eller nitrat (delmål 6.3 og 6.6).

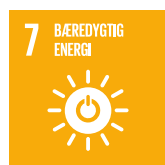
Rent drikkevand

Som led i implementeringen af drikkevandsdirektivet vil Miljøministeriet inden implementeringsfristen den 12. januar 2023 foretage en vurdering af, om der er tilstrækkelig adgang til drikkevand for alle i Danmark og særligt for sårbare og udsatte grupper. Danmark er under direktivet forpligtet til at iværksætte en handlingsplan for at forbedre drikkevandsforsyningen, såfremt der ikke er tilstrækkelig adgang (delmål 6.1).

Gennemførelse af EU's vandlovgivning

Regeringen arbejder på at genoprette vandrelaterede økosystemer med afsæt i gennemførelsen af EU's vandlovgivning, herunder vandrammedirektivet (delmål 6.6). Hertil har Danmark prisfastsættelse af vand hvilket bidrager til at skabe øget bevidsthed hos borgere og virksomheder om forbrug med omtanke (delmål 6.4).

Sikre at alle har adgang til pålidelig, bæredygtig og moderne energi til en overkommelig pris

Danmarks klima- og energipolitik er ambitiøs og bidrager til det overordnede mål om at sikre alle adgang til pålidelig, bæredygtig og moderne energi til en overkommelig pris. Danmark har som foregangsland for innovative grønne løsninger i energisystemet, energieffektivitetsløsninger og vedvarende energi et ansvar for at bidrage med løsninger, nationalt såvel som internationalt.

Vurdering af delmål

- 7.1** Alle danske husstande har adgang til billige, stabile og moderne energiservices. ● ⬆
- 7.2** Med energiaftalen fra 2018 er der afsat finansiering, der anviser vejen til at opnå en vedvarende energiandel på ca. 55 pct. i 2030. Dette mål forventes at blive opnået. ● ⬆
- 7.3** Der er i de senere år sket et massivt løft af den danske EE-indsats, som bl.a. bidrager til Danmarks overopfyldelse af EU's energispareforpligtelse med 27 pct. ● ⬆

Danmark har siden 1970'erne ført en aktiv energieffektiviseringsindsats. Indsatsen har bl.a. understøttet, at det danske bruttoenergiforbrug har holdt sig mere eller mindre stabilt siden midten af 1970'erne. I samme periode er økonomien fordoblet. Danmark er langt ift. at integrere vedvarende energi i energisystemer og samtidig fastholde en høj elforsyningsikkerhed.

Danmark er godt på vej, men er endnu ikke helt i mål, når det kommer til andelen af vedvarende energi og dermed delmål 7.2 om at forøge den globale procentdel af bæredygtig energi. Det fordrer et skærpet fokus på at øge andelen af vedvarende energi i det globale energimix. Danmarks samlede VE-andel forventes at stige til 58 pct. i 2030. Elforbruget forventes stort set at kunne dækkes med produktion fra vedvarende energi fra omkring 2027 og frem. Realisering af energiovergangen vil øge VE-produktionen yderligere, som alt andet lige dermed vil overstige det forventede elforbrug.

Danmarks globale indsats

Danmarks globale indsats har fokus på at opskalere vedvarende energi og øge energieffektivitet. Regeringen har i den forbindelse indgået et grønt strategisk partnerskab med Indien og vil arbejde for at indgå lignende partnerskaber med andre lande og lave nye grønne handlingsplaner med eksisterende partnerskabslande. Kombinationen af klimadiplomati og myndighedssamarbejderne skal understøtte den grønne omstilling og bæredygtig økonomisk vækst i partnerlandet samtidig med, at det kan styrke danske virksomheders markedspositioner og eksport af grønne løsninger.

Dette er medvirkende til at bringe Danmark tættere på indfrielsen af delmål 7.a om styrket adgang til forskning og investeringer inden for ren energi samt 7.b om udvidelse og opgradering af energitjenester for udviklingslande. Danmark har desuden været aktiv i den internationale dialog og samarbejde om at sikre grøn genopretning i kølvandet på COVID-19-krisen, herunder ved at være medinitiativtager til en række ministermøder om grøn genopretning i samarbejde med IEA.

Udvalgte indsatser

Klimaaftalen 2020

Med initiativerne fra Energiaftalen 2018 og Klimaafgrejning for Energi og Industri mv. fra 2020 står Danmark foran en markant satsning på fremtidens grønne teknologier, såsom Power-to-X, et udbud af ny biogasproduktion samt en ambitiøs udbygning af grøn energi, herunder en ny epoke for dansk havvindudbygning med verdens første energiover. Den grønne strøm fra energioverne skal bidrage til at fortsætte den grønne omstilling i både Danmark og Europa også efter 2030. En stor havvindmøllepark ved Hesselø fremrykkes med et år, så den kan bidrage med grøn strøm allerede fra 2027. Udbygningen af vedvarende energi fremmes med samme aftale ved en fortsættelse af de teknologineutrale udbud, der støtter opstillere af vedvarende energi. Hermed øges Danmarks andel af vedvarende energi i det samlede energiforbrug frem mod 2030 (delmål 7.2). Dertil er der med klimaafgrejningen bl.a. afsat betydelige midler til udfasning af olie- og gasfyr. Med Finansloven 2021 er afsat yderligere tilskudsmidler. Den samlede indsats til udfasning af olie- og gasfyr skønnes at give en samlet CO₂e-effekt på 0,7-0,8 mio. ton i 2030.

Forskning og udvikling i vedvarende energi

Med strategien *Fremtidens grønne løsninger – Strategi for investeringer i grøn forskning, teknologi og innovation* har regeringen sat en langsigtet retning for grøn forskning, udvikling og demonstration i Danmark. Strategien danner grundlag for klare politiske prioriteringer for den fremtidige indsats og understøtter derved udviklingen af de teknologier, som på sigt skal bidrage til at Danmarks klimamål nås. For at understøtte en målrettet og accelereret udvikling af fremtidens teknologier har regeringen udpeget fire konkrete grønne missioner, hvoraf to af dem er inden for hhv. PtX og CCUS. Der er øremærket forsknings-, udviklings- og demonstrationsmidler til missionerne med aftale om fordeling af forskningsreserven for 2021. Endvidere er der med klimaafgrejningen om energi og industri mv., afsat 202 mio. kr. til forsøgsmøller i 2022-2024 for at styrke forsøgs- og udviklingsaktiviteter inden for vedvarende energi (delmål 7.a).

Fremme vedvarende, inklusiv og bæredygtig økonomisk vækst, fuld og produktiv beskæftigelse samt anstændigt arbejde til alle

Regeringens erhvervs politik har til formål at fremme økonomisk vækst, der både er bæredygtig, inkluderende og vedvarende. Regeringen arbejder for høj beskæftigelse med plads til flere i arbejdsfællesskabet, for en retfærdig fordeling af vækst og velstand og for at styrke rammerne for den danske arbejdsmarkedsmodel. En høj organiseringsgrad i stærke fagforeninger og arbejdsgiverorganisationer er kernen i den danske model, hvor løn- og arbejdsforhold fastsættes gennem aftaler mellem arbejdsmarkedet parter, uden indblanding fra regeringen eller Folketinget. Regeringen vil derfor styrke rammerne for modellen, men ikke blande sig i hvordan arbejdsmarkedets parter udfører opgaverne. Dette vedvarende arbejde skal bl.a. bidrage til at indfri Verdensmål 8.

Vurdering af delmål

- 8.1** Danmark har tradition for en stabilitetsorienteret økonomisk politik med en lang planlægningshorisont. Det kommer bl.a. til udtryk i en forholdsvis stabil vækst i BNP pr. indbygger. ● ➔
- 8.2** Danmark har en velkvalificeret arbejdsstyrke. Gennem diversificering, teknologisk opgradering og innovation bidrages til stor værditilvækst pr. beskæftiget. ● ➔
- 8.3** Danmark har et meget formaliseret arbejdsmarked, hvor der er gode muligheder for at etablere virksomhed samt gode finansieringsmuligheder for virksomhederne. ● ➔
- 8.4** Danmark har et meget højt forbrug af naturressourcer, hvilket regeringen bl.a. imødegår med en ambitiøs omstilling til en cirkulær økonomi. ● ➔
- 8.5** I Danmark bidrager arbejdsmarkedets parter til anstændigt arbejde for alle, og tager aktivt medansvar for regeringens social- og arbejdsmarkedspolitik. Resultaterne ses fx i de høje beskæftigelsesfrekvenser for mænd og kvinder og høje andele, der deltager i voksen- eller efteruddannelse. ● Ⓜ
- 8.6** I Danmark er ungdomsarbejdsløsheden lav – særligt sammenlignet med andre lande. Der er dog fortsat en gruppe unge, som har udfordringer med at gennemføre en uddannelse og opnå varig beskæftigelse. ● ➔
- 8.7** Målet vurderes at være opfyldt. ● Ⓜ
- 8.8** Globalt ligger Danmark helt i toppen. Vi flytter hele tiden barren, bl.a. gennem den trepartsaftale, der er indgået om prioriterende nationale mål for arbejdsmiljøindsatsen. ● Ⓜ
- 8.9** Danmark vurderes at placere sig godt ift. opfyldelse af delmålet, bl.a. henset til at Danmark har en national strategi for dansk turisme (2016) og er ved at udarbejde en ny national strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme, der forventes offentliggjort i 2021. ● Ⓜ
- 8.10** 9 ud af 10 danskere klarer deres bankforretninger over internettet, og der er adgang til bankfilialer i det meste af Danmark. ● ➔

Den danske model med stærk inddragelse af arbejdsmarkedets parter er en stor del af årsagen til, at Danmark er på rette vej ift. at indfri Verdensmål 8. Den danske model er ligeledes også en medvirkende årsag til, at vi har højere lønninger, bedre arbejds vilkår og mere tryk og velstand end i mange af de lande, vi sammenligner os med.

Der er fortsat udviklingspotentiale på det danske arbejdsmarked. Regeringens indsats i arbejdet for at sikre en bæredygtig udvikling er vigtig. Men det er også vigtigt, at virksomheder tager ansvar. Regeringens politik kan kun få Danmark et stykke af vejen – der er behov for et engageret og aktivt erhvervsliv, der ligeledes tager ansvar - både de virksomheder, som arbejder lokalt i Danmark, og de virksomheder, som er en del af komplekse værdikæder på tværs af landegrænser. Danske virksomheder er allerede godt i gang, men der kan gøres mere. Ansvarlighed er og skal være en del af virksomhedernes kerneforretning. Regeringen arbejder

derfor aktivt med at fremme virksomheders arbejde med samfundsansvar og Verdensmålene.

Danmark har et betydeligt større forbrug af naturressourcer end EU-gennemsnittet og er samtidig de kedelige Europamestre i at generere store mængder husholdningslignende affald. Regeringen har taget udfordringen om at skabe bæredygtigt forbrug og produktion i Danmark op med en ambitiøs omstilling til en cirkulær økonomi.

Danmarks globale indsats

Danmark arbejder for at etablere nye partnerskaber mellem eksempelvis danske virksomheder, NGO'er og lokale virksomheder i udviklingslande, hvis formål er at fremme bæredygtige projekter, der kan styrke indkomstforbedringer og jobs i udviklingslande. Derudover søger Danmark at fremme bæredygtig økonomisk vækst gennem handelspolitik, bl.a. ved at arbejde for stærke bestemmelser om miljø, klima og arbejdstagerrettigheder i EU's handelsaftaler.

Udvalgte indsatser

Stabile rammevilkår og samfundsansvar

Danmark har i dag en markant position på verdensmarkederne inden for fx life science, grøn teknologi, transport og fødevarer, fordi danske virksomheder har formået at udvikle gode idéer til verdensomspændende forretninger. Regeringen arbejder for at sikre gode og stabile rammevilkår for dansk erhvervsliv, så de kan udvikle fremtidens løsninger. Gode rammevilkår skal styrke produktivitetsvæksten og innovationsevnen hos de danske virksomheder. Regeringen arbejder hertil aktivt med at fremme virksomheders arbejde med samfundsansvar og Verdensmålene (delmål 8.4).

Digitalisering

Regeringen vil understøtte fremtidens digitale erhverv og arbejdspladser. Regeringen vil derfor udarbejde en ny samlet digitaliseringsstrategi for Danmark, som skal understøtte, at Danmark udnytter de teknologiske muligheder. Regeringen har i den forbindelse nedsat et digitaliseringspartnerskab for Danmarks digitale fremtid bestående af topledere og eksperter fra dansk erhvervsliv, forskningsverden, faglige organisationer og parter på arbejdsmarkedet, der skal drøfte og komme med anbefalinger til, hvordan Danmark skal udnytte digitaliseringens muligheder i fremtiden (delmål 8.2).

Eksport: Genstart efter COVID-19-krisen

En væsentlig del af dansk erhvervsliv er afhængig af at kunne eksportere deres varer og tjenester til udlandet, og den danske eksport er central for dansk økonomi, erhvervsliv og for at kunne indfri bæredygtig økonomisk vækst. Regeringen har i 2020 indgået en række brede politiske aftaler om eksportpakker, der skal understøtte dansk eksport i lyset af COVID-19 og den forventede lavere internationale efterspørgsel, hvoraf der samlet set er afsat 2,5 mia. kr. frem mod 2023.

Bæredygtig turisme

Regeringen vil arbejde for, at Danmark skal være en af verdens mest bæredygtige turistdestinationer og har i december 2019 igangsat arbejdet med formulering af en ny national strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme i regi af Det Nationale Turisforum.

Bygge robust infrastruktur, fremme inklusiv og bæredygtig industrialisering og understøtte innovation

Regeringen arbejder på at sikre gode og stabile rammevilkår for det danske erhvervsliv. Regeringen vil styrke iværksætteriet, der skal være med til at sikre fremtidens løsninger og fremtidens arbejdspladser. Regeringen arbejder især på at afkoble den økonomiske vækst fra øget ressourceforbrug ved bl.a. at styrke ressourceeffektiviteten og ved at sikre klimavenlig energi til produktionen. En central målsætning er at nedbringe Danmarks udledning af drivhusgas med 70 pct. i 2030. I den sammenhæng har regeringen etableret et tæt samarbejde med erhvervslivet i form af klimapartnerskaber, hvis formål er at bringe Danmark tættere på indfrielsen af Verdensmål 9 om en bæredygtig industri, innovationskultur og infrastruktur.

Vurdering af delmål

9.1 Målet vurderes at være opfyldt. ● ⬆️

9.2 Danmark arbejder løbende for at få en mere bæredygtig industri bl.a. med bidrag fra klimapartnerskaberne og elektrificering. Det kan bl.a. ses ved Danmarks høje andel af grøn eksport. Industriens samlede værditilvækst af BNP er dertil stigende. ● ⬆️

9.3 Målet vurderes opfyldt for Danmark, da langt hovedparten af de danske virksomheder vurderes at have gode finansieringsmuligheder. ● ⬆️

9.4 Industrien i Danmark er i takt med løbende nye miljøkrav blevet mere bæredygtig. ● ⬆️

9.5 Regeringen har en målsætning om, at Danmark skal investere mindst 1 pct. af BNP i offentlig finansieret forskning. ● ⬆️

Danmark er langt, når det kommer til indfrielsen af Verdensmål 9, men der kan og skal fortsat gøres mere. Regeringen understøtter anvendelsen af grønne teknologier og grønne brændsler ved at omstille forskellige dele af industriens energiforbrug. Regeringen understøtter eksempelvis grøn innovation gennem Danmarks lederskab af en international shipping mission om at dekarbonisere skibsfart i regi af Mission Innovation. Missionen vil på tværs af den maritime værdikæde fremme udviklingen af ny skibsteknologi, nye brændstoffer og ny energiinfrastruktur i havnene samt ny regulering gennem internationale offentlige-private partnerskaber. Sammen med Danmark er USA, Norge, Mærsk Mc-Kinney Møller Center for Zero Carbon Shipping og Global Maritime Forum ledere af missionen.

Der er stadig industrier og infrastrukturer i Danmark, som kan blive endnu mere bæredygtige, og som kunne udnytte ressourcer mere effektivt. Regeringen arbejder derfor yderligere for, at infrastrukturen understøtter en bæredygtig udvikling ved at have fokus på klimavenlige materialer og genanvendelse, stille krav om bæredygtig infrastruktur i udbud og ved at arbejde for regulering, som kan understøtte CO₂-venlige løsninger.

Danmarks globale indsats

Grønne og bæredygtige løsninger kræver ofte innovation. Derfor har Danmark påtaget sig lederskabet i Mission Innovation, som er et globalt initiativ bestående af EU-kommissionen og 24 medlemslande, og hvis formål er at fremskynde den globale innovation inden for ren energi.

Danmark arbejder desuden for at forbedre udviklingslandenes muligheder for at udvikle og finansiere bæredygtige infrastrukturprojekter, bl.a. gennem Den Globale Infrastrukturfacilitet. Derudover støtter Danmark konkrete projekter gennem Investeringsskuffonden for Udviklingslande, som med ekspertbistand og billig lånefinansiering støtter forberedelse og gennemførelse af bæredygtige infrastrukturprojekter i de fattigste lande.

Udvalgte indsatser

Elektrificeringsstrategi

I forlængelse af Klimaaftalen for energi og industri mv fra 2020 vil regeringen præsentere en elektrificeringsstrategi. Strategien vil indeholde scenarier for elektrificeringens rolle i relation til 70 pct.-målsætningen (delmål 9.2).

Klimapartnerskaberne

Der er etableret 13 klimapartnerskaber, der bl.a. omfatter produktionsvirksomheder, energiintensiv industri, energi- og forsyningssektoren og landtransport. Arbejdet med klimapartnerskaberne følges løbende i Grønt Erhvervsforum, der bl.a. skal styrke dialogen om den grønne omstilling mellem regeringen, erhvervslivet og fagbevægelser (delmål 9.2).

Grøn iværksætterkultur

En stærk iværksætterkultur er en del af et dynamisk og innovativt erhvervsliv, der kan skabe nye løsninger og produkter samt nye danske jobs. Det gælder ikke mindst på det grønne område. Derfor har regeringen etableret Danmarks Grønne Fremtidsfond med en kapacitet på 25 mia. kr., der bl.a. skal hjælpe grønne iværksættere og virksomheder med risikovillig kapital til udvikling og udbredelse af grønne løsninger (delmål 9.3).

En bæredygtig infrastruktur

Regeringen har ved planlægning, anlæg og drift af infrastrukturprojekter fokus på at reducere påvirkninger af omgivelserne gennem arbejde med trafikikkerhed, miljø, biodiversitet og støj. Der er fokus på at fremme klimavenlige materialer og genanvendelse, fx gennem udrulning af klimavenlig asfalt og krav til leverandører i udbud. Ligeledes fokuserer regeringen på opbygning og opgradering af cykelinfrastruktur med det formål at fremme cykling som bæredygtig og sundhedsfremmende transportform (delmål 9.1).

Teknologipagten

Gennem Teknologipagten understøtter regeringen projekter, der motiverer danskerne til at arbejde og uddanne sig inden for effektiv infrastruktur samt inklusiv og bæredygtig industrialisering med fokus på alle målgrupper fra indskoling til efteruddannelse (delmål 9.4 og 9.5).

Reducer ulighed i og mellem lande

Danmark er et af verdens mest lige lande. Indkomstforskellene er små set i et internationalt perspektiv, og andelen af befolkningen i lavindkomstgruppen er en af de laveste blandt OECD-landene. Der er dog stadig udfordringer på området, og det er regeringens klare ambition at bekæmpe ulighed både i Danmark, men også i resten af verden. Nationalt arbejder regeringen bl.a. med at sikre mere lige muligheder for personer med handicap og sørge for, at udsatte børn får den rette hjælp tidligt i livet. På globalt plan og i udviklingssamarbejdet har Danmark stort fokus på bekæmpelse af økonomisk, politisk, social og klimamæssig ulighed.

Vurdering af delmål

10.1 Indkomstforskellene er små i Danmark set i et internationalt perspektiv, ligesom andelen af befolkningen i lavindkomstgruppen er en af de laveste blandt OECD-landene. ● →

10.2 Danmark har generelt relativt høj valgdeltagelse på tværs af grupper som køn, alder og handicap, og en høj andel af befolkningen, der deltager i foreningslivet eller er politisk aktive. ● →

10.3 I Danmark er der iværksat lovgivning, som understøtter ikke-diskrimination af personer med handicap samt mennesker med psykiske og særlige sociale problemer. Danmark har dog stadig en indsats at gøre for at reducere uvidenhed og fordomme om mennesker med handicap og skabe større inklusion i samfundet. ● →

10.4 I Danmark har indkomstforskellene målt ved Gini-koefficienten været stigende siden midten af 1990'erne, og det samme gør sig gældende for lavindkomstgruppen. Danmark er imidlertid fortsat blandt de lande i OECD med de mindste indkomstforskelle. Det skal bl.a. ses i lyset af en høj tilknytning til arbejdsmarkedet og det universelle sociale sikkerhedsnet. ● →

10.5 Målet vurderes opfyldt, da danske finansielle institutioner har øget deres kapitalgrundlag ift. risikovægtede eksponeringer, og deres andel af non-performing lån er faldet ganske markant. ● ↑

10.6 Danmark arbejder generelt for at sikre stærke og repræsentative internationale organisationer, hvor udviklingslandene sikres medbestemmelse og indflydelse. ● →

10.7 Delmålet vurderes at være dækket ind af de eksisterende politikker på området, og fremdriften i arbejdet med opfyldelsen vurderes at være stabil. ● →

Danmark er et af verdens mest lige lande med en stor grad af omfordeling og et veludbygget velfærdssamfund med fri adgang til uddannelse og sundhedsvæsen. Regeringen følger udviklingen i ulighed gennem en årlig ulighedsredegørelse, hvori ulighed i bredere forstand analyseres.

I kraft af dette står det klart, at der stadig er mere, der kan gøres. Der eksisterer nemlig stadig ulighed i det danske samfund, og ulighed kan have store konsekvenser for både det enkelte individ og for samfundet som helhed i form af svagere tilknytning til arbejdsmarkedet, lavere løn, dårligere sundhed og kortere levealder

Danmarks globale indsats

På globalt plan går det den forkerte vej med stigende ulighed både i og mellem lande. Det gælder både økonomisk, politisk og social ulighed samt klimaulighed, hvor sårbare lande og befolkningsgrupper rammes hårdest af klimaforandringerne. Disse tendenser adresserer Danmark gennem udviklingssamarbejdet, hvor Danmark både har indsatser på tværs af udviklingssamarbejdet, men også i de enkelte lande. I dette arbejde har Danmark særligt fokus på ligestilling, indsatser ift. demokrati samt et øget fokus på at håndtere konsekvenserne af klimaforandringerne.

Udvalgte indsatser

Retfærdigt og humant asylsystem

Regeringen arbejder på at sikre velordnet, sikker og ansvarlig migration. Det handler om at bekæmpe irregulær migration og fjerne grundlaget for menneskesmugleres forretningsmodel ved at overføre asylansøgere til et tredjeland med henblik på realitetsbehandling af deres asylansøgning og eventuelt efterfølgende beskyttelse i tredjelandet og i stedet have kontrolleret genbosætning af flygtninge gennem FN frem for spontan asylansøgning ved grænsen (delmål 10.7).

Reformen Børnene Først

Regeringen og et bredt politisk flertal blev i maj 2021 enige om reformen Børnene Først, der skal hjælpe udsatte børn og familier tidligere og bedre end i dag. Aftalen løfter området med to mia. kr. i årene 2022-2025 og varigt fuldt indfaset med 734 mio. kr. om året. Med reformen er det bl.a. aftalt, at der skal udformes en helt ny Barnets Lov, der skal sikre, at barnets stemme i endnu højere grad bliver hørt, ligesom anbragte børn og unge skal sikres færre skift og mere stabilitet (delmål 10.2 og 10.3).

Ret til rimelig tilpasning

Efter at lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af handicap trådte i kraft i 2018, er loven den 1. januar 2021 blevet ændret, så der er indført ret til rimelig individuel tilpasning ift. dagtilbud, folkeskole, friskoler og private grundskoler (frie grundskoler). Der blev samtidigt indført en klageadgang til Ligebehandlingsnævnet i forhold sager vedrørende manglende rimelig tilpasning.

Gøre byer, lokalsamfund og bosættelser inkluderende, sikre, robuste og bæredygtige

Blandede byer og et sammenhængende Danmark er udgangspunktet og målet for en stor del af de initiativer, som regeringen i disse år sætter i gang. Regeringen har bl.a. fokus på at mindske miljøbelastningen i byerne, sikre adgang til kollektiv trafik, sikre adgang for borgere til grønne områder samt bevarelse af kulturarv. De nye initiativer skal bygge videre på mange års indsats, der betyder, at danske byer generelt er trygge at færdes i for alle. Derudover har stort set alle borgere adgang til boliger af en god standard og adgang til basale services som vand, sanitet og elektricitet. Der er altså skabt en solid basis for, at Danmark kan leve op til Verdensmål 11 om inkluderende, sikre, robuste og bæredygtige byer og lokalsamfund.

Vurdering af delmål

- 11.1** Danmark har generelt en boligbestand af egnede og sikre boliger, og boligstandarden er generelt høj. ● ➡
- 11.2** Danmark er overordnet set langt med at sikre målet, men arbejder fortsat på at sikre endnu mere tilgængelige og bæredygtige transportsystemer. ● ⬆
- 11.3** For så vidt angår inddragelse har målet været opfyldt i mange år, bl.a. i forbindelse med kommuneplaner og lokalplaner mv. Bæredygtighed indgår i den kommunale planlægning med stigende vægt. ● ⬆
- 11.4** En stor del af den danske natur- og kulturarv er beskyttet, og en række initiativer er sat i værk for at beskytte den yderligere. ● ➡
- 11.5** Danmark har regulering og tiltag for beskyttelse fra skaderne fra naturkatastrofer. ● ➡
- 11.6** Affald: I Danmark indsamles og behandles næsten alt affald. ● ⬆ ➡ Luftforurening: Luftforureningen i byer i Danmark er faldende. ● ⬆
- 11.7** Der er offentlig adgang til naturen både på private og offentlige arealer. Staten og kommuner arbejder løbende med at etablere adgang til naturarealer og til tilgængelige opholdsarealer. ● ➡

Danmark er allerede langt i arbejdet med Verdensmål 11.

Regeringens ambition er at sikre byer med blandede boligtyper og en blandet beboersammensætning i hele Danmark. Det er vigtigt, at byerne skaber grobund for, at mennesker mødes på tværs af økonomiske og sociale skel, fordi mødet understøtter den samhørighed, som velfærdssamfundet forudsætter.

Klimaforandringerne er en påtrængende udfordring for kulturarven, men kulturarven kan også være en del af løsningen. På fortidsmindeområdet er Danmark blandt de førende, hvad angår overvågning af erosionstruede lokaliteter ved kysterne. Ved at undersøge bæredygtige løsninger på de aktuelle klimaudfordringer med udgangspunkt i kulturarven og udbrede kendskab til og forståelse for traditionelle håndværk og materialer som en forudsætning for bæredygtig vedligeholdelse af den eksisterende bygningsmasse, kan kulturarven bidrage til klimavenlige og bæredygtige løsninger.

Trafikvirksomhederne i Danmark har fokus på at skabe gode billetprodukter til overkommelige priser, som er tilpasset passagerernes rejsemønstre. Ydermere arbejder man i Danmark på at øge tilgængeligheden af jernbanen og har derudover sikret alternative rejsemuligheder for svært bevægelseshæmmede samt blinde og stærkt svagsynede personer, som ikke har mulighed for at benytte den kollektive trafik i Danmark på egen hånd.

Danmark skal dog samtidig være et sammenhængende land, så man kan bo, arbejde og uddanne sig i alle dele af landet.

Denne ambition udfordres til stadighed af skellet mellem land og by. Derfor vil regeringen gennem en række initiativer på området tage et opgør med centraliseringen i Danmark.

Danmarks globale indsats

Danmark deltager i internationalt boligsamarbejde, fx i UNECE, Committee for Housing and Land Administration.

Som en del af arbejdet med at beskytte og bevare Danmarks natur- og kulturarv deltager Danmark i UNESCO's konventioner, europæiske konventioner og direktiver og andre internationale samarbejder.

Danmark har et betydeligt engagement i at fremme EU-regulering på området for luftforurening, samt at indgå i internationale aftaler. Der er tre overordnede politiske rammer for det internationale samarbejde om begrænsning af luftforurening: Luftkvalitetsdirektivet, NEC-direktivet og LRTAP-konventionen.

Der er stort fokus på affald- og cirkulær økonomi internationalt, og Danmark er engageret.

Udvalgte indsatser

Boligpriser i Danmark

Som et redskab til at sikre blandede byer og lavere boligpriser har kommunerne mulighed for at kræve 25 pct. almene boliger i nye boligområder, hvilket betyder, at der bygges boliger, som kan betales af borgere med almindelige og lave indkomster. I København er der skabt nye byudviklingsområder og der planlægges yderligere arealudvidelser gennem opfyld i Københavns Havn. På den måde skabes der nye muligheder for beboelse, når byen fysisk vokser i takt med indbyggertallet. Der foregår således en løbende tilpasning af boligudbuddet i byerne (delmål 11.1).

Uddannelser i hele landet

Det er afgørende for regeringen, at der er gode uddannelsesmuligheder i hele landet – ikke kun i de store byer. Det er med til at skabe bedre balance og lokal udvikling. Ultimo 2020 godkendte uddannelses- og forskningsministeren 41 nye uddannelser og udbud. 27 af dem er placeret uden for de store byer. Uddannelsesinstitutionerne har i arbejdet sikret sig, at der er et lokalt behov fra virksomheder og arbejdsgivere til de nye udbud og uddannelser.

Beskyttelse og bevaring af verdens natur- og kulturarv

I Danmark bidrager både staten og kommunerne væsentligt til at beskytte og bevare verdens natur- og kulturarv. På det internationale plan via deltagelsen i UNESCO's konventioner, europæiske konventioner og direktiver og andre internationale samarbejder. På kulturområdet sker beskyttelsen nationalt gennem museumsloven og bygningsfredningsloven, og kommunerne med verdensarvssteder bidrager væsentligt ved at inddrage beskyttelsen af områderne i planlægningen (delmål 11.4).

Sikre bæredygtigt forbrug og produktionsformer

Danmark har en ambition om at blive frontløber i ansvarligt forbrug og produktion, og regeringen har derfor taget udfordringen op med en ambitiøs plan, som skal styrke Danmarks omstilling til cirkulær økonomi. Omstillingen understøttes bl.a. gennem den politiske aftale om en Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi fra juni 2020, regeringens strategi for offentlige grønne indkøb fra oktober 2020 og den politiske aftale om national strategi for bæredygtigt byggeri fra marts 2021. Indsatsen er samlet i regeringens handlingsplan for cirkulær økonomi, der bl.a. har målsætninger om mindre affald og bedre udnyttelse af naturressourcerne, samt mere og bedre genanvendelse.

Vurdering af delmål

- 12.1** Danmark har en handlingsplan for cirkulær økonomi. ● ⬆
- 12.2** Danmark har et meget højt forbrug af naturressourcer. ● ⬇
- 12.3** Danmark genererer store og relativt stabile mængder madaffald. ● ⬇
- 12.4** Danmark har underskrevet de relevante internationale aftaler, men har relativt store mængder farligt affald og ikke tilstrækkelig udsortering. ● ⬆
- 12.5** Danmark genererer store og relativt stabile mængder husholdningslignende affald pr. indbygger. ● ⬇
- 12.6** Danmark indførte lovpligtig CSR-rapportering for større virksomheder i 2010, og der arbejdes løbende på at styrke virksomheders CSR-rapportering. Antallet af virksomheder omfattet heraf er lovbestemt, og har ligget nogenlunde stabilt på ca. 1.100 virksomheder siden indførelsen. ● ⬇
- 12.7** Danmark fik i oktober 2020 en strategi for grønne offentlige indkøb. ● ⬆
- 12.8** Miljøstyrelsen oplyser om bæredygtig brug af naturen igennem bl.a. miljømærkning. Bæredygtig livsstil understøttes igennem forskellige former for information og kampagner på tværs af ministerområder. ● ⬇

Danmark er frontløber når det kommer til grønne offentlige indkøb, miljømæssig forsvarlig håndtering af kemikalier og spildprodukter. Danmark er ligeledes blandt de lande i verden, som deponerer mindst affald. Der kan dog stadig være forbedringspotentiale, når det kommer til at øge genanvendelsen og reducere affaldsmængden.

Danmark har et betydelig større forbrug af naturressourcer end EU-gennemsnittet og er samtidig de kedelige Europamestre i at generere store mængder husholdningslignende affald. Regeringen har taget udfordringen om at skabe bæredygtigt forbrug og produktion i Danmark op med en ambitiøs omstilling til en cirkulær økonomi.

Danmarks globale indsats

I EU arbejder Danmark for en ambitiøs implementering af Kommissionens nye handlingsplan for en cirkulær økonomi fra marts 2020. Danmark arbejder for EU-Kommissionens forventede forslag til kvantitative affaldsreduktionsmål, der bl.a. understøtter delmål 12.5 om at nedbringe af affaldsmængderne inden 2030. Danmark har desuden siden 2010 været medlem af gruppen Friends of Fossil Fuel Subsidy Reform og arbejder internationalt for at udfase ineffektive subsidier til fossile brændstoffer, herunder for at sætte emnet på WTO's dagsorden. Dette er bl.a. et vigtigt bidrag til arbejdet med delmål 12.c om udfasning af skadelige subsidier. Danmark er ligeledes med i det internationale initiativ Champions 12.3, som har til formål at øge fokus på at reducere madspild på globalt niveau.

Udvalgte indsats

Genanvendelse

For at øge genanvendelsen og mindske forbrændingen af affald samt nedbringe CO₂e-udledningerne fra affaldssektoren, indgik regeringen i juni 2020 aftalen om en klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi. Aftalen indeholder bl.a. tiltag om øget og mere strømlinet affaldssortering og krav til mindre tab i genanvendelsen af plastikaffald. Affaldstilsynet forbedres og risikobaseres, så forbrænding af genanvendeligt affald undgås. Vilkårene ændres i genanvendelsessektoren, så der fremadrettet investeres i genanvendelsesanlæg frem for forbrænding. Derudover nedbringes kapaciteten på danske forbrændingsanlæg, så Danmark i mindre grad importerer plastikholdigt affald til forbrænding (delmål 12.1, 12.2 og 12.5).

Miljøvenligt design

Regeringen arbejder målrettet for at fremme mere cirkulær økonomi gennem bl.a. ecodesigndirektivet og miljømærkerne Svanen og Blomsten. Miljø-mærker er med til at udbrede forståelsen af en bæredygtig produktion og forbrug i et livscyklusperspektiv.

Bæredygtigt byggeri

Regeringen indgik i marts 2021 en politisk aftale om en national strategi for bæredygtigt byggeri, som har fokus på bl.a. øget kvalitet, holdbarhed og sundhed i byggeriet samt fokus på mindre ressourceforbrug for at fremme solide bæredygtige bygninger med lang levetid samt byggeprocesser med mindre materialespild, byggesjusk og krav til energiforbrug.

Bekæmpelse af madspild

Danmark har længe haft fokus på arbejdet med at forebygge og reducere madspild. Der er bl.a. etableret offentlige/private partnerskaber på området og lovændringer med henblik på reduktion af madspild. Der er skabt fokus på både forbrugernes forståelse af datomærkning og på erhvervsmuligheder for donation. Danmark har fået en officiel madspildsdag, hvor der gennemføres en digital opmærksomhedskampagne på dagen. Derudover blev Tænk tank om Forebyggelse af Madspild og Fødevaretab, ONE THIRD nedsat i 2019. Tænk tanken driver Danmarks frivillige aftale om reduktion af madspild, hvor den danske fødevarebranche skriver under på at reducere deres madaffald, inkl. madspild, med 50 pct. inden 2030.

Grønne offentlige indkøb

Regeringen har i oktober 2020 lanceret en strategi for grønne offentlige indkøb, der bl.a. omfatter krav om indkøb af miljømærkede produkter på udvalgte områder og krav om anvendelse af total omkostninger som økonomisk prisparameter. Herudover udvikles der bl.a. et kompetenceudviklingsforløb, et Charter for Godt og Grønt indkøb samt fortsat videreudvikling af retningslinjer, krav og værktøjer til grønne offentlige indkøb. Desuden indeholder strategien et initiativ om en fællesstatslig fødevarepolitik med udgangspunkt i de officielle kostråd – godt for sundhed og klima. Der udvikles samtidig en beregningsmodel for klimaaftrykket af offentlige indkøb bl.a. med henblik på fastsættelse af et reduktionsmål ultimo 2021.

Danmarks Grønne Fremtidsfond

I 2020 etablerede regeringen Danmarks Grønne Fremtidsfond med formålet at bidrage til den grønne omstilling i Danmark og i resten af verden, hvoraf Investeringsfonden for Udviklingslande (IFU) blev styrket med 1 mia. kr., der skal anvendes til investeringer i og lån til projekter i udviklingslande, som støtter etableringen af bæredygtig udvikling. Fonden mobiliserer privat, grøn finansiering, og supplerer dermed de private aktører og bidrager til at bygge de nødvendige broer mellem grønne projekter og private finansieringskilder (delmål 17.5 og 17.17).

Handle hurtigt for at bekæmpe klimaforandringer og deres konsekvenser

Danmark arbejder ambitiøst både nationalt og internationalt for at bekæmpe klimakrisen og dens konsekvenser. Det er ambitionen, at Danmark skal være et foregangsland for den grønne omstilling, og regeringen har allerede vedtaget lovgivning, der skal sikre 70 pct. reduktion af drivhusgasudledninger i 2030 og klimaneutralitet i 2050. Siden regeringen trådte til, er drivhusgasudledningerne i Danmark reduceret med 9,1 mio. ton CO₂e i 2030. Internationalt bringer Danmark sine styrkepositioner i spil gennem bl.a. vores engagement i FN's klimakonvention og Parisaftalen, dansk og EU-baseret klimadiplomati koblet til myndighedssamarbejder, eksportfremmeindsats og grøn udviklingsbistand. Med disse tiltag søger Danmark at yde et væsentligt bidrag til Verdensmål 13.

Vurdering af delmål

13.1 Danmark har regulering og tiltag til at imødegå konsekvenserne af klimaforandringerne, selv om disse fortsat er delvist ukendte. ● →

13.2 Klimalovens mål er blandt de mest ambitiøse klimamål i verden. Loven sikrer en omfattende omstilling af alle sektorer frem mod 2030 og 2050 og sætter handling bag ambitionen om, at Danmark skal være et grønt foregangsland. Seneste fremskrivning viser, at Danmark indtil videre forventes at have reduceret udledningerne med 55 pct. i 2030 ift. 1990. Regeringen vil samtidig sikre initiativer, der bidrager med yderligere reduktioner i de kommende år. ● ↕

13.3 En række danske indsatser på området adresserer delmålet, og der gøres løbende overvejelser om nye projekter og indsatser, så målet i højere grad imødekommes. ● ↕

Danmark placerer sig godt, når det kommer til at indbygge klimaindsatser i politiske beslutninger og planlægning. Dette understøttes særligt af klimaloven fra 2020. Med en omfattende omstillingsindsats på tværs af sektorer er Danmark således på rette vej ift. at reducere drivhusudledningerne i overensstemmelse med klimalovens mål.

For at indfri 70 pct.-målsætningen skal der dog fortsat tilvejebringes reduktioner frem mod 2030, pt. svarende til ca. 10 mio. tons CO₂e. Derfor er der brug for en markant udviklingsindsats, der bl.a. skal sikre, at teknologier med store potentialer for at nedbringe udledningerne modnes, bringes tættere på markedet og ned i pris.

Danmarks globale indsats

Gennem udviklingssamarbejde og klimabistand støtter Danmark udviklingslandene bilateralt og multilateralt i den grønne omstilling og tilpasning til klimaforandringerne. Danmarks klimarelevante udviklingsbistand udgjorde i 2019 2,1 mia. kr. og ventes at stige i de kommende år. Udviklingssamarbejdet understøtter aktivt Parisaftalen, samtidigt med at det bidrager til opfyldelsen af delmål 13.b om at støtte mekanismer til planlægning og håndtering af klimaforandringerne. I tillæg har Danmark fordoblet sit bidrag til Den Grønne Klimafond til i alt 800 mio. kr. fordelt over 2020-2022 som støtte til reduktions- og tilpasningsprojekter i udviklingslande, hvilket bidrager til opfyldelsen af delmål 13.a om implementeringen af FN's rammekonvention om klimaændringer.

Udvalgte indsatser

Klimaloven

Med klimaloven, som blev vedtaget af et bredt flertal i Folketinget d. 18. juni 2020, er rammerne for Danmarks nationale klimaindsats på plads. Klimaloven indeholder juridisk bindende mål om 70 pct. reduktion af drivhusgasudledningerne i 2030 ift. 1990 og et langsigtet mål om klimaneutralitet senest i 2050 med Parisaftalens 1,5 graders målsætning for øje. Med vedtagelsen af klimaloven har Danmark således yderligere integreret tiltag mod klimaforandringer i den nationale politik (delmål 13.2).

Oplysning og borgerting

Regeringen har iværksat en række initiativer, der skal sikre bred inddragelse af danske aktører, og mere oplysning om modvirkning af klimaændringer, hvilket bidrager til delmål 13.3. Regeringen har bl.a. igangsat Danmarks første borgerting på klimaområdet, videreført Ungeklimarådet, der har til formål at inddrage, informere og engagere den danske ungdom i klimaforandringerne, og iværksat en række initiativer på fødevarerområdet. Regeringen har nedsat 14 klimapartnerskaber for at inddrage den private sektor i at nå de danske klimamål.

Grøn skattereform

I december 2020 indgik regeringen en aftale med Venstre, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Konservative om en grøn skattereform, hvor der frem mod 2030 skal indføres højere afgifter på udledningen af klimabelastende drivhusgasser. Reformen skaber grundlaget for en grøn omstilling af det danske erhvervsliv og kommer til at forløbe over to faser. Formålet hermed er at give erhvervslivet tid til at investere og udvikle bæredygtige løsninger, således at danske arbejdspladser og konkurrenceevne sikres.

Klimatilpasning

Regeringen har taget initiativ til nye regler for spildevands-selskabernes klimatilpasning, der skal sikre flere projekter. Derudover er der i 2020 igangsat et arbejde med en ny samlet klimatilpasningsplan. Planen skal offentliggøres i 2022 og medvirke til at sikre, at fremtidens klimatilpasning håndteres helhedsorienteret for både grundvand, skybrud, kyst og vandløb (delmål 13.1 og 13.2).

Bevare og sikre bæredygtig brug af verdens have og deres ressourcer

Danmark arbejder aktivt for, at brugen af havområder skal ske på bæredygtig vis. For at også fremtidige generationer kan nyde godt af havets goder, er det væsentligt at opnå og opretholde god miljøtilstand i havets økosystemer. Gennem bl.a. sin havstrategi, vandområdeplaner, Natura 2000-planer samt Danmarks første havplan arbejder regeringen for at bevare og sikre bæredygtig brug af havene og deres ressourcer. Endvidere bidrager Danmark til Verdensmål 14 gennem sit engagement i det internationale arbejde relateret til havmiljøet og bæredygtig forvaltning af havene samt den fælles europæiske fiskeripolitik.

Vurdering af delmål

14.1 Der er generelt ikke opnået god miljøtilstand i de danske havområder. ● ⊖

14.2 Der er regulering til at sikre beskyttelse og genopretning af økosystemer, men der mangler tærskelværdier mv. til at understøtte en økosystembaseret forvaltning. Tærskelværdier vil kunne anvendes til at vurdere, hvorvidt god miljøtilstand er opnået samt til at fastsætte miljømål mhp. at opnå dette. ● ⊖

14.3 Forsuringen af havet er stigende. ● ⊕

14.4 Målet er ikke nået for alle bestande, men i løbet af de seneste ti år er der gradvist sket en positiv udvikling for de fiskebestande, som primært udnyttes af danske fiskere. ● ⊕

14.5 Knap 20 pct. af danske kyst- og havområder er udpeget som beskyttede områder, og regeringen har fremlagt forslag om yderligere udpegninger. ● ⊕

14.6 Den Fælles Fiskeripolitik (EU) fastsætter regler for tildeling af statsstøtte til fiskerisektoren. ● ⊖

14.7 Ikke relevant i Danmark.

Indsats for at opnå god miljøtilstand i danske havområder sker især gennem Danmarks implementering af EU-regulering som vandrammedirektivet, havstrategidirektivet og naturdirektiverne. Arbejdet i de regionale havkonventioner HELCOM (konvention om beskyttelse af havmiljøet i Østersøområdet) og OSPAR (konvention om beskyttelse af det marine miljø i det nordøstlige Atlanterhav) bidrager også til at nå denne målsætning.

Danmarks primære udfordringer ift. Verdensmål 14 er påvirkningen fra næringsstoffer, ikkehjemmehørende arter, fiskeri og undervandsstøj. For at bringe danske havområder i god miljøtilstand kræves både nationale og internationale indsats. Derudover betyder naturlige forhold i havet, at det kan tage mange år at opnå god miljøtilstand.

Danmarks globale indsats

Danmark arbejder for at skabe nye internationale aftaler om hhv. marint affald, beskyttede havområder uden for national jurisdiktion og nye, globale naturmål, herunder et mål om 30 pct. beskyttede områder på havet globalt, hvilket bidrager til delmål 14.1, 14.2, 14.5 og 14.c. Derudover arbejder Danmark for at opnå et godt havmiljø i de regionale havkonventioner, HELCOM og OSPAR og for at beskytte det arktiske havmiljø gennem PAME under Arktisk Råd. Danmark støtter EU's biodiversitetsstrategi og er desuden engageret i EU's strategi for Ocean Governance, hvis formål er at arbejde for en bedre og mere bæredygtig forvaltning af havene globalt. Strategien fokuserer desuden på samarbejde med udviklingslande om at sikre et sundt og godt havmiljø, der beskytter havet som fælles ressource.

Udvalgte indsats

Bekæmpelse af plastforurening

Omkring 70-90 pct. af det marine affald består af plast. Danmark arbejder derfor for at mindske plastikaffald i havet. Danmark har således vedtaget en plastikhandlingsplan og er i gang med at implementere EU's engangsplastdirektiv, ligesom EU's medlemsstater, herunder Danmark, har forpligtet sig til at arbejde for en global aftale om plast. Sammen med Frankrig og Holland har Danmark endvidere taget initiativ til den europæiske plastikpakt, hvor stop for unødigt brug og genanvendelse af plastik er i fokus (delmål 14.1).

Fiskeri

Danmark arbejder inden for rammerne af EU's fælles fiskeripolitik for et mere bæredygtigt fiskeri, en bedre ressourceudnyttelse og en økosystembaseret fiskeriforvaltning. Landingsforpligtelsen medvirker til en mere bæredygtig udnyttelse af fiskebestandene. Danmark er ved at indføre elektronisk monitorering på et antal fiskefartøjer i Kattegat for at sikre, at landingsforpligtelsen overholdes. Ligeledes støtter Danmark kystfiskere gennem en særlig frivillig ordning, som gør skånsomt kystfiskeri mere attraktivt (delmål 14.4, 14.b og 14.6).

Beskyttede områder

Danmark har udpeget knap 20 pct af sine kyst- og havområder som beskyttede. Regeringen har derudover fremlagt forslag om at udpege seks nye marine fuglebeskyttelsesområder og 13 nye havstrategiområder. I havstrategiområderne forbydes bl.a. fiskeri med bundslæbende redskaber, indvinding af råstoffer, klapning, opsætning af vindmøller og udvinding af olie mm. I 12 af havstrategiområderne foreslås en del af området udpeget som streng beskyttet, hvilket betyder forbud mod al fiskeri. Med de nye udpegninger bliver ca. 30 pct. af danske havområder beskyttede.

Grøn søfart

Danmark arbejder både i internationale fora og i regi af strategiske sektorsamarbejder på at styrke indsatsen for grøn søfart, herunder at gøre skibene mere energieffektive, så der udledes færre skadelige partikler samt ved at gennemføre Ballast vandkonventionen i IMO (delmål 14.1).

Beskytte, genoprette og støtte bæredygtig brug af økosystemer på land, bekæmpe ørkendannelse, standse udpining af jorden og tab af biodiversitet

Danmark arbejder løbende for beskyttelse, genoprettelse og bæredygtig brug af økosystemer og skove, samt fremme biodiversitet. Dette gøres gennem national lovgivning, EU-direktiver og en række internationale FN-konventioner vedrørende klima, biodiversitet og ørkendannelse. Ca. 60 pct. af Danmarks areal er landbrug. Regeringen ønsker mere vild natur, mere urørt skov og flere sammenhængende naturområder, hvor naturen får plads til at udbrede sig på mere naturlige præmisser end i dag.

Vurdering af delmål

- 15.1** En stor del af de danske naturarealer er i ikke-gunstig tilstand. Der er fokus på at give natur og biodiversitet bedre vilkår med natur- og biodiversitetspakken. ●⬆
- 15.2** Der er politisk fokus på bæredygtig skovdrift, ved fx urørt skov. ●⬆
- 15.3** Miljøministeriet har kortlagt de forurenede grunde i Danmark, og der pågår en prioriteret indsats over for disse. ●➡
- 15.4** Ikke relevant for Danmark.
- 15.5** Den danske rødliste blev opdateret i 2019. En sammenligning med den foregående rødliste fra 2010 viste et fald i rødliste-indeksværdien. Dermed er der en indikation for, at arterne i Danmark er blevet mere truet i perioden 2010-2019. Det er besluttet, at der skal udarbejdes en strategi for forvaltning af truede arter som led i natur- og biodiversitetspakken. ●⬆
- 15.6** Danmark har ratificeret Nagoya-protokollen. ●➡
- 15.7** Danmark har implementeret Konventionen om international handel med udryddelsestruede vilde dyr og planter gennem CITES-forordningen i EU. Konventionen implementeres ved overvågning og regulering af handel med truede arter. ●➡
- 15.8** Danmark har vedtaget lovgivning og afsat ressourcer til at bekæmpe og monitorere invasive arter. ●➡
- 15.9** Danmark bidrager primært til implementeringen af FN's strategiske plan for biodiversitet gennem EU's biodiversitetsstrategi. Danmarks Statistik har delvist implementeret System of Environmental-Economic Accounting (SEEA) i det grønne nationalregnskab, dog ikke om økosystemregnskaber. ●⬆

Regeringen støtter EU-Kommissionens biodiversitetsstrategi, som bl.a. vil betyde flere beskyttede områder i EU. Regeringen arbejder også aktivt for en ambitiøs aftale om nye, globale naturmål under FN's Biodiversitetskonvention (UNCBD) herunder et mål om 30 pct. beskyttede områder på land globalt. I EU støtter regeringen også et EU-mål om 30 pct. beskyttede områder heraf en tredjedel strengt beskyttede. Regeringen indgik med Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet i december 2020 en aftale om en natur- og biodiversitetspakke, der skal fremme natur og biodiversitet i Danmark og bidrage til at bremse naturens tilbagegang, bl.a. gennem udlæg af urørt skov, etablering af nye naturnationalparker og udarbejdelse af en strategi for forvaltning af truede arter.

Som lille land med tæt befolkning og intensiv arealudnyttelse arbejder Danmark til stadighed med at optimere udnyttelsen af ressourcer og arealer på en bæredygtig og miljøvenlig måde. En udfordring for Danmark er, at en stor del af de danske naturarealer under EU's habitatdirektiv er i ikke-gunstig tilstand. Det gælder bl.a. mange skove, enge og kystnaturtyper.

Danmarks globale indsats

Danmark er aktiv i kampen mod afskovning internationalt, herunder gennem Amsterdam Partnerskabet, der søger at støtte tiltag, der kan fremme ansvarlig og afskovningsfri produktion af landbrugsråvarer som soja, palmeolie og kakao, hvilket bidrager til delmål 15.2 om skovrydning.

På globalt plan er Danmark aktiv i FN's Biodiversitetskonvention og har ratificeret den internationale aftale om adgang til og udnyttelse af genetiske ressourcer – en aftale, som beskytter biodiversitet ved at sikre retfærdig udbytning. Denne er med til at opfylde delmål 15.6 om adgang til genetiske ressourcer. Derudover deltager Danmark også i internationalt samarbejde om bekæmpelse af handel med truede dyr og planter under CITES-konventionen, beskyttelse af migrerende arter under Bonn-konventionen (CMS) og beskyttelse af vådområder under RAMSAR-konventionen. Disse indsatser er med til at opfylde delmål 15.1 om økosystemer, 15.5 om biodiversitet samt 15.7 og 15.c, der begge omhandler krybskytteri og beskyttede arter. Danmarks primære bidrag til delmål 15.9 om at implementere FN's strategiske plan for biodiversitet sker gennem EU's biodiversitetsstrategi.

Udvalgte indsatser

Danmarks natur

Regeringen indgik i december 2020 en aftale med Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet om en natur- og biodiversitetspakke (delmål 15.1, 15.2 og 15.5). Danmarks nationale skovprogram fra 2018 kortlægger udfordringer og muligheder på skovområdet og sætter mål og retning for en bæredygtig udvikling af Danmarks skove, herunder mål for skovarealet og biologisk mangfoldighed. Skove dækker i dag knap 15 pct. af landets areal, og den danske skovlov har bl.a. til formål at fremme bæredygtig skovdrift og at øge skovarealet.

Rammer for naturforvaltning

Som lille land med tæt befolkning og intensiv arealudnyttelse arbejder Danmark til stadighed med at optimere udnyttelsen af ressourcer og arealer på en bæredygtig og miljøvenlig måde. En væsentlig ramme for dansk naturpolitik er naturbeskyttelsesloven, men også EU's naturdirektiver og EU's forordning om bekæmpelse af invasive arter, herunder fuglebeskyttelsesdirektivet, habitatdirektivet og vandrammedirektivet (delmål 15.1, 15.5 og 15.8).

Ansvarlighed internationalt

Regeringen ønsker at verdens biodiversitet og naturområder bevares og arbejder for at 30 pct. af klodens landområder beskyttes for at sikre biodiversiteten globalt (delmål 15.5). Danmark er aktiv i kampen mod afskovning internationalt, herunder gennem Amsterdam Partnerskabet, der søger at støtte tiltag, som kan fremme ansvarlig og afskovningsfri produktion af landbrugsråvarer som soja, palmeolie og kakao (delmål 15.2).

Støtte fredelige og inkluderende samfund. Give alle adgang til retssikkerhed og opbygge effektive, ansvarlige og inddragende institutioner på alle niveauer

I Danmark arbejder regeringen vedvarende for at sikre et trygt og sikkert samfund og et tilgængeligt og effektivt retsvæsen. Derfor har regeringen en ambition om at nedbringe sagsbehandlingstiden i forbindelse med behandling af straffesager, ligesom der er iværksat en undersøgelse af, om de nuværende regler om fri proces og retshjælp i civile sager sikrer, at alle har adgang til at få hjælp eller juridisk bistand i retssystemet. Regeringen vil også skærpe straffen for trusler, der har til formål at forhindre andre i at ytre sig og deltage i den offentlige demokratiske debat. Det er en kerneprioritet for regeringen at levere tryghed til danskerne. Regeringen arbejder vedvarende for at bekæmpe vold, organiseret kriminalitet og terrorisme gennem eksempelvis nærhedsreform af politiet, bedre efterforskningsmuligheder, højere straffe for terror og terrorlignende aktiviteter samt en mere effektiv indsats overfor økonomisk og organiseret kriminalitet.

Vurdering af delmål

16.1 Danmark fastholder et fokus på tryghed og sikkerhed i Danmark, der bl.a. er illustreret ved de seneste initiativer i flerårssaftalen. ● ⬆

16.2 Det er vurderingen, at der samlet set er tale om en tilfredsstillende opfyldelse af delmålet både aktuelt og løbende. ● ⬆

16.3 Der er i Danmark et kontinuerligt fokus på borgernes retssikkerhed. ● ⬆

16.4 Indsatsen mod hvidvask og terrorfinansiering i Danmark er blevet styrket markant over de seneste år. ● ⬆

16.5 Danmark har siden 2015 været et af verdens to mindst korrupte lande. ● ➡

16.6 Der er transparens i offentlig budgetlægning og borgernes tilfredshed med den offentlige service ligger på et højt niveau. ● ➡

16.7 Åbenhed og demokratisk deltagelse vurderes på højt niveau. ● ➡

16.8 Danmark arbejder generelt for at sikre stærke og repræsentative internationale organisationer, hvor udviklingslandene sikres medbestemmelse og indflydelse. ● ➡

16.9 I Danmark gives alle en retlig identitet gennem fødselsregistrering. ● ⬆

16.10 Det er vurderingen, at der samlet set er tale om en særdeles tilfredsstillende opfyldelse af delmålet både aktuelt og løbende. ● ⬆

Danmark placerer sig overordnet godt, når det kommer til

Verdensmål 16. Siden 2015 har Danmark været et af de to lande i verden med mindst korruption, og der er et kontinuerligt fokus på de danske borgeres retssikkerhed, hvilket senest er illustreret ved gennemførelsen af initiativ om effektivisering af straffesagskæden. Der er således vedvarende fokus på at opretholde niveauet af tryghed og sikkerhed i Danmark. Dette understøttes af den styrkede indsats mod både terrorfinansiering og hvidvask, som er blevet styrket markant over de senere år.

Dog er det regeringens mål, at der skal arbejdes yderligere for at udvikle en mere specialiseret og effektiv indsats på området, hvor myndighederne er på forkant med kriminalitetsudviklingen og de organiserede kriminelle metoder, for således at opfylde delmål 16.4. om at bekæmpe organiseret kriminalitet og ulovlige pengestrømme. Regeringen har endvidere fokus på at styrke indsatsen mod menneskehandel i Danmark.

Danmarks globale indsats

Gennem sammentænkte indsatser støtter Danmark konfliktforebyggelse samt freds- og statsopbygning i skrøbelige og konfliktramte lande. Freds- og Stabiliseringsfonden er et centralt dansk redskab til at imødegå udfordringer som overgreb mod lokalbefolkninger, irregulære migrationsstrømme og grobund for ekstremisme. Desuden bidrager Danmark kontinuerligt til FN's fredbevarende missioner i særligt Afrika og Mellemøsten og støtter derigennem aktivt FN's reformagenda for at forbedre kvaliteten og effektiviteten af FN's fredsarbejde. Regeringen fremlagde desuden i januar 2020 et udspil om fremmedkrigere, hvis formål var at styrke politiets og kommunernes radikaliseringsforebyggelse, skærpe straffen for terror og terrorlignende aktiviteter markant samt skabe mulighed for, at dømte fremmedkrigere kan idømmes opholdsforbud og kontaktforbud. Udspillet bidrager således til at bringe Danmark nærmere indfrielsen af delmål 16.a om forebyggelse og bekæmpelse af vold, terrorisme og kriminalitet.

Udvalgte indsatser

Trygheds- og sikkerhedspakken

Pakken indeholder 16 initiativer, der har til formål at styrke trygheden og sikkerheden i det offentlige rum, herunder initiativer, der skal forbedre politiets efterforskningsmuligheder fx gennem øget tv-overvågning i det offentlige rum, samt initiativer om at forstærke samfundets værn mod eksplosivstoffer (delmål 16.1).

Handlingsplan mod antisemitisme

Regeringen har igangsat et arbejde med en handlingsplan mod antisemitisme, som forventeligt vil blive offentliggjort i 2021. Den skal sikre en helhedsorienteret tilgang til problemet og til de nødvendige foranstaltninger til bekæmpelse heraf (delmål 16.1).

Nærhedsreform af politiet

I december 2020 indgik regeringen og et bredt flertal af Folketingets partier en aftale om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-2023. Aftalen indebærer bl.a. en nærhedsreform af politiet, som skal sikre et mere synligt og tilgængeligt politi i hele landet, en oprustning af indsatsen mod den alvorlige økonomiske, organiserede og it-relaterede kriminalitet, samt en mere effektiv behandling af straffesager (delmål 16.1 og 16.3)

Ny national efterforskningsenhed

Med den nye flerårssaftale oprettes også en ny national efterforskningsenhed, hvor de mest specialiserede politi- og anklagerfaglige kompetencer samles, for at styrke efterforskningen af bl.a. organiseret kriminalitet, herunder menneskehandel og menneskesmugling (delmål 16.2 og 16.4).

Tryghed for alle danskere

Regeringen lancerede i oktober 2020 flere initiativer, der har til formål at sætte ind over for utryghedsskabende adfærd (delmål 16.1).

Styrk det globale partnerskab for bæredygtig udvikling og øg midlerne til at nå målene

Styrkelse af de globale partnerskaber er en afgørende forudsætning for at opnå en mere bæredygtig verden i 2030, og Danmark arbejder ambitiøst for mål 17. Det er Danmarks ambition, at vi skal spille en international udviklingspolitisk nøglerolle. Selvom vi er et lille land, er vi en stor donor, og vi kan skabe store forskelle, når vi i partnerskaber inspirerer andre lande med nye innovative løsninger. Derfor vil regeringen fortsat understøtte internationale partnerskaber og alliancer mellem regeringer, virksomheder, byer, finansielle institutioner og civilsamfundet, og vi vil prøve kræfter med nye løsninger ift. finansiering og løsninger af konkrete udviklingsudfordringer.

Vurdering af delmål

- 17.1** Danmark bidrager til delmålet gennem udviklings-samarbejdet via bilaterale landeprogrammer og gennem IMF og Verdensbanken. ● ↻
- 17.2** Danmark lever op til sit løfte om minimum at bidrage med 0,7 pct. af BNP i udviklingsbistand til udviklingslande. ● ⬆
- 17.3** Det er en prioritet inden for dansk udviklingsbistand at mobilisere additionel kapital til investeringer i udviklingslande. ● ↻
- 17.4** Danmark bidrager til opfyldelsen af delmålet gennem sit multilaterale engagement. ● ⬆
- 17.5** Det er en prioritet inden for dansk udviklingsbistand at støtte investeringsfremmende tiltag for de mindst udviklede lande, bl.a. gennem privatsektor initiativer i landeprogrammer. ● ↻
- 17.6** Det er ikke muligt at give en fagligt begrundet vurdering af Danmarks placering til dette delmål.
- 17.7** Danida Market Development Partnerships (DMPD) fremmer kommercielt orienterede partnerskaber mellem virksomheder, civilsamfundsorganisationer og erhvervsorganisationer for at skabe lokal økonomisk udvikling og beskæftigelse. ● ↻
- 17.8** Det er ikke muligt at give en fagligt begrundet vurdering af Danmarks placering til dette delmål.
- 17.9** Som led i Danmarks omfattende udviklingssamarbejde arbejder Danmark med kapacitetsopbygning mhp. national implementering af Verdensmålene. ● ⬆
- 17.10** WTO er ramt af store udfordringer, men Danmark arbejder aktivt inden for rammerne af EU for at få reformeret WTO og indgået nye handelsaftaler. ● ⬇
- 17.11** Danmark arbejder hovedsageligt gennem EU, herunder via GSP ordningen, der sikrer told- og kvotefri adgang for de mindst udviklede lande, og via Aid for Trade programmet. ● ↻
- 17.12** Under EU's arrangement om generelle toldpræferencer (GSP) ydes de mindst udviklede lande told- og kvotefri adgang til EU. ● ⬆
- 17.13** Danmark har som en lille og åben europæisk økonomi i næsten fire årtier ført fastkurspolitik. Det har været grundlaget for en stabilitets- og vækstorienteret økonomiske politik på tværs af skiftende regeringer. ● ⬆
- 17.14** Danmark er i gang med at udarbejde en ny handlingsplan for Verdensmålene. ● ↻
- 17.15** Der er fokus på, at bilateralt udviklingssamarbejde i Danmarks prioritetslande udfoldes med respekt for de pågældende landes egne prioriteter. ● ⬆
- 17.16-17.17** Danmark har en stærk tradition for samarbejde med forskellige aktører nationalt og internationalt. ● ↻
- 17.18** Danmark arbejder med kapacitetsopbygning gennem strategiske rammer for det bilaterale samarbejde, myndigheds-samarbejde og gennem multilaterale institutioner. ● ↻
- 17.19** Under ordningen for myndighedssamarbejde arbejder Danmarks Statistik med opbygning af kapacitet til pålidelig statistikproduktion i udvalgte udviklingslande. ● ⬆

Danmark har støttet aftaler og ordninger, der gør EU til det mest åbne marked for udviklingslande, især for de afrikanske lande syd for Sahara. Men der er behov for stærkere økonomiske relationer mellem EU og udviklingslandene. Markedsadgang kan ikke stå alene. Derfor har Danmark støttet at den kommende nye partnerskabsaftale med landene i Afrika, Caribien og Stillehavet har fokus på bedre rammevilkår for investeringer, handelsfremme, regional integration, menneskerettigheder og bæredygtighed, og at EU's udviklingsbistand understøtter dette.

For at indfri Verdensmålene er der dog behov for stærkere økonomiske relationer mellem EU og udviklingslandene.

Markedsadgang kan ikke stå alene. Derfor indgår både bæredygtig handel, vækst og investeringer i den kommende post-Cotonou aftale med 79 udviklingslande i Afrika, Caribien og Stillehavet (også kaldet AVS-landene). Konkret arbejdes der for bedre rammevilkår for investeringer, handelsfremme og regional integration imellem AVS-landene, hvilket understøtter delmål 17.11 om bl.a. at øge udviklingslandenes eksport. Den kommende aftale understreger, at der i handelssamarbejdet skal tages hensyn til både mennesker og miljø for at sikre ansvarlig og inkluderende bæredygtig vækst.

Danmarks globale indsats

Som en troværdig og respekteret partner, der lever op til sit internationale ansvar, er Danmark et foregangsland, der inspirerer andre og større lande og økonomier til at følge trop. Danmark vil fortsat understøtte internationale partnerskaber og alliancer mellem regeringer, virksomheder, byer, finansielle institutioner og civilsamfundet. Ved at kombinere viden, innovation og teknologi på tværs af sektorer er det ambitionen, at Danmark skal finde nye løsninger på globale udfordringer.

Udvalgte indsatser

Myndighedssamarbejde mellem Sydafrika og Danmark

Sydafrika og Danmark har et myndighedssamarbejde om bæredygtig vandforsyning. Det sydvestlige Afrika er meget tørt, og vandforsyningen bliver mere uforudsigelig på grund af forøget vandforbrug og klimaændringer. Disse udfordringer hjælper eksperter fra Miljøstyrelsen med at håndtere, ligesom danske virksomheder tilbyder løsninger. Danmark har stor erfaring med bæredygtig grundvandsforvaltning og en række teknologier, der kan underbygge det. Myndighedssamarbejdet er implementeret i 18 lande med deltagelse af 13 danske myndigheder (delmål 17.6).

0,7 pct. af BNI i bistand til udviklingslandene

Danmarks udviklingsbistand udgør 0,7 pct. af BNI, hvorved Danmark er med i en lille toneangivende kreds af lande, der lever op til FN's 0,7 pct.-målsætning (delmål 17.2).

Danmarks Grønne Fremtidsfond

I 2020 etablerede regeringen Danmarks Grønne Fremtidsfond med formålet at bidrage til den grønne omstilling i Danmark og i resten af verden, hvoraf Investeringsfonden for udviklingslande (IFU) blev styrket med 1 mia. kr., der skal anvendes til investeringer i og lån til projekter i udviklingslande, som støtter etableringen af bæredygtig udvikling. Fonden mobiliserer privat, grøn finansiering, og supplerer dermed de private aktører og bidrager til at bygge de nødvendige broer mellem grønne projekter og private finansieringskilder (delmål 17.5 og 17.17).

Offentligt-private partnerskaber

Verdensmålsfonden, Partnering for Green Growth and the Global Goals (P4G), Getting-to-Zero-koalitionen om CO₂-neutrale skibe i 2030, Climate Investment Coalition om grønne investeringer og Klimaudviklingspartnerskaber med erhvervsliv og civilsamfund (delmål 17.17).

Regeringens målsætninger

Regeringen vil sikre, at udviklingen i arbejdet med Verdensmålene går den rigtige vej uden omveje. Det kræver, at vi definerer ambitiøse målsætninger og følger op på fremdriften løbende.

Regeringen har derfor fremsat 50 politiske målsætninger, som danner grundlag for den opfølgning og fremdrift regeringen vil afrapportere på baggrund af. For at tage højde for Verdensmålenes indbyrdes afhængighed, er målsætningerne inddelt i 5 overordnede kategorier kendt som de 5 p'er: Vækst og velstand (Prosperity), Mennesker (People), Miljø og klima (Planet), Fredelige og trygge samfund (Peace) og Partnerskaber (Partnerships).

Regeringen vil følge op

Regeringen vil årligt udarbejde en fremdriftsrapport til forelæggelse for Folketinget. Fremdriftsrapporten vil give en status for ministeriernes implementering af og opfølgning på Verdensmålene samt udviklingen i de fremsatte målsætninger. Målsætningerne tager afsæt i regeringens eksisterende politik, men skal læses i kontekst af FN's Verdensmål og er dermed ikke en udtømmende liste over regeringens ambitioner og mål for Danmark. Det har været en prioritet at kunne måle fremdriften i målsætningerne baseret på kvantitative indikatorer, men der vil fremgå målsætninger, hvor dette ikke har været muligt, og hvor der som alternativ er fremsat kvalitative indikatorer.

Vækst og velstand (Prosperity)

Mennesker vil altid søge fremgang, udvikling og vækst. Økonomisk vækst og en øget befolkningsstigning har skabt store problemer for klimaet, men regeringen vil arbejde for at gøre en bæredygtig fremtid mulig. Danmark skal være et foregangsland, som tager ansvar og viser, at vækst og bæredygtighed ikke er hinandens modsætninger. I stedet skal bæredygtighed ses som en forudsætning for at skabe værdi og arbejdspladser i fremtiden, således at flere danskere kommer i beskæftigelse. At flest mulige danskere har et arbejde er vigtigt. Det skaber identitet og livsglæde for den enkelte, og det sikrer velstand for samfundet. Regeringen har derfor en ambition om, at beskæftigelsen i hele Danmark skal øges, og vi skal styrke

vores arbejdsmarkeds fleksibilitet, så vi er klar til fremtidens arbejdspladser. Vi skal ligeledes fortsætte med at være blandt de tre mest digitale økonomier i EU. Vores velstand er ligeledes afhængig af, at der omfordeles, sættes grænser og reguleres. Derfor er vi afhængige af, at der eksisterer et velfungerende og retfærdigt skattevæsen, som befolkningen har tillid til. Regeringen arbejder derfor målrettet for at styrke regelefterlevelsen af skattereglerne gennem effektiv kontrol og vejledning. Vi skal blive ved med at stræbe efter en høj beskæftigelse, lige muligheder og et lille skel mellem rig og fattig. Men der kan gøres mere, og det kræver, at vi fører en økonomisk ansvarlig politik, hvor bæredygtig vækst er i højsædet.

Tabel 3

Målsætninger og indikatorer under Vækst og velstand (Prosperity)

Nr.	Ansvarshavende ministerium	Målsætning	Indikator	Delmål
1	Beskæftigelsesministeriet	Beskæftigelsen i hele Danmark skal styrkes.	Beskæftigelsesbidrag af nye tiltag.	8,5, 8,6
2	Skatteministeriet	Styrke regelefterlevelsen af skattereglerne gennem effektiv kontrol og vejledning.	Andel borgere og virksomheder (under 250 medarbejdere), der ikke har fejl i skatte- og momsangivelser.	16,4, 16,6
3	Uddannelses- og Forskningsministeriet	De offentlige investeringer i forskning og udvikling skal udgøre mindst 1,00 pct. af BNP.	Størrelsen på de offentlige forskningsinvesteringer.	9,5
4	Erhvervsministeriet	Danmark skal have et fleksibelt arbejdsmarked, der er klar til fremtidens arbejdspladser.	Produktivitet og Strukturel ledighed.	8,2
5	Erhvervsministeriet	Danmark skal være blandt de mest digitale og innovative lande i EU. Dvs. fortsat blandt top 3 for de mest digitale økonomier i EU.	The Digital Economy and Society Index (DESI-score).	8,2
6	Erhvervsministeriet	Danmark skal også i fremtiden have et stærkt og konkurrencedygtigt erhvervsliv med gode, vellønnede job.	Gennemsnitlig årlig realvækst i produktivitet.	8,3, 9,2
7	Erhvervsministeriet	20 pct. flere skal fuldføre hhv. en STEM erhvervsuddannelse og en STEM-videregående uddannelse.	a) Antal fuldførte på en ikke-dimensioneret videregående STEM-uddannelse i 2028 ift. 2018. b) Antal fuldførte STEM-erhvervsuddannelser i 2028 set ift. 2018.	9,2

Mennesker (People)

Omsorg for vores ældre, trygge institutioner til vores børn og fri og lige adgang til uddannelse og sundhedsydelser er nogle af de velfærdsgoder, som gør Danmark til et trygt og godt sted at leve. Vores velfærdssamfund beror på antagelsen om, at alle mennesker er født lige, og at alle skal have muligheden for at leve et frit og anstændigt liv. Velfærdssamfundet skal være der for os alle sammen. Vi skal derfor arbejde for at få flere mennesker ud af hjemløshed, og vi skal sikre blandede byer på tværs af landet, som giver mulighed for, at mennesker mødes på tværs af økonomiske, sociale og etniske skel. Det må ikke være ens baggrund, som afgør, hvilke muligheder man har i livet. Det kræver bl.a., at vi får flere i uddannelse og ud på arbejdsmarkedet, herunder at flere unge vælger og gennemfører en erhvervsuddannelse. Vi skal styrke den samfundsmode, som har gjort Danmark

til et af de mest lige og trygge samfund i verden. Vi skal styrke velfærden, så vores børnehaver, skoler, plejehjem og sygehuse kan blive endnu bedre, end de allerede er. Det danske uddannelsessystem spiller en afgørende rolle for, at børn og unge får et godt afsæt i livet. Derfor skal kvaliteten af grundskolen styrkes, og trivslen hele vejen igennem uddannelsessystemet skal øges. Det er ambitionen, at hver ny generation skal gå en bedre fremtid i møde end den forrige. Vi skal derfor også arbejde for at fremme ligestillingen mellem kønnene og sikre, at ingen bliver diskrimineret på baggrund af eksempelvis deres køn eller handicap. Unge og voksne med handicap, eller som på anden vis er særligt sårbare eller udsatte, skal have lige muligheder som alle andre for at leve et selvstændigt voksenliv. Ligestillingen skal sikres i alle dele af samfundet, og målet er, at mænd og kvinder får lige rettigheder og muligheder, både økonomisk, socialt, kulturelt og politisk.

Tabel 4

Målsætninger og indikatorer under Mennesker (People)

Nr.	Ansvarshavende ministerium	Målsætning	Indikator	Delmål
8	Børne- og Undervisningsministeriet	Flere unge skal vælge og gennemføre en erhvervsuddannelse.	a) Andel elever, der søger en erhvervsuddannelse (som 1. prioritet) direkte efter 9./10. klasse. b) Andel personer, der forventes at gennemføre en erhvervsuddannelse (pct. af dem der påbegynder en erhvervsuddannelse).	4.1, 4.3, 4.4, 8.6
9	Børne- og Undervisningsministeriet og Uddannelses- og Forskningsministeriet	Høj trivsel hele vejen igennem uddannelsessystemet.	a) Udviklingen i den gennemsnitlige score for den samlede trivselsindikator i folkeskolen. b) Udviklingen i andelen, der har svaret helt enig på spørgsmålet "Jeg er glad for at gå i skole" i trivselsmålinger på de gymnasiale uddannelser. c) Udviklingen i den gennemsnitlige score for den samlede trivselsindikator på erhvervsuddannelserne. d) Udviklingen i en forventelig samlet trivselsindikator på FGU. e) Udvikling i den gennemsnitlige score for de videregående uddannelser på spørgsmålet "Jeg føler mig generelt rigtigt godt tilpas på min uddannelse"	4.1, 4.2, 4.5
10	Børne- og Undervisningsministeriet	Kvaliteten af dagtilbud skal styrkes.	a) Normeringen i dagtilbud b) Andelen af pædagogisk uddannede ift. alle ansatte i dagtilbud.	4.1, 4.2
11	Børne- og Undervisningsministeriet	Kvaliteten af grundskolen skal styrkes.	a) Andelen af undervisningstimer i grundskolen, der varetages af en lærer med undervisningskompetence eller tilsvarende kompetence i faget. b) Udviklingen i fraværprocenten i grundskolen. c) Andel elever, der får 02 eller derover ved afgangseksamen i folkeskolen.	4.1, 4.2, 4.6

Nr.	Ansvarshavende ministerium	Målsætning	Indikator	Delmål
12	Børne- og Undervisningsministeriet	Halvering af andelen af unge op til 25 år, som ikke har tilknytning til uddannelse eller arbejdsmarkedet, inden 2030.	Antal personer i "restgruppen" (16-24 år) der ikke er i uddannelse, arbejdspladsrelateret uddannelse eller arbejde.	4,1, 4,3, 4,4, 8,5, 8,6
13	Erhvervsministeriet	Regeringen vil arbejde for vækst og udvikling i et sammenhængende Danmark.	Spredning i regional BNP pr. indbygger.	11.a
14	Social- og Ældreministeriet	Flere unge og voksne, som er udsatte eller har et handicap, skal have muligheden for et selvstændigt voksenliv.	Andel i uddannelse eller beskæftigelse blandt 18-59-årige socialt udsatte og personer med handicap, som har modtaget hjælp eller støtte efter serviceloven.	10,2, 4,5
15	Social- og Ældreministeriet	Flere mennesker skal ud af hjemløshed.	Andelen af mennesker i hjemløshed opgjort hvert andet år.	10,3
16	Social- og Ældreministeriet	Øget livskvalitet blandt mennesker med handicap.	a) Deltagelse i kulturelle og sociale aktiviteter blandt mennesker med handicap. b) Andel af personer med handicap, der oplever at have indflydelse på eget liv. c) Andel af personer med handicap, som ofte er alene, selvom de hellere vil være sammen med andre.	4,5, 4.a, 10,2, 10,3, 11,2, 11,7
17	Indenrigs- og Boligministeriet	Sikre blandede byer på tværs af Danmark, som giver mulighed for, at mennesker mødes på tværs af sociale, økonomiske og etniske forskelle.	Bolig- og beboersammensætningen i de udsatte boligområder, som findes på tværs af Danmark.	11,3
18	Sundhedsministeriet Social- og Ældreministeriet	Fortsat udvikling af et godt sundhedsvæsen og en værdig ældrepleje.	a) Patienttilfredshed med forløbet fra indlæggelse til udskrivelse og patientoplevelset inddragelse. b) Brugertilfredshedsundersøgelse i ældreplejen.	3,4
19	Sundhedsministeriet	Styrket indsats overfor kroniske og livstruende sygdomme.	a) 5-års overlevelse efter kræft og akutte somatiske indlæggelser blandt borgere med KOL og diabetes type 2. b) Antal forebyggelige sygehusophold.	3,4
20	Beskæftigelsesministeriet	Reduktion af arbejdsulykker der resulterer i skader eller dødsfald.	Antal dødelige og ikke-dødelige arbejdsulykker ift. beskæftigelsen.	8,8
21	Beskæftigelsesministeriet	Flere lønmodtagere skal opkvalificeres, så de får de rette kompetencer til at besætte nye jobs.	Antal 20-64 årige, der har deltaget i voksen- eller efteruddannelse, sat ift. antal erhvervsaktive i samme aldersgruppe.	4,4, 8,5
22	Beskæftigelsesministeriet	Fremme ligestillingen af det underrepræsenterede køn i de øverste ledelseslag på de private og statslige arbejdspladser.	Andel af det underrepræsenterede køn i de øverste ledelseslag i hhv. 1) private virksomheder 2) statslige arbejdspladser.	5,1, 5,5

Miljø og Klima (Planet)

Klimaforandringer er en af de største udfordringer, vi står overfor i dag, og beskyttelsen af vores planet er en forudsætning for, at den kan understøtte nuværende og fremtidige generationers behov. Det globale forbrug af ressourcer driver en omfattende påvirkning af natur og miljø og kan blive meget mere bæredygtigt. Regeringen har fokus på at reducere udledning af drivhusgasser, sikre miljøet, fremme biodiversiteten, og en mere cirkulær økonomi. Regeringen har endvidere fokus på at understøtte mere urørt skov samt at sikre godt vand- og havmiljø. Vi skal indfri klimalovens mål om at reducere drivhusgasudledningerne, og vi skal øge brugen af vedvarende energi. Danmark skal fortsat være et fødevarerproducerende land, men med et bæredygtigt hensyn. Vi er langt på

økologiområdet, og på verdensplan er vi helt i front på vores økologiske forbrug. Ligeledes skal vi fortsat være foregangsland, når det kommer til grøn omstilling, og vi skal påtage os det internationale lederskab for bæredygtig udvikling. Vi skal bidrage til at nedbringe skibsfartens CO₂-udledning både nationalt og internationalt, og vi skal styrke implementeringen af international maritim regulering for at bevare og sikre bæredygtigt brug af verdens have. Danmark skal bidrage til, at den grønne omstilling sker på en måde, hvor alle kan være med, og særligt dem, som er længst fra mål. Vi skal derfor indgå i inkluderende internationale samarbejder, der fører til bæredygtige løsninger, emissionsreduktioner og øget modstandsdygtighed over for klimaforandringer.

Tabel 5

Målsætninger og indikatorer under Miljø og Klima (Planet)

Nr.	Ansvarshavende ministerium	Målsætning	Indikator	Delmål
23	Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet	Indfri klimalovens mål om at reducere drivhusgasudledningerne med 70 pct. i 2030 ift. 1990.	Status og fremskrivning af CO ₂ e-udledningerne.	13.2
24	Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet	Realisere energibesparelser i opvarmningen af boliger.	Reduktion i nettovarmeforbruget pr. m ² .	7.3
25	Miljøministeriet	Sikring af god vandmiljøtilstand og beskyttelse af havmiljøet.	a) Tilstand for overfladevand. b) Tilstand for grundvand. c) Tilstand for menneskeskabt eutrofiering i havet.	6.3, 14.1
26	Miljøministeriet	Gunstig bevaringsstatus for naturtyper og arter (biodiversitet) samt understøttelse af mere urørt skov og etablering af naturnationalparker.	a) Bevaringsstatus for habitat naturtyper og arter (Habitatdirektivet). b) Urørt skov og naturnationalparker.	15.1, 15.5
27	Miljøministeriet	Sikre mindre affald og bedre udnyttelse af naturressourcerne samt mere og bedre genanvendelse.	a) Genanvendelsesprocenten for husholdningsaffald. b) Genanvendelsesprocenterne for emballageaffald.	8.4, 11.6, 12.1, 12.2, 12.3, 12.4, 12.5, 12.6, 12.7
28	Miljøministeriet	Nedbringelse af udledningen fra spildevand samt en energineutral vandsektor.	a) Samlet udledning i kg fosfor og kvælstof fra spildevandsselskaber (renseanlæg og overløb) b) Samlet Energiforbrug (forbrug og produktion) i vandsektoren.	6.3, 14.1, 14.2
29	Miljøministeriet	Reduktion af udledningen af luftforurenende stoffer.	Luftkvalitet målt ved udledningen af: a) NOx b) SO ₂ c) NH ₃ d) NMVOC e) PM _{2,5} .	3.9, 11.6

Nr.	Ansvarshavende ministerium	Målsætning	Indikator	Delmål
30	Miljøministeriet	Reduktion af pesticidbelastningen.	Belastning af sundhed, natur og grundvand fra sprøjtemidler opgjort ved den danske pesticidbelastningsindikator beregnet ud fra den samlede belastning for de enkelte sprøjtemidler i den mængde, de er blevet solgt og anvendt.	6.3, 12.4, 14.1, 14.2, 15.1
31	Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri	Reduktion af antibiotikaforbruget til svin.	Det samlede forbrug af antibiotika opgjort ved kg. aktiv stof.	12.4
32	Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri	Gradvis genopbygning af populationer af fiskebestande til et niveau, der kan give maksimalt bæredygtigt udbytte.	Andelen af erhvervsmæssigt udnyttede fiskebestande, der udnyttes på et niveau, så de efterlever princippet om maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY).	14.4
33	Udenrigsministeriet	Danmark vil bidrage til en inklusiv grøn omstilling der fører til bæredygtige løsninger, emissionsreduktioner og øget modstandsdygtighed over for klimaforandringer.	a) Vækst i eksport af dansk energiteknologi. b) Antal af danske myndigheds-samarbejder, som styrker grønne rammeværker. c) Andel af dansk udviklingsbistand med direkte grøn/klimamålsætning d) Antal udviklingsindsatser i Afrika, der styrker klimatilpasning gennem forbedret natur- og vandforvaltning.	6.1, 7.1, 7.2
34	Erhvervsministeriet	Danmark skal bidrage til at nedbringe skibsfartens CO ₂ -udledning både internationalt og nationalt og tage internationalt lederskab på dekarboniseringen af skibsfarten.	IMO DCS (Data oil collection for fuel oil consumption of ships) og afrapportering til Mission Innovation Ministerials.	13.2
35	Erhvervsministeriet	Danmark vil arbejde for at styrke implementeringen af international maritim regulering for at bevare og sikre bæredygtig brug af verdens have.	Deltagelse i internationale MSP-samarbejder.	14.2, 14.4, 14.c

Fredelige og trygge samfund (Peace)

Bæredygtig udvikling kan ikke ske uden fred. Derfor er der fokus på at sætte mål der fostrer fredelige, retfærdige og inkluderende samfund. Danmark er for lille et land til store forskelle, og det er afgørende, at vi kan leve sammen, selvom vi er forskellige. Det gør vi gennem respekt for hinanden og de demokratiske spilleregler, vores samfund er bygget på. Danmark er et af de tryggeste og mest tillidsfulde lande i verden, og vi er kendt for at være et land, hvor tilliden til hinanden og til myndighederne er høj. Den enkelte borger har frihed og muligheder, og det skyldes i høj grad den gensidige tillid borgerne og myndighederne imellem. Derfor har regeringen en klar ambition om at fastholde Danmarks position som et af verdens mindst korrupte lande. Det skal bl.a. ske

gennem en fortsat sikring af ytringsfriheden og gennem arbejdet for et mere effektivt, retfærdigt og konsekvent retssystem. Regeringen har i den forbindelse ligeledes en ambition om at styrke vores værn mod organiseret og økonomisk kriminalitet. Som et lille, men åbent land, der lever af vores udsyn til resten af verden, er det afgørende, at vi også indgår i internationale samarbejder, hvis formål er at fremme international stabilitet, sikkerhed og bæredygtig udvikling. Regeringen har en ambition om at styrke den internationale retsorden baseret på grundlæggende værdier så som menneskerettigheder, ligestilling og demokratiske retsstatsprincipper. Vi skal stå vagt om de internationale konventioner, og vi skal engagere os i forpligtende internationale fællesskaber, så vi kan påvirke den globale udvikling i en positiv retning.

Tabel 6

Målsætninger og indikatorer under Fredelige og trygge samfund (Peace)

Nr.	Ansvarshavende ministerium	Målsætning	Indikator	Delmål
36	Justitsministeriet	Fastholde Danmarks position blandt verdens mindst korrupte lande.	Danmarks placering på Transparency Internationals rangliste.	16.5
37	Justitsministeriet	Værne om ytringsfriheden.	Danmarks frihedsscore jf. Freedom Houses årlige opgørelse.	16.10
38	Justitsministeriet	Sikre et stærkt værn mod økonomisk og organiseret kriminalitet.	a) Antal hvidvaskunderretninger, der er sendt fra Hvidvasksekretariatet til politikredsene mv. b) Antal sigtelser på baggrund af hvidvaskunderretninger. c) Antal domfældelser for hvidvask.	6.4, 16a
39	Justitsministeriet	Sikre et mere effektivt retssystem.	Antal dage sagsbehandlingstiden er nedbragt med fra anmeldelse til afsoning, ift. niveauet i 2020.	16.3
40	Udenrigsministeriet	Styrkelse af den internationale retsorden baseret på grundlæggende værdier som demokratiske retsstatsprincipper, menneskerettigheder og ligestilling via regeringens internationale indsats.	a) Indvalg til FN's Fredsopbygningskommission, juli 2022. b) Indvalg til FN's Sikkerhedsråd, juni 2024. c) Lancering (okt. 2020) og implementering af den fjerde nationale 1325-handlingsplan, som udmønter ministrenes udmeldinger om en stærkere dansk profil.	16.1, 16.6, 16.7
41	Forsvarsministeriet	Fremme af international stabilitet og sikkerhed.	a) Antal danske bidrag til internationale civile, militære og krisestyringsmissioner b) Antal samtænkte programmer og engagementer igangsat i regi af Freds- og Stabiliseringsfondens.	16.1
42	Udenrigsministeriet	Fremme af bæredygtig udvikling med afsæt i international menneskeret.	Antal danske UPR-anbefalinger, som accepteres af modtagerlandet.	16.3, 16.10, 16.b

Partnerskaber (Partnerships)

Stadig flere udfordringer og muligheder mødes bedst via forpligtende internationale fællesskaber. Det er herigennem, at vi skal løse fremtidens grænseoverskridende udfordringer og globale problemstillinger. Regeringen tror således på, at vi kan opnå mere, når vi arbejder sammen, end vi kan alene. Derfor skal Danmark indgå bilaterale aftaler og engagere sig i internationale fællesskaber, særligt når det gælder sikring af udvikling, menneskerettigheder, stabilitet og fred. Især klimakrisen er en problematik, som kræver fælles løsninger, og i den forbindelse er Danmark et oplagt foregangsland, der kan bidrage til at hjælpe og inspirere andre. Gennem private og offentlige partnerskaber og samarbejder er det ambitionen, at danske virksomheder, myndigheder og civilsamfundsorganisationer skal bidrage til klimahandling og realisering af Verdensmålene nationalt såvel som internationalt.

Det gælder ligeledes arbejdet for at fremme piger og kvinders rettigheder i særligt udviklingslandene. Regeringen ønsker med eksemplets magt, at Danmark går foran, så vi kan præge verden med vores værdier og i sidste ende gøre en forskel. Vi løser kun problemet, hvis alle er med, og derfor er det særligt vigtigt, at vi hjælper dem, som er længst fra mål. Det gør vi bl.a. ved fortsat at leve op til FN's anbefalinger for støtte til udviklingslande, hvilket vil sige 0,7 pct. af Danmarks BNP. Gennem samarbejder og partnerskaber med de mest sårbare af verdens lande kan vi bl.a. bidrage til at fremme udviklingslandenes adgang til rent vand og ren energi, og derigennem sikre nye grønne arbejdspladser i særligt afrikanske lande. Vi kan ligeledes bidrage til en reduktion i fødevarer- usikkerhed verden over og sult i humanitære kriser.

Tabel 7

Målsætninger og indikatorer under Fredelige og trygge samfund (Peace)

Nr.	Ansvarshavende ministerium	Målsætning	Indikator	Delmål
43	Udenrigsministeriet	Gennem både offentlige og private partnerskaber og samarbejder skal danske virksomheder, myndigheder og civilsamfundsorganisationer bidrage til klimahandling og realisering af Verdensmålene.	<p>a) Etablering og anvendelse af nyt partnerskabsprogram inden for udviklingspolitikken med fokus på vand, energi og fødevarer som fremmer bæredygtige klima – miljø- løsninger i udviklingslande.</p> <p>b) Pct. af IFUs årlige investeringer (målt over en glidende treårs periode) der vedrører lavindkomstlande (Lande, hvis bruttonationalindkomst pr. indbygger svarer til 80 pct. eller mindre af Verdensbankens definition af lavere mellemindkomstlande anses for lavindkomstlande).</p> <p>c) Antal af danske myndigheds- samarbejder, som styrker grønne rammeværker.</p>	17,9, 17,16, 17,17
44	Udenrigsministeriet	Danmark vil leve op til FN's anbefalinger om mindst 0,7 pct. af BNI i støtte til udviklingslandene.	Niveauet for Danmarks andel af Official Development Assistance (ODA).	17,2
45	Udenrigsministeriet	Regeringen vil arbejde for, at relevante LDC'er optages i WTO.	Antal møder i WTO's arbejds- gruppe vedrørende Etiopiens WTO-medlemskab.	10,6
46	Udenrigsministeriet	Regeringen vil arbejde for, at EU's handelsaftaler indeholder forpligtelser vedrørende ILO-konventioner.	Antal af nye og reviderede handels- aftaler, hvor parterne forpligter sig til at ratificere og overholde ILO's kernekonventioner om grundlæggende rettigheder om børnearbejde.	8,7

Nr.	Ansvarshavende ministerium	Målsætning	Indikator	Delmål
47	Udenrigsministeriet	Fremme af adgang til rent vand og ren energi i udviklingslande i Afrika og i denne forbindelse sikring af nye grønne jobs og lærepladser.	a) Antal mennesker i Afrika, der har fået enten adgang til rent vand eller energi gennem dansk lederskab og innovativ finansiering. b) Dansk bidrag til antal grønne jobs, lærerpladser og nye kompetencer i Afrika.	7,1, 6,1, 6.a
48	Udenrigsministeriet	Fremme af piger og kvinders rettigheder i udviklingslandene.	Antal kvinder beskyttet mod uønsket graviditet, med adgang til moderne prævention, sikker abort og seksualundervisning.	5.6
49	Udenrigsministeriet	Reduktion i fødevarer-usikkerhed og sult i humanitære kriser.	Antal af akutte fødevarer-sikre mennesker i dansk prioriterede humanitære kriser.	2,1, 2.2
50	Udenrigsministeriet	Styrkede færdigheder, herunder tekniske og erhvervsrettede færdigheder og kompetencer, rettet mod beskæftigelse, gode job og iværksætteri, øges væsentligt.	Antal mennesker i Afrika, der er i gang med uddannelse, kurser, eller praktik rettet mod beskæftigelse eller iværksætteri med støtte fra Danmark.	8,5, 4,4, 4.b

Bæredygtig udvikling kræver internationalt samarbejde

Handlingens årti: Danmark tager ansvar for at fremme global udvikling

Danmark tager internationalt ansvar for at indfri Verdensmålene. Det gør vi, fordi bæredygtig udvikling kræver international handling og samarbejde – og at nogen går foran. FN's generalsekretær Antonio Guterres har udråbt årtiet fra 2020-2030 til "Handlingens Årti". Faktum er ifølge FN's Global Sustainable Development Report 2020, at intet land på nuværende tidspunkt formår at nå målet om fundamentale menneskelige behov inden for jordens biofysiske begrænsninger, og at intet land står til at kunne nå målene i 2030. Selvom Danmark rangerer blandt toppen i internationale rapporter og indekser, når det gælder opnåelsen af Verdensmålene – SDSN giver Danmark en andenplads – betyder det ikke nødvendigvis, at vi er tæt på at nå dem. Vi er blot tættere på end andre. Dog må vi samtidig erkende, at vi og verden har lang vej igen: Der skal skrues op for tempo og indsats. Samtidig har COVID-19 medført negative konsekvenser for stort set alle Verdensmålene og den globale bæredygtige udvikling, hvor særligt sårbare lande og befolkningsgrupper er blevet ramt – Afrika vurderes fx at være tilbagesat med flere års udvikling.

Med COVID-19 er det dermed endnu engang demonstreret, at vi lever i en tætforbundet verden, og at hvad der sker lokalt kan få store konsekvenser globalt. Det er et afgørende grundvilkår for håndtering af globale udfordringer – såsom også klima-udfordringer, ustabilitet og irregulær migration – at vi har et stærkt multilateralt system, der kan drive den globale bæredygtige udvikling, fremme international fred og stabilitet og sikre respekten for menneskerettigheder. Dog lever vi i en verden,

hvor multilateralisme er under pres, og den internationale orden er i opbrud. For at adressere globale udfordringer og beskytte danske interesser engagerer Danmark sig aktivt i forpligtende fællesskaber som FN, EU, NATO, WTO og de internationale finansielle institutioner. Der er brug for, at flere lande støtter op om et stærkt og effektivt multilateralt system, som er i stand til at løse de globale udfordringer, der står i vejen for en mere bæredygtig og retfærdig verden. Derfor har Danmark også annonceret sit kandidatur for 2025-2026 til FN's Sikkerhedsråd, som spiller en central rolle for international fred og sikkerhed. Danmark vil de kommende år fortsat arbejde for at styrke det multilaterale system og sikre, at det bidrager til at skabe en endnu mere bæredygtig verden.

Pandemien har understreget, hvordan ulighed skaber skrøbelige samfund: De sårbare rammes først og hårdest. Det skaber ubalance i samfundet og øger risikoen for ustabilitet. For at imødekomme sådanne udfordringer, må vi globalt og lokalt kæmpe for samfund, der er økonomisk, socialt og miljømæssigt bæredygtige. Moralsk har vi også et ansvar for at leve op til Verdensmålenes bærende princip om "ikke at lade nogen i stikken". Princippet betyder, at alle klodens mennesker skal være en del af den bæredygtige udvikling. Det er et princip, der flugter godt med den danske velfærdsmodel, der fremmer lighed og lige muligheder for alle. Om man er født i Nakskov, Nairobi eller New Delhi: Verdensmålene gælder for os alle. Danmark kan gøre en forskel. Det gør vi på en række områder, hvor der er behov for en ekstra indsats, hvis vi skal nå Verdensmålene.

Udviklingsbistand

Udviklingsbistand er afgørende for den globale indfrielse af Verdensmålene og er skrevet direkte ind som en forpligtelse for udviklede lande i mål 17 om partnerskaber. Danmark har historisk set været en stærk spiller inden for udviklingsbistanden. Siden 1978 har Danmark hvert år levet op til FN's mål om at afsætte 0,7 pct. af BNI til udviklingsbistand. Men for Danmark handler det ikke bare om at give meget, det handler om at give effektivt og med kvalitet for øje, og Danmark bliver ofte nævnt blandt de lande, der giver udviklingsbistand af høj kvalitet. For at nå Verdensmålene og adressere nye udfordringer, har Danmark øget sit fokus på klimaforandringer, nærområdeindsatser, unge og kvinder samt kampen mod øget ulighed. Samtidig centrerer vi vores arbejde i de områder og regioner, hvor behovene er størst. Danmark har opprioriteret indsatsen i Afrika syd for Sahara og særligt i skrøbelige lande og regioner, der står over for seriøse udfordringer og er længst fra at nå Verdensmålene.

Den grønne omstilling

Indsatsen mod klimaforandringerne og for en accelereret grøn omstilling er helt central for opfyldelsen af Verdensmålene. Danmark vil som grønt foregangsland tage lederskab for den globale klimainsats og en retfærdig global omstilling til bæredygtige samfund til gavn for verdens befolkninger. Men udledninger fra Danmark udgør kun 0,1 pct. af de globale udledninger. Derfor forsøger Danmark som lille land at sætte det gode eksempel og tage lederskab for at få andre, større aktører til at ændre adfærd og omsætte grønne ambitioner til global handling for klima, natur, biodiversitet og miljø. Det er det danske lederskab på Verdensmål 7 om energitransition og adgang til ren energi samt danske klimadiplomatiske indsatser for global kuludfasning gode eksempler på. Og COVID-19 har yderligere forstærket behovet for at sikre en global grøn genopretning ("build back better and greener"), hvor Danmark kan lede gennem eksemplets magt både nationalt og i sit internationale klimaengagement. Regeringens langsigtede strategi for en global klimainsats, "En grøn og bæredygtig verden", sætter retningen for Danmarks samlede internationale klimainsats på tværs af udenrigs-, udviklings-, handels- og klimapolitik og i samarbejde med både statslige og ikke-statslige aktører. Strategien indeholder bl.a. flere grønne partnerskaber med store udledere, der er afgørende for indfrielsen af Verdensmålene (særligt Verdensmål 13) og Parisaftalen. Danmark har oprettet 20 klimafontposter, der skal styrke dansk klimadiplomati i lande, der både er store udledere, og som kan få

gavn af øget brug af dansk grøn teknologi. Teknologi har betydeligt potentiale til at reducere udledninger af CO₂ globalt og til at tilpasse samfund til klimaforandringer. Det er til gavn for såvel den danske beskæftigelse som reduktion af globale CO₂-udledninger, når dansk eksport øges. Genopretning af dansk eksport har et klart grønt fokus og kan støtte opfyldelsen af særligt Verdensmål 7 gennem inddragelse af erhvervslivet på kommercielle vilkår.

Fred og sikkerhed

Væbnede konflikter, ustabilitet og skrøbelighed er både globalt og regionalt en af de største udfordringer ift. at indfri Verdensmålene. Fremskridt på Verdensmål 16 om fred, retfærdighed og stærke institutioner er derfor afgørende for at opnå fremskridt på en række af de andre mål. At fremme stabilitet og sikkerhed i skrøbelige og konfliktramte situationer er også en forudsætning for tryk og sikkerhed i Danmark. Derfor har Danmark bidraget til FN's fredsoperationer i bl.a. Mali og Mellemøsten, og Danmark har kontinuerligt ydet substantielle bidrag til NATO's internationale missioner, bl.a. i Estland, Kosovo og Afghanistan. Ved udgangen af 2020 overtog Danmark desuden ledelsen af NATO's mission i Irak, som skal udvikle de irakiske myndigheders kapacitet til at imødegå truslen fra terrorisme. Danmark har endvidere bidraget til relevante internationale operationer, der adresserer den stigende ustabilitet i Mellemøsten og Sahelregionen – eksempelvis med bidrag til den amerikanskledede koalition til bekæmpelse af ISIL i Irak og Syrien og med planlagte nye bidrag til den franskledede operation Barkhane i Sahel i 2022. Også maritim sikkerhed er en vigtig prioritet, som bl.a. understøttes af både dansk ledelse af det militære såvel som det diplomatiske spor i den europæiske indsats EMASoH i Hormuzstrædet og et planlagt fregatbidrag til bekæmpelse af pirateri i Guineabugten. Konflikt og ustabilitet kan dog kun løses gennem længerevarende og bredspektrede indsatser. Danmark trækker derfor på alle dele af sine sikkerheds- og udenrigspolitiske redskaber, herunder udviklingsbistanden og humanitære indsatser for at forebygge og håndtere kriser og konflikter. Danmark er kandidat til FN's Sikkerhedsråd i 2025-26 og til FN's Fredsopbygningskommission i 2023-24 og vil bl.a. bruge sit brede humanitære og udviklingsmæssige engagement til at understøtte og forbedre internationale indsatser for fred og sikkerhed. Danmark gennemfører desuden et antal freds- og stabiliseringsindsatser i rammen af den tværministerielle Freds- og Stabiliseringsfond i bl.a. Syrien-Irak, Sahel, Afrikas Horn, Guinea-bugten, Ukraine, Georgien og Afghanistan.

Gennem disse konkrete indsatser bidrager Danmark aktivt til en række Verdensmål, herunder Verdensmål 1, 2, 3, 5, 6, 8, 14 og 16.

Humanitære indsatser

Hvis Verdensmålene skal nås, er effektive humanitære indsatser afgørende. Vi skal sikre, at de positive resultater når alle – også dem, der befinder sig i en humanitær krise eller som er flygtet til mere sikre områder. Ift. sin størrelse er Danmark en betydelig international humanitær aktør, som er med til at drive dagsordener, der sigter mod at styrke effektiviteten af det humanitære arbejde til fordel for de mest udsatte på måder, som sigter på at reducere behovet for humanitær bistand. Vi medvirker bl.a. til at fremme en bedre sammenhæng mellem de humanitære, de udviklingsrettede og de fredsopbyggende indsatser. Filosofien er her, at det ikke er nok at møde menneskers øjeblikkelige humanitære behov, men at sammenhængende indsatser skal medvirke til bæredygtige og langsigtede løsninger for mennesker i krisesituationer. Danmark lægger også vægt på at fremme involvering af lokale ressourcer i samarbejdslandene i de humanitære indsatser og på, at indsatserne medvirker til beskyttelse og inddragelse af kvinder og piger. Det humanitære arbejde medvirker særligt til, at vi når Verdensmål 1 om fattigdom og Verdensmål 2 om sult.

Menneskerettigheder

Danmark arbejder på at sikre, at Verdensmålene implementeres i tråd med den menneskerettighedsbaserede tilgang og dermed også ambitionen om, at ingen lades i stikken. Et klart fokus på sammenhængen mellem menneskerettighederne og Verdensmålene er en central faktor for at understøtte Verdensmål 10 og 16 om frie, lige og retfærdige samfund samt Verdensmål 5 om ligestilling. Dette gøres især gennem vores engagement i relevante FN-fora. I FN's Menneskerettighedsråd står Danmark i spidsen for en tværregional kernegruppe, der arbejder for at styrke de gensidigt

forstærkende sammenhænge mellem menneskerettighederne og 2030-dagsordenen. Ligestilling og seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder (SRSR) er centrale prioriteter i dansk udviklingsbistand og går på tværs af arbejdet med Verdensmålene. Danmark har en mangeårig fremtrædende, international position på området og arbejder særligt for at standse diskrimination og vold mod piger og kvinder, at sikre piger og kvinders ret til at bestemme over eget liv og egen krop – herunder, hvor mange børn de vil have, hvornår og med hvem – samt at give kvinder og piger lige muligheder for at få uddannelse, job og deltage i det økonomiske og politiske liv. I langvarige konflikter og kriser arbejder Danmark målrettet for at sikre piger og kvinders beskyttelse mod seksuel og kønsbaseret vold og adgang til prævention og reproduktive sundhedsydelser. Danmark vil intensivere det danske politiske lederskab på SRSR, nytænke kampen for kvinder og pigers rettigheder og gå forrest internationalt med ambitiøse mål og innovative løsninger for at få andre lande med.

Finansministeriet

Christiansborg Slotsplads 1

1218 København K

Tlf. : +45 33 92 33 33

E-mail: fm@fm.dk